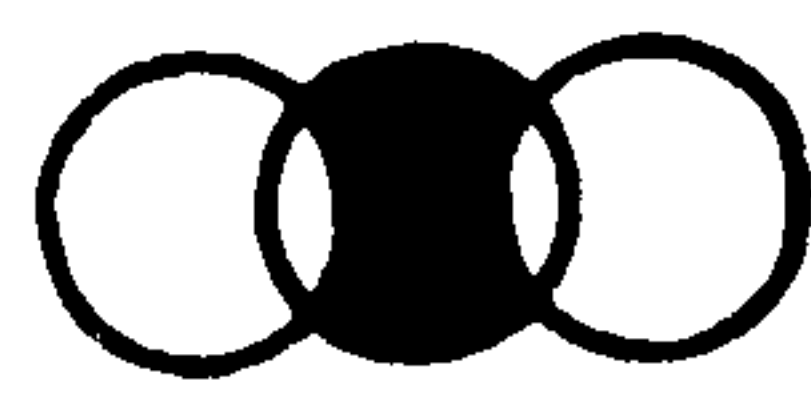

Ketabton.com

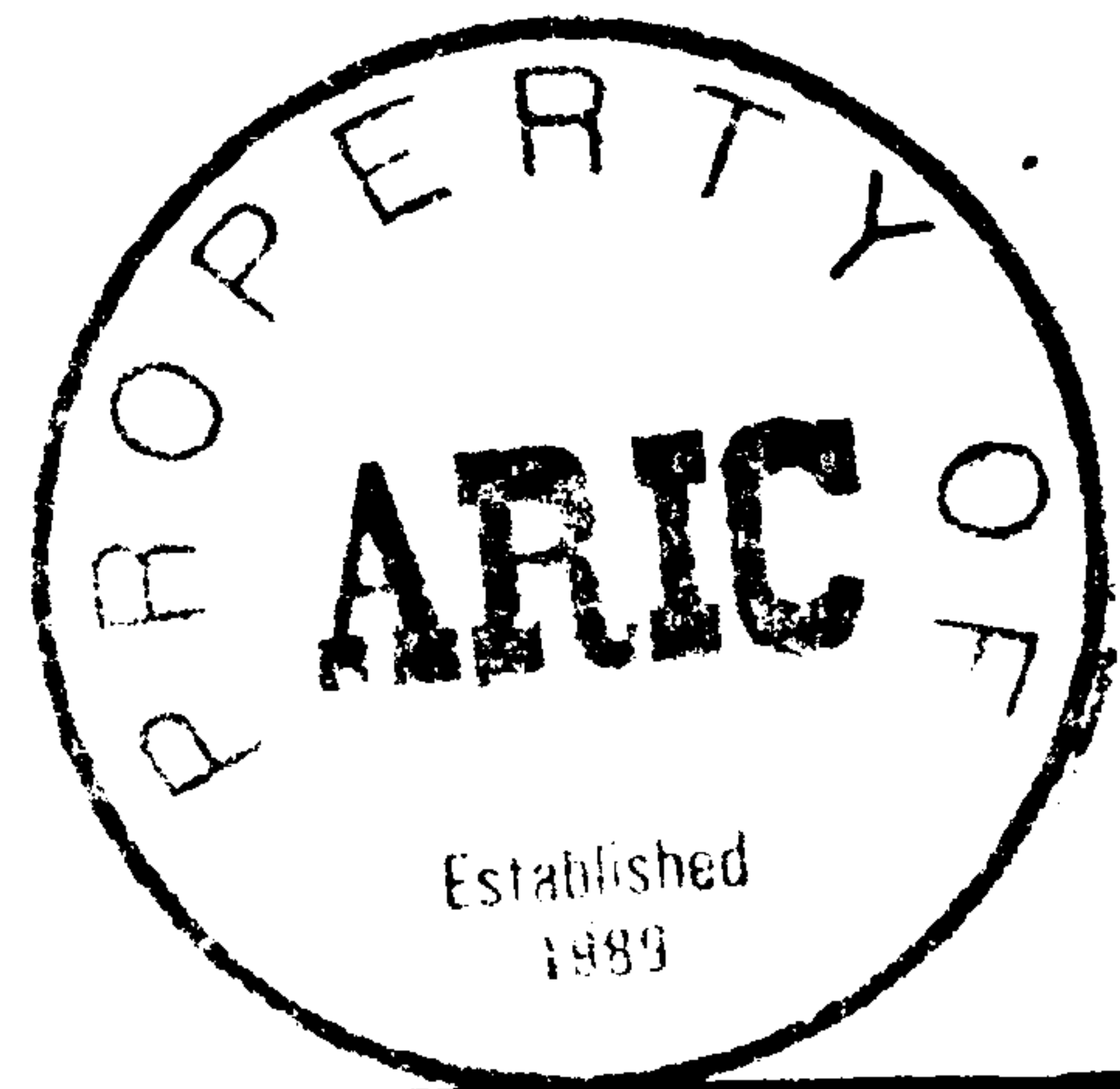
ورپانگه

يوه ورپانگه په لاس ورشي
آدم ولاړشي قدم ورپاندي
بيا پيري په خاي ولاړوي
اوتيري وي لاندي باندي

کوهر رحمن کوهر

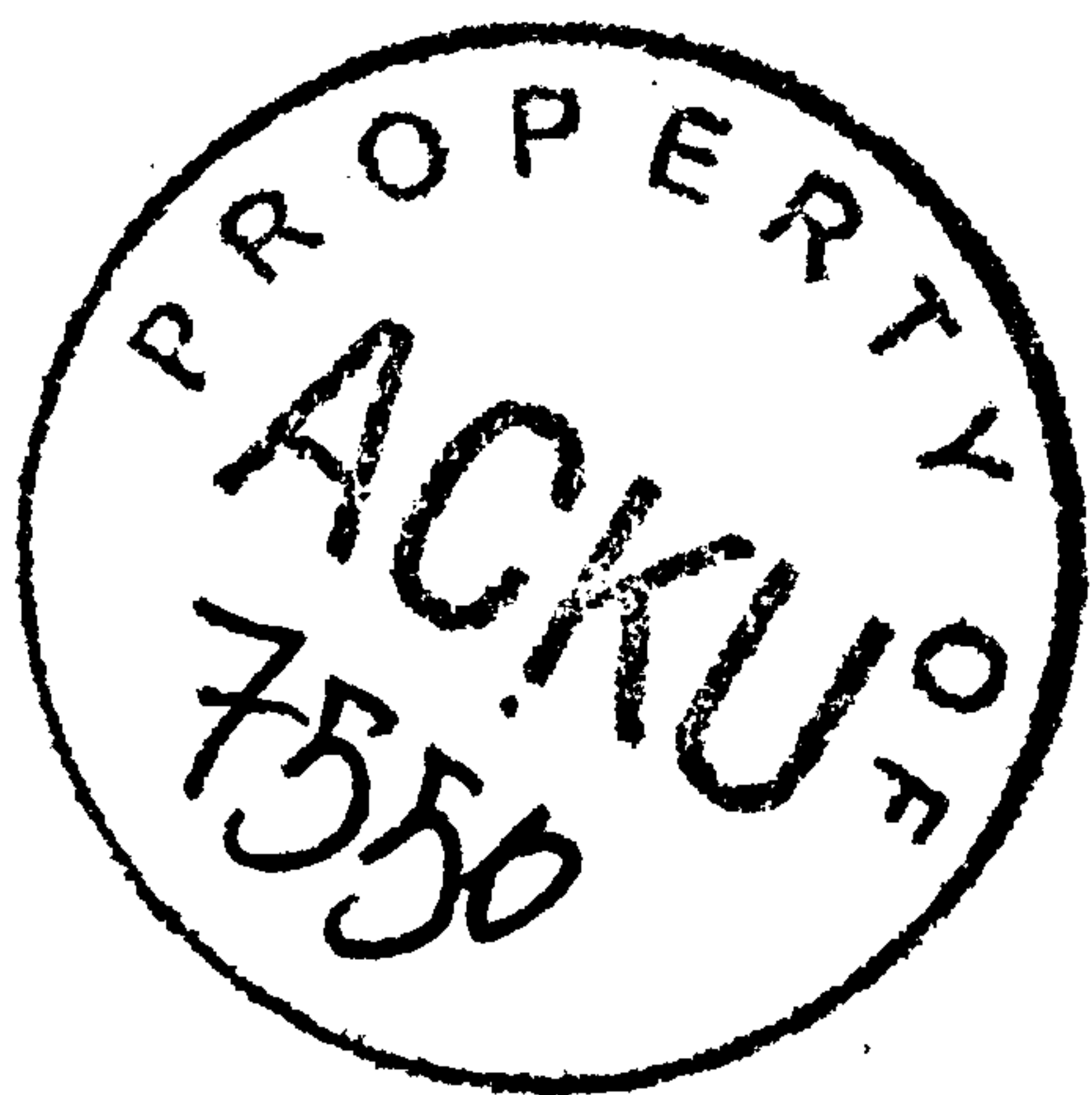

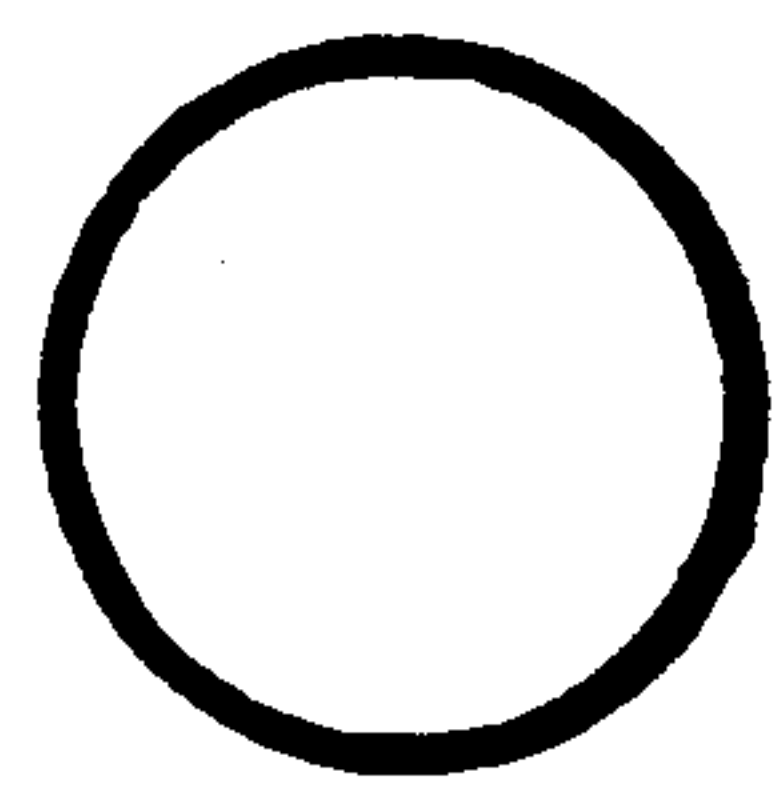
دکتاب نوم : ویرانگه

ویناوال : کوهر جمن کوهر
د چاپ کال : ۱۹۱۹
خطاط : نورالدین هنریان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

په ویکار
دهغه ټولون مریالو
په د بنیاد مود سختونو ځنی
تېڅندی د پښو ځولانی او د -
لاسونو ولچکونه پرې کوی او دا
سرنګ آدمزاد خپل قجیر قامت
ته ورچکوی او ژوند نور
غورځانګن کوی.

څوگ پي وې خپل قسمت کړي

کومه ورځ چې نور پېدی شي

خان په پنځس وې لیکه کړي^(۲)

چې په شتو کې اودر پېدی شي

څه په سر آسمانوي پې

که آسمان حمکه کېدی شي

په مټ څه لره سر په ده

چې په مټ نر رغونېدی شي

په خردک دې وې سود شي^(۴)

چې په خپز نښتريدی شي

د پړوتل ته وې پلي^(۷)

له بريالو چې ملېدی شي^(۸)

د باز اډاره نر دې نه نر ده

که نه پې چټی باز پېدی شي

لایت او لارچې د مېړه وي

فطرت ټول ولجه کېدی شي

۱-نور پېدل = بدلېدل، ۲- لیکه = حساب، ۳- خردک = یو بوټی، ۴- سود = مطمئن

۵- پړه = ماتې خوړل، ۶- ټل = ډله جمعیت، ۷- پلټل = یوځای کېدل، ۸- ملل = مل کېدل

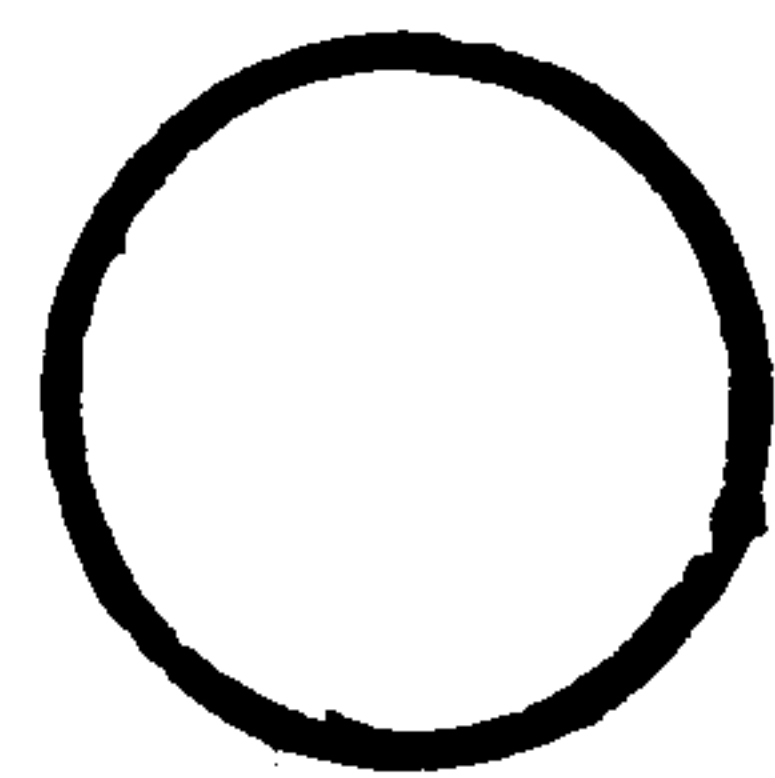
که سواره لوی فرعونان دی
که کلیم شی کونریدی شی
دبری لاری بند نه دی
که له سرخوک تپیدی شی

لوی کتاب دمیربنکارانو
گدیپه وینه کی دخان کا
بیادختوگوگوشتان تپول
الوتونکی باتوران کا

دکلیم دودونه خیل کا
راشکوره زورجهان کا
پرپاسلی اونتلی
دوران قهرمانان کا

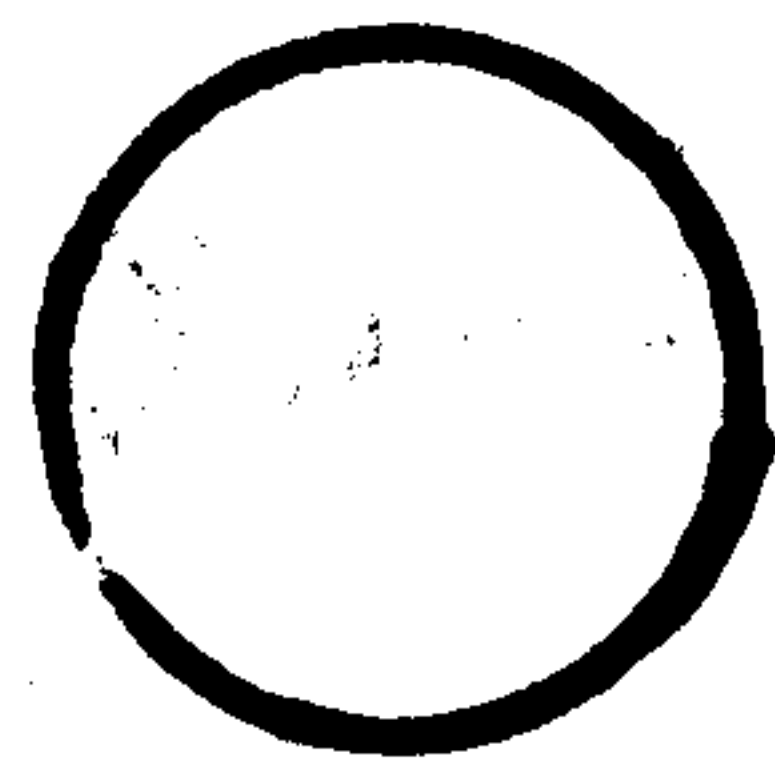
هنه شوک چي مېره خېل دی
تپینگ په ننگ اوپه خیل خیل دی
دزمره مارپی پ ژوند دی
چی دشنوزمرو دسپل دی

۱-نتلی = ناتارشوی، ۲-خیل = هوپ، ۳-مارپی = بنکار.

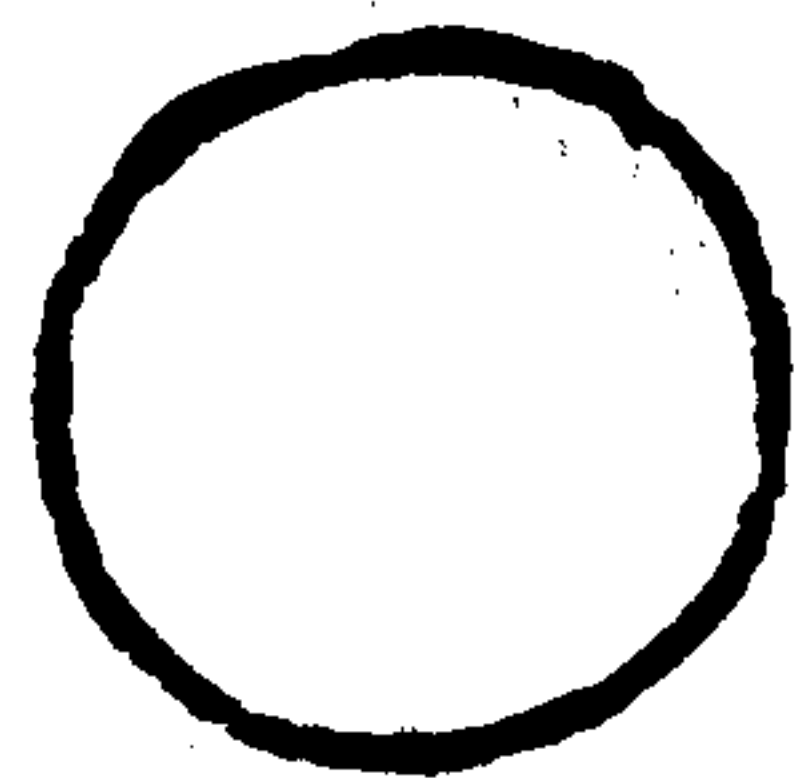
ترهې وينې دى سگروېتې
 ترهې وينې هم رامبيل دى^(۱)
 دخپل تک دى پاتې شوي
 په کولند دى که په بنکېل دى^(۲)
 رشي خنکه بې کوندرې شي^(۳)
 چې خانگي همدرشپيل دى^(۴)
 دا طبيب به دې خنک روغ کړي
 چې پي چارې دشا خپل دى^(۵)
 چې د دروزي پي تنې وي^(۶)
 په وينو پراته غلبيل دى
 چې جامه پي کاسيري وي^(۷)
 خه په چپل، خه که بې چپل دى^(۸)
 د باتور انگي وروستى ده^(۹)
 مشرى که په چارخويل دى^(۱۰)

-
- ۱- رامبيل = يوکل، ۲- کولند = کتخه چې دغويې، خاروي خت ته پي اچوي چې دآزاد
 گر خېدونې منع وساتي، ۳- کوندى = کانه کتې، خليل، ۴- خانگي = درې غاښې
 ۵- وشپيل = چې دغلي رشي پرې بادوي، ۶- شاه خپل = چې شاه خليل کوي يعنى خرومه
 شخ شخ تسمه تسمه کوي، ۷- دروزه = دغمو دندون، تيلي، ۸- کاسيري = بدلسنى
 ۹- چپل = پروښى، ۱۰- انگي = يوه لويه چې وايي انگي انگي مل دى شوک دى،
 ۱۱- چارخويل = قرقره

نه ددين، نه دسا^(۱) دين دي
خوار متازه د سوئيل^(۲) دي
شايد بيا خليل^(۳) زرغون كړي
"مومنان" ټول آذر خپل دي

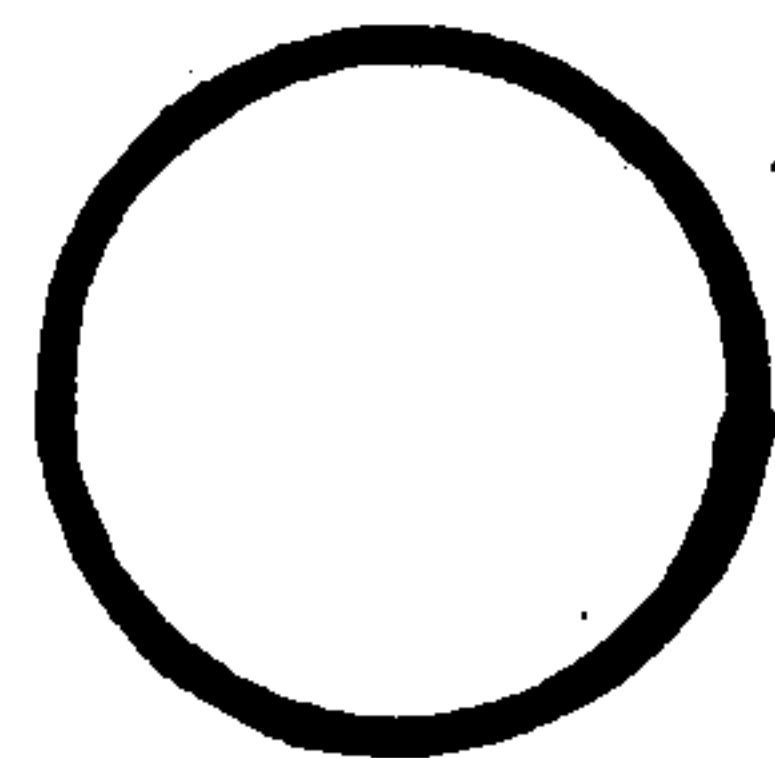
كليمه لويه كيميا ده
لاناپوهه پر دنيا ده
شوند په هراړيكي وي چي
كليمي ته يې اړتيا ده

د جهان د سما^(۴) پېټي
وري تندي باندي مېړونه
د ملخي نه كله كېږي
د باتور، د باز كارونه
ننگيالي په دار بر سپره
غوروي خپل منبرونه
په پاڅون چي "زه يم" نه كړي
خوشې پوچ هغه مونځونه

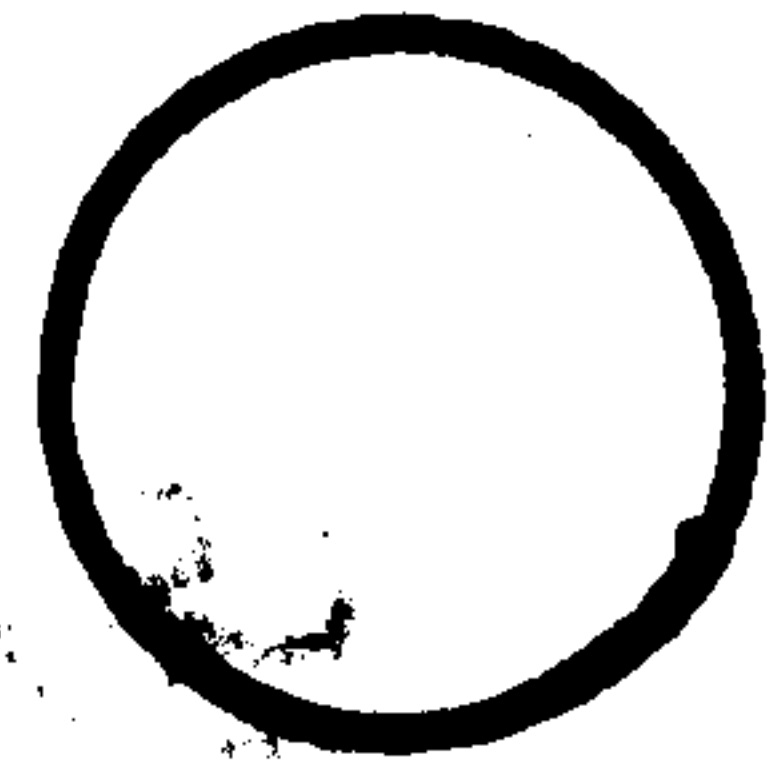
۱- سادين = ارولى خلكه، ۲- سوئيل = درېيمه نړۍ، ۳- سما = بندوسين - توزير

په جوقار چي لرو بر کړي
 بلايي هغه بانگ^(۱) سونه
 چي دا حُصکه دخدای کور کړي
 دي هغه دڅښتن ملونه

ننگيالي دي شاه مېړونه
 لکه حق پي کړ وږه وي
 دننگيال په مت، په توره
 دلته اردڅښتن کړه وي
 خو له ماتې په فرعون کړي
 دننگيال دمزري زړه وي
 تورڅنگلونه خوندي وي
 حق ننکي پي غرين کړه^(۳) وي
 ساه پي واچوي جوښو کي^(۴)
 له پېرو پېرو چي مړه وي
 دناحق وږه^(۵) ټول پړه کړي
 وږه هغه کړي، چي تل پړه وي

۱- بانگونه = آذانونه، ۲- تورڅنگلی = باطل کاره، ۳- غرين کړه = قلا- سنګر
 ۴- جوښه = تنه، ۵- وږه = بريالي.

دکيد په اورپو نه شي

چې په غرمب د شتوزرو شي

په تسپو موسلو نه نشي

چې په تورو، په نپزو شي

په منښتو نه بود پري

چې په وينو په خولو شي

چې د باز شوغې ته اړ وي

هغه څنگ له توتکرو شي!

ننگيالي يې شي کولی

چې په دار، په غرغرو شي

د تاريخ بهير کولی

کله څوک بې هوډ يالو شي؟

د راسمنو چارې کله

د نارامو په لينگو شي

د ژوندون د ميدان گټې

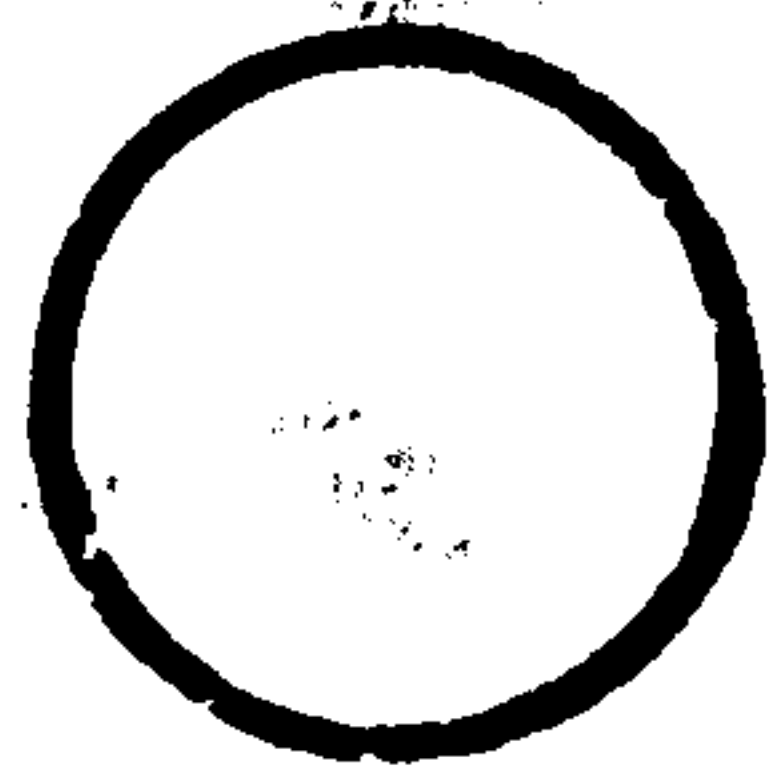
په ډال غاړو تور يالو شي

د څيرک مېرانه کله

له درست کلی درندو شي

۱- منښته = نريار تونو ته دورو دپاره په ځان څه منل، ۲- نارام = ناغیر - ناراست.

چچا رنخود باوڀري وکري
 پوچي هيلي د داروشي
 آدم وکوره اي مار کسه!
 کله جي سود په کور کوشي
 د مانکو د کوچني نمڙي
 پوره خرننگ په حلوشي
 چچا د نمرود روناوي وي
 روڼ په خنک په اور کوشي
 عقل خه خوني آني دي
 راستوري په خپلو ملوشي
 د خيرک سر پوره والي
 د حقي په سپاروشي

چچا له مال خبره واورې
 پت په سرباندي پاله شي
 کائنات چچا په منگل کري
 داسري سري باله شي

۱- باوڀري = بابڀري = دناروغی، بیا تانديدل، ۲- نموي = جايي، ۳- اورکي = اور بلکي
 ۴- راستوري کېدل = راگرځېدل - اخلاصېدل - راختل.

لوپتي نه تلي صبا خشوڪ

هم يو زويم» به تاله شي

بنكلي هغه چي بنپوه يپ

يود» زويم» په پساله شي

زويم هركله حليمي دي

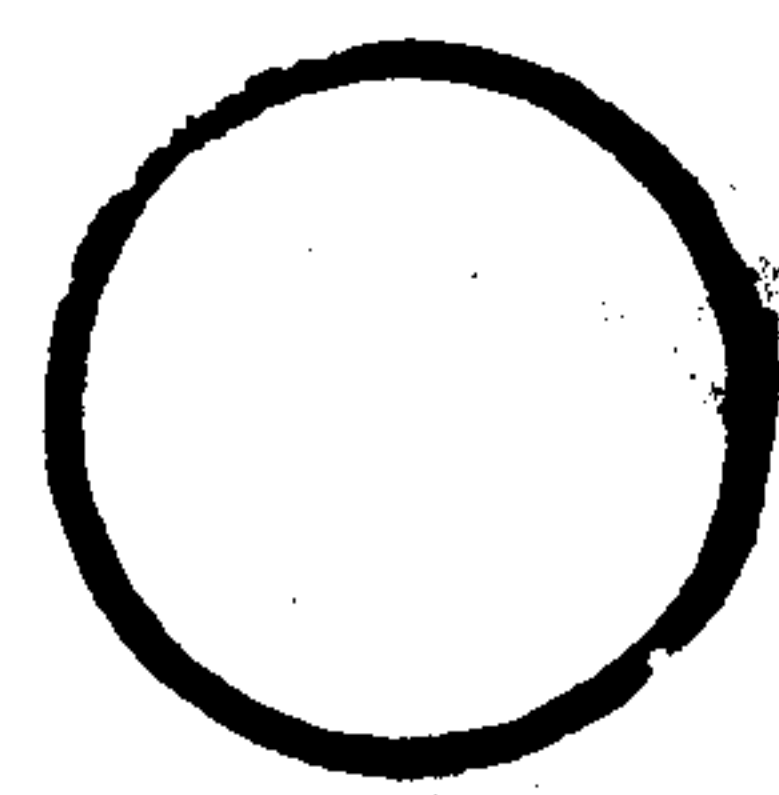
دي وجود چي زور حاله شي

هغه ورځ به ستر سحروي

چي دا خمكه يو كاله شي

په يولوي سين كې غرلي

چري، چري، لښتي، وياله شي

د كتاب حد ماتي مه شي

هره لاره چي تيري

چي د ژوند د خيره نه وي

ورانوه لاري زري

حق به هله مېشته وکا

لومري غير چي وشري

يا سري ياد شري شه

حق ناحق ولې ولسري

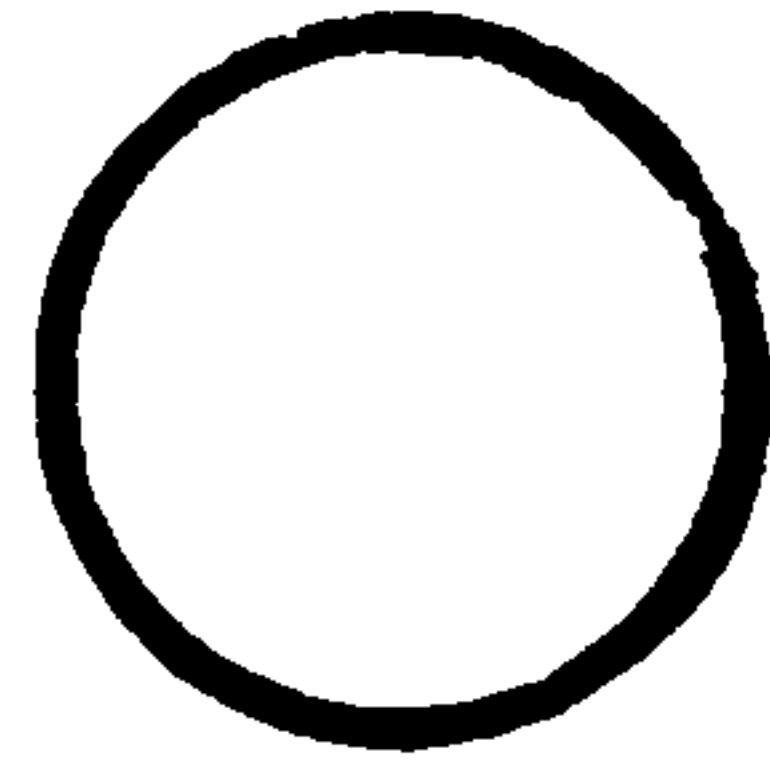
۱- بنپوه = دول - بنايسته والي، ۲- كاله = كور

زېښناکيان چې له مينځ ورک شي

پرکني به شي مـسـرې

لوی آتيان لکه اوگر کړي

د جگ غرتيږي ورې

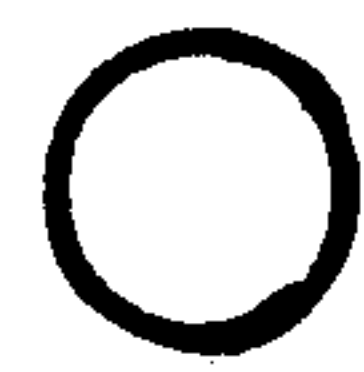

سترر څارکو د واره کسي

په څارلو کرل تنه کي

نري وټ پي چرته بيا موند

بر دستورو په دنيا کي

له کارونو او له شکو

سره زړه وښکل کيږي کړو

الوول حق و ناحق دي

څنگ تر اوسه سترگورو

د بوذر د کندي خلق

د آږود کندي دي

که هر څومخ په کعبه دي

له بتانو پيوند دي

۱- اوگر د څاروود خوږ لونه وروسته پاتې کېدونکي کيا ه يا تانته، ۲- کيږي کيږي کيږي

چرروي د بنينو مېني

خیرکان خوشبېبه گروي

د وختونو په ناتار کې

چې بې وگورې د بېر وي

د وجود نېستي بلا ده

پرې له ختو مار کسان ژاري

سر نېستي ده د نيش "زه يم"

دوه نېستي کليمان ژاري

رغانه د توکو توکو

د صورت هسي دور پېري

ولې "زه يم" يو توکيز دی

يو توکيزی نه نر پېري

حيواني وجود څخه دی؟

د حجر و الوولتيا ده

او حجرې د خاورين توکو

خپل تر مينځه انډولتيا ده

۱- مېنه، کور، ۲- دېره، سنگسار، ۳- نيش، ناشته، نيشت، ۴- يو توکيز،
د يو توکی نه جوړ، چې گډونيزه نه وي، ۵- حجره، Cells - ژوندینکی.

دا خاورينہ وارہ تہو کي

دہر پيننگور غونہي دي

اوبر پيننگو تہ چي خير شي

تشي تر قندہ شي دي

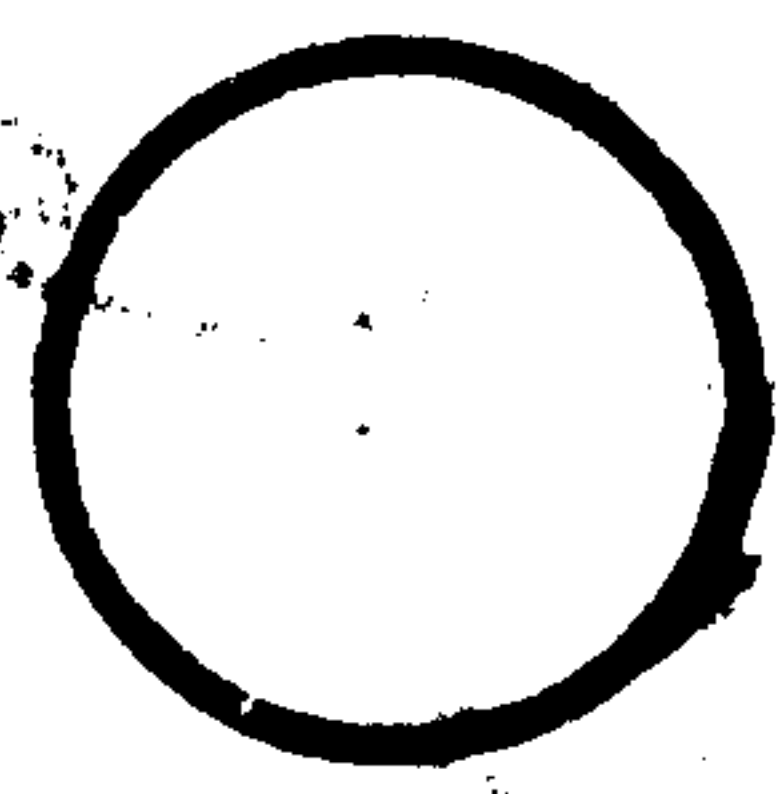

دين ہمہ وارہ سرہ زردی

مذہبونہ بتول زدنہ پخ

دين ژوندون کاندی غور خانگہ

مذہبونہ پچار مبخ

کر لاسی کندوان پی دک شول

چی جب جوب شول پہ خولو کی

خارلہ ہفو توریالیو

چی پہ خیز دی سرخیری وکی

غورہ بتولہ دی پہ خان بده

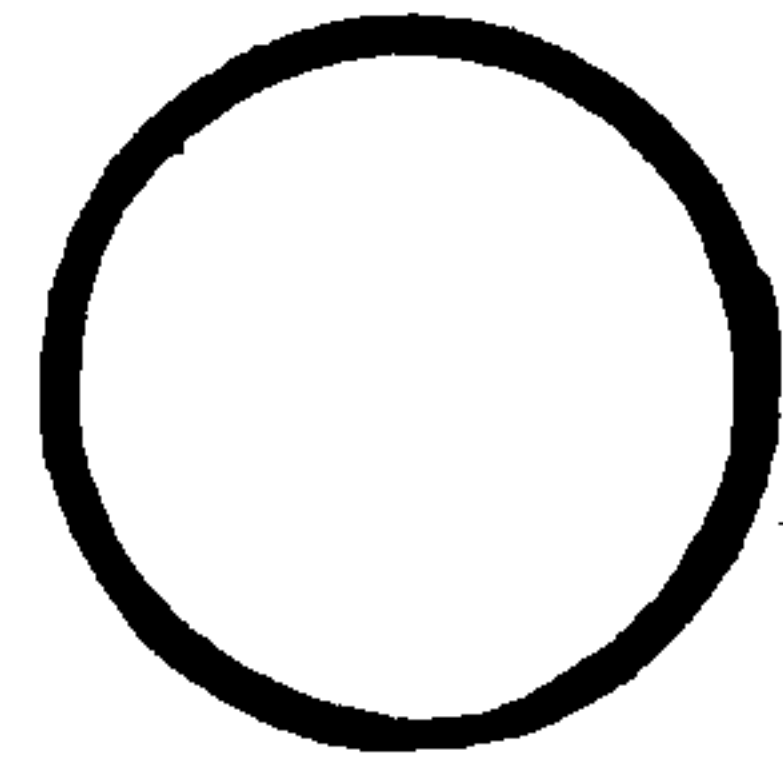
تش لمن کہ پ پسرلو کی

سادہ گوری ملفلری

خسا ہندو کو، خرخو رو کی

۱۔ سرخیری = سرپہ ۲۰۔ غورہ = تومت۔ گرم والی - ملامتہ

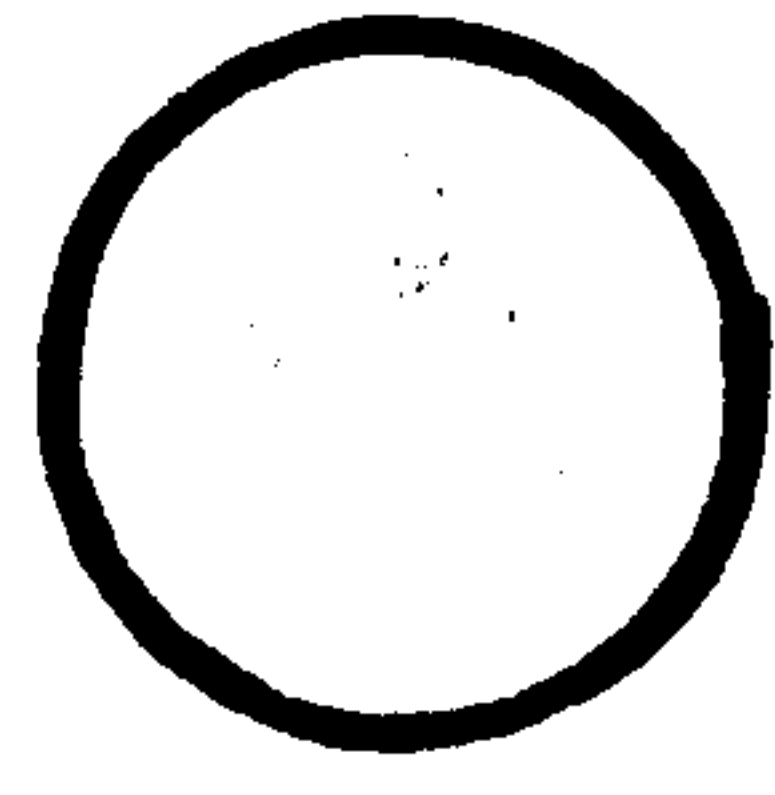
دا چي گوانښ په ستورو کپري
ته هم لوره شه نېزوکی
شه ناویا ته چاره وکړه
مېرنيه! په تلوتلوکې

کورپي مارچې د بمبل وو
هغه سر په موندلو دی
کرولي چي د باز وي
پدلولکو په شوغو دی
چي د بريد او د غدی و
د تسپو د موسلو دی
چي جرگي پري بنايسته وی
هغه شرم د جرگو دی
چي خښتن دلوی انځور و
اوس د پوچو کښېدو دی
د تيروتورو بڼورگی و
د بي سترگو د کندو دی

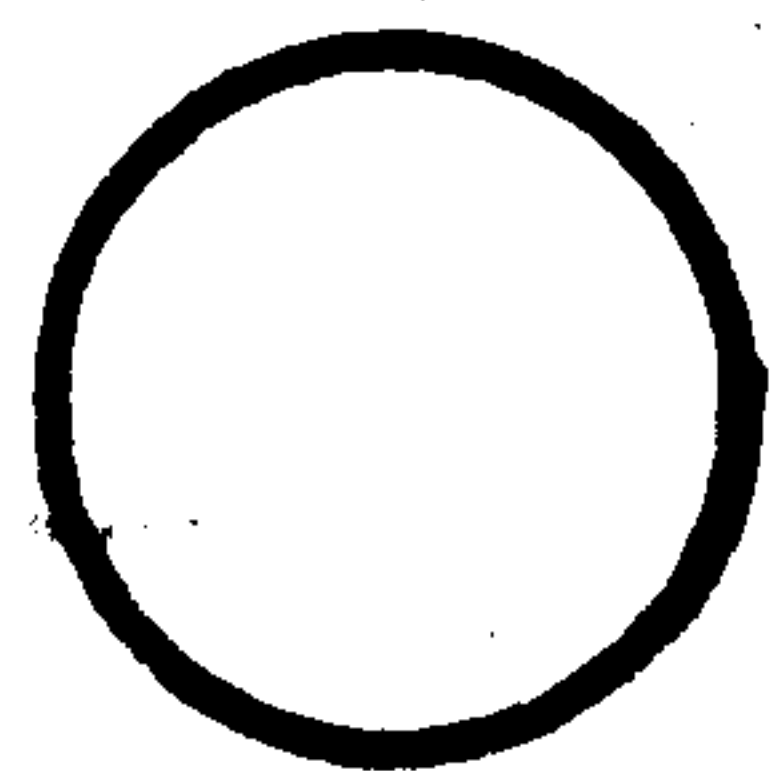
۱- کورپيان = د اتان د مخي په لوبه کې په بمبل (په سر کې) د کورپي (حلقې) د نننګي ویشتونګي
۲- موندو = د مخي په لوبه کې په بت د تپلي خټې نه ښکته وچي کپي لوتی، ۳- کرولي = د ښکار
خیرکولو، څارلو د پاره د باز تاوېدل راتاوېدل، ۴- بور = زمري، ۵- کندي = چم، محلت.

دقرآن حُني ناميـنده
خه دخوشوعقيـدو دی

بازداری یولسوی هنر دی
ته په یوبیله بازداري^(۱)
چتی نه لری جـ ب
په نامه باندې میشکاري^(۲)
تش غر بازو و ته ناستی پی
خه که حُرپی دلوی یلاری
ته میربنکاره کرین غواری
په بنه بنه مرداری
پی په تومنه له ویارلو
خوپه چاروکچ د ویاری^(۳)
له قرآن په غیر هـ اـ ذـ ا
بـ صـ لـ وـ مـ وـ خـ کـ ذـ اـ رـ یـ پی
کله سگره پوان ته کوز کره
چی داو لپ دوسره خواری پی؟

۱- بېله = دشومنی لاسمه چې دباز کبهنولو دپاره یی لاس ته اچوی، ۲- میشکاره =
بازوان، ۳- ویار = شرم.

چپ بتولنه ترآني وي
 داسري به شهسري وي
 داتنزي تاروگي به
 بيا بازونه وهندي وي
 داپربوتي، دانست به
 بيا نيتري آسماني وي
 چي نومري په قام قام دي
 بيا به تولى يو آدمخي وي
 دنن شخولي او کاتي به
 صبا توري او توبري وي
 په وندي خهکي دنن به
 نه حکوال، نه شېخ ملي وي
 نه به پولپ، نه بېلتون وي
 نه زها، نه زمایي وي
 يو آدم، يو آسمتاله
 په گن رنگ به يورنگي وي

۱- شهسري = ستوسري، ۲- پرپوتي انست = بوپتي دي، ۳- آدمخي = د آدم زامن،
 ۴- شخوله = درسته، ۵- کاتي = تيکي، ۶- وندي = داسي حلال کري، خلروي چي پکي خلقو
 برخي (وندي)، ملستي وي، ۷- آسمتاله = تولينه چي پکي د خکي ټول استوگني (خکزي) بيا
 آدمزي، د ټولوي ياسو راتاله وي

آدمخونی به یو کوروی
 وران به کورکپ کورکی وی
 درناوی به وی په جسو
 سپکاوی به پی جستی^(۲) وی
 نه مری نه به خبستن وی
 نه به غتپ، نه به نری وی
 نه کاواک، نه به بی واک وی
 چی لله به تپلواکی وی
 تپلنوال به تپلنوال له
 رب، رحیم وی، اوولی وی
 هم به یپ کسب خالقی وی
 هم توره^(۳) به یپ رانقی وی
 وی پاخون لکه یوتن به
 یوتپاله به مختیگی^(۴) وی
 له ختیجہ تر لوید یخه
 به یوستره وروولی وی
 په حدونود کتاب کی
 به دعقل خپل منجی^(۵) وی

۱- آدمخونی = خیمکه، ۲- جسی = ورتیا، اهلیت، ۳- توره = قانون -
 توره - تری لاره - لاره، ۴- مختیگی = مخکی تک، ۵- خپل منجی = خپلواکی - آزادی.

سین، د غارو په درنښت به

تل تر تله غر حنکي وي

يو حار پري به له تولو

ټول له يوه به لـوگي وي

له قبلو دې گډو وډو

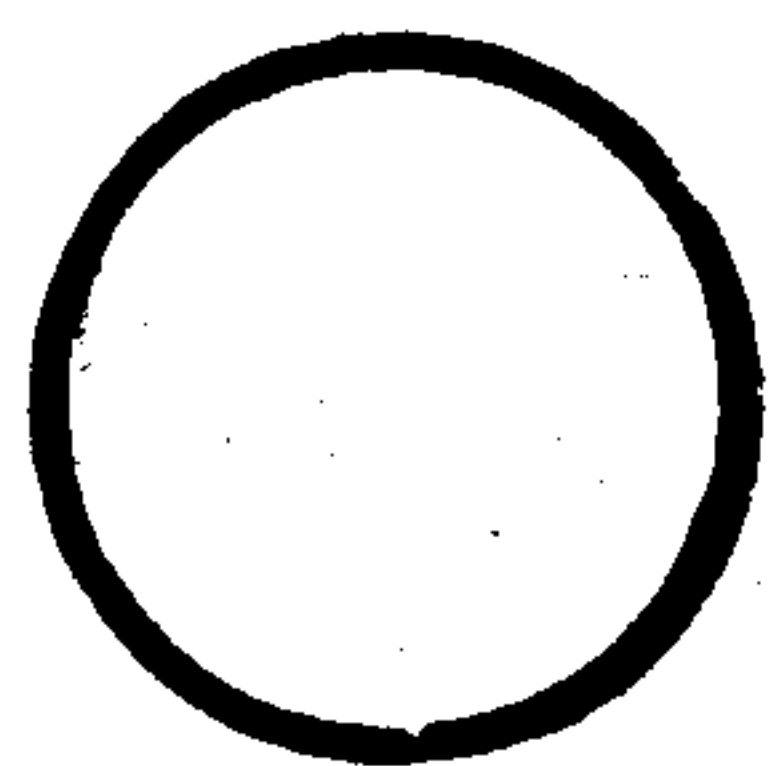
به يوه كعبه موندلې وي

له زرها اور اوركو به

د حري يو رنځايي وي

سړي ټول به سره سيال وي

په فطرت به پي سترواكي وي

ستاخيروي درست كائنات دي

ته لاكوز په خرخشويپ^(۱۳)

پوپي پوپي ده لا حمكه

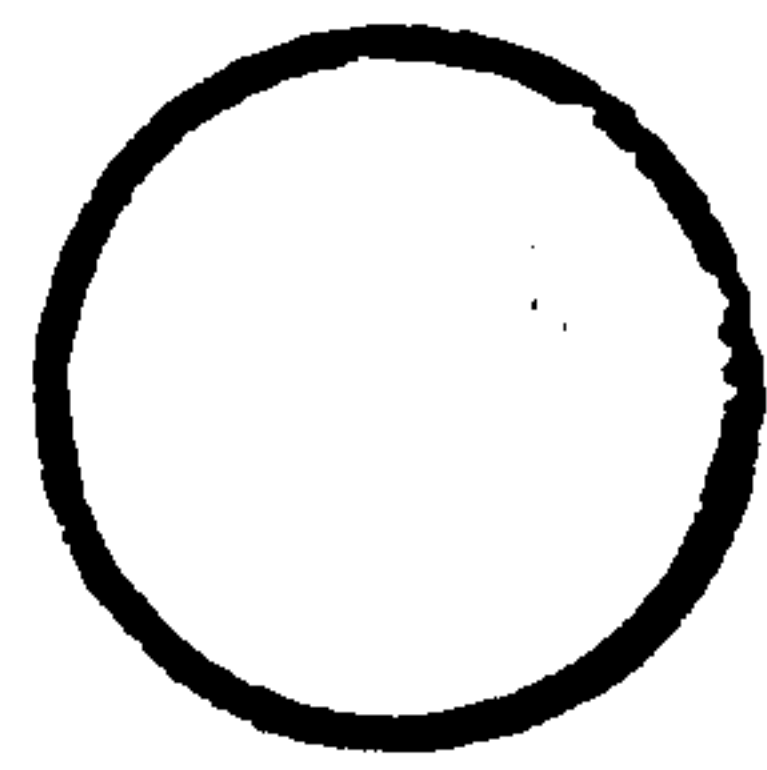
خپل تر مينځه په دښمنويپ^(۱۴)

ژوندله تنه گډونيزدي^(۱۵)

ته حان حاني به ترخويپ

۱- موندلې = راكسل - ناوي - د غوبل د مينځ غويي، ۲- فطرت = پيچر - د بنياد م نږتږ
نور ټول كائنات له خرخشي = جگړه، ۳- دښمنه = دښمن، ۴- گډونيز په گډه ستېدونكي.

حُمکھ یوکررُحکھ نہ شہ
 تہ ترنن دکرکویپ
 یوکررُہہ وارہ آدم دی
 تن پہ قام، پہ قبیلویپ
 دیویپ حجرپ نہریونندہ
 دحجروپہ بیل کلویپ

کرہ بنا یوآدمتالہ
 وران کا پولپ سرحدونہ
 دخیل تن حجرپ کا تپوی
 دا خوارہ وارہ قامونہ
 ستامرام یووروی دہ
 نہ ملگری ملتسونہ
 یوبیرغ پہ حُمکھ جگ کا
 کوز کا وارہ بیرغونہ
 داوسلی دمک لہوکا
 سُر دامن کا تارونہ
 پدی حُمکی - آد محُونی
 بیابرسپر کا جنتسونہ

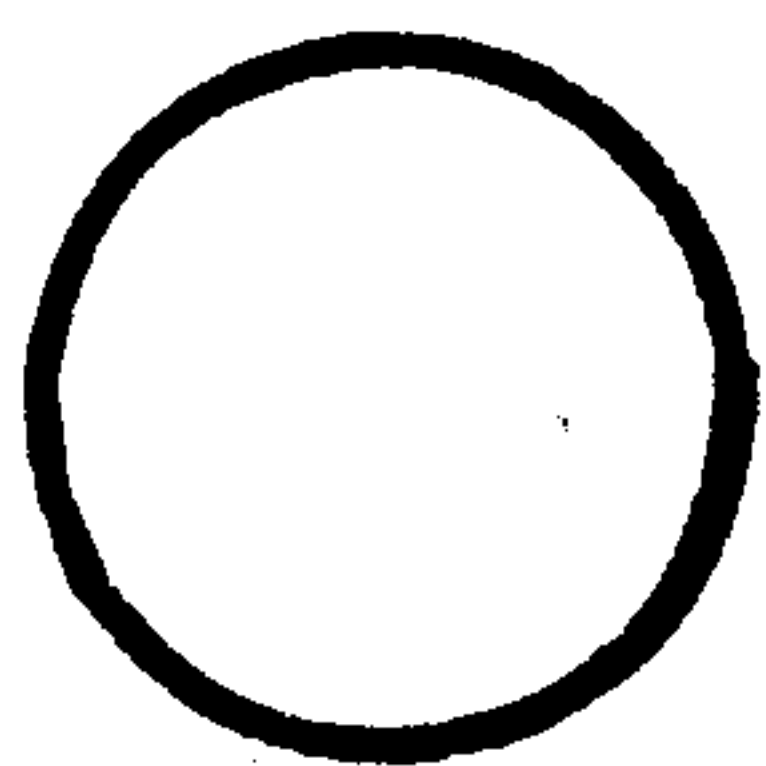
۱۔ کورپہ = کورنی۔

يوڪتاب دى سرتوره ڪا

نور و نفاړه ڪتابونه

بيا آزاد په آدمزادڪا

پارچاوشورى نعمتونه

زول چاپوه سورالوزي

دود ويزاره راپرېسوخى

له دې چوقندنا تاربه

هم پاخه بنختې وځي

چې دشرونه حله يې مړه شي

چې يې ساه دلينگو وځي

راخوره شي پرې دلورو

اور په خوله خوځي ماخوځي

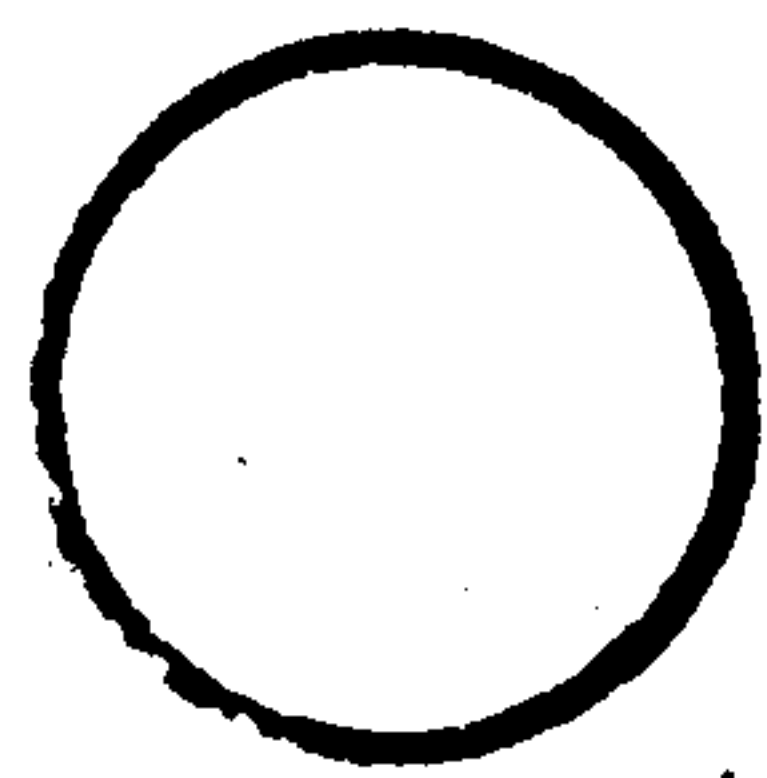
دقرآن دعوه خوداده

چې مؤمن په هرچا بردى

دعوه گيرد ڪتاب گوره

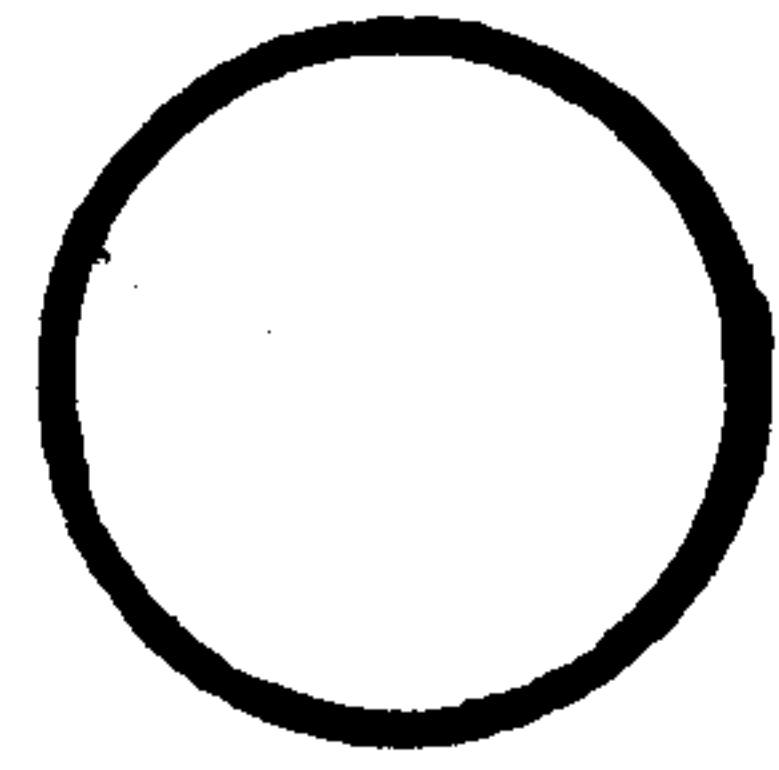
دهمه قامونولردى

۱- سرتوره = دسر قانون - اساسي قانون - بنسټيز قانون، ۲- پارچاوه = ډب - بند.

د زردارو په تهرلني
 دي کتونکي په بايلسني
 د شته منوشته مني ده
 د نيستمنوله نه بپښني
 د مارو کونبي جورپي
 د تش بانوله خرمني
 د زردار ماښي ولاهرې
 د کارگر په تنې پلني
 د دک لاس سپينه جامه ده
 د تش لاسو په ريمني
 بده ورځ د لولنگرو
 دازل نه دی ليکني
 د باطل ټولنه پايي
 د مذهب په سروينحنې

۱- کونبي = پيزار، ۲- تش باښي = نيستمن، ۳- دک لاس = چې لاس يې دک وي
 ۴- ريمنه = خيرنه - خيچنه، ۵- لولنگر = بي حمکې - چې حمک يا دوتر
 نه لري، ۶- سروينخل = ملاترکول - پلوي کول.

وگړي ټول که آذري غواړي

خښتن له تانه خلیلي غواړي

د فرعونی سپاره کوزولولر

واړه وختونه کلیسي غواړي

په تشو تیکو که کتې کپړي

دننگ ډکړا شه حلېسي غواړي

وگړي ټول سررقوي او پایي

حق د مېړه غوندې شرونه غواړي

بنکېلاکي عمر د خارو وډې گوري

شروندي آدم به مخ کښي غواړي

د اباسين خونړي نيزا اوچلي^(۲)

د جاليوانو سره هنگي غواړي

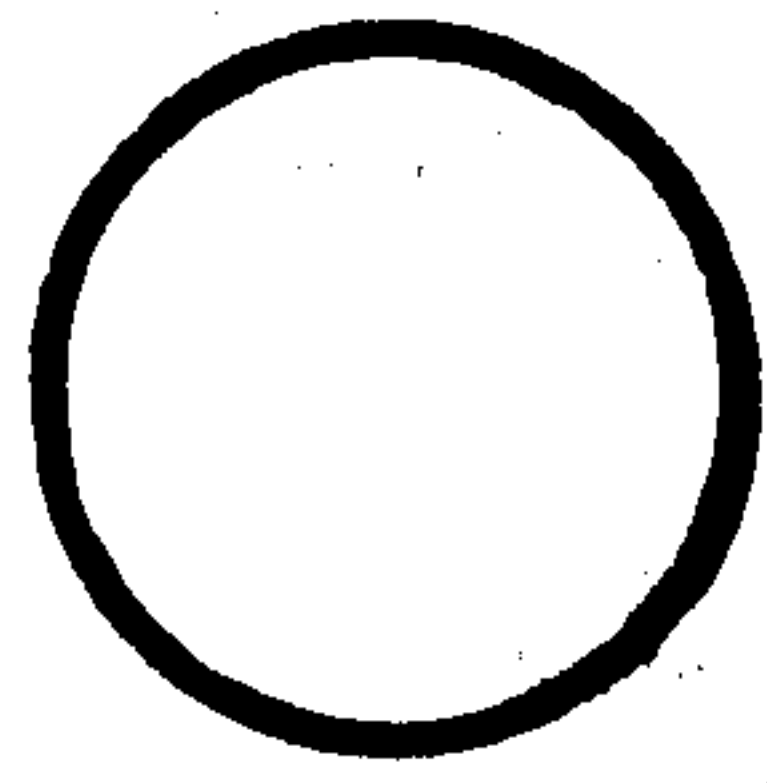
په هسک او تل د حقيقت لټول

تل سر بېري لېوني غواړي

چې د خښتن لاره ډېر کولی شي هم

شرونه داسې زين او هگ سرې غواړي

۱- وگورئ = خبردار ، ۲- نيزا اوچلي = سېلاب اوچپې .

دهگ قامونو په خرخشو کپ

واړه قامونه بې هيڅه دل شي

دميکياولي د شهزادگانو

په ژمنو خپلو کله عمل شي

خپل کند کونډه به پرې ناتار کړي

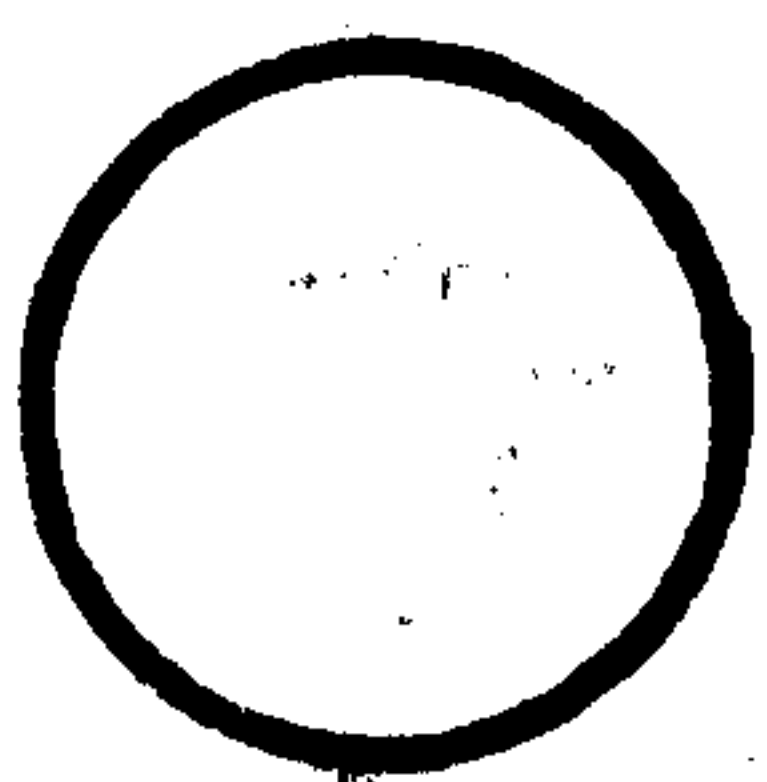
کډې که توب زمري ته تېل شي

غښتلي مېتي د خان کلا ده

کمزوري مېتي د خان اجل شي

که سربېري هوډ يالي پانچي

په ريزکوبه دا هگ بدل شي

چې د حق سره په لار دی

لکه حق هسې بې خار دی

چې د حق د لارې بېل دی

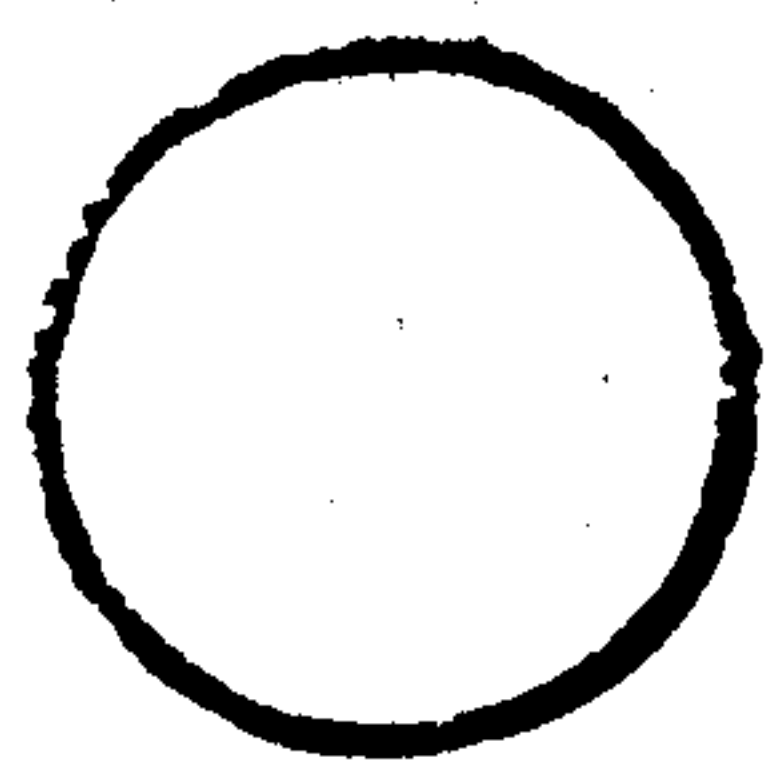
په دنيا په آخر خوار دی

يو وياړلی د حق رنګ دی

بل هر رنګ آخر دوښار دی

۱- رېزکی - کوچنی - وړوکی - ناشی، ۲- وياړ - شرم - پېغور.

چي تيغه کي حق ته و کار دی
 د خدای هغه شوک پکار دی
 د خپل «زیم» ناروزونکی
 خپل خانی په خان ناتاری
 دمپرونو مت که گوری
 گل ورین هم تندر چار دی
 په توله چپ دپول ژوند دی
 حق، اوسنکی هغه کار دی
 چي دخیر د آدمزاد دی
 نو په خدای هغه مخدار دی

چي ناسورپه مخ دجکي
 شېخ ملي وي دا دوستري
 آدمزاد به دوه تپي وي
 لري بري پانوري لري
 دپولنو دلرمون به
 نريزي لوبزي اونهرې

۱- تيغه = برش - کزه وړه - نقش -
 ۲- مخدار = رویدار - دروند.

شي خورلي خلتي به

١٦٦ بي دليتي، يوه خوري

دريه در خاوري په سر به

پرگني وي لولنگري

دټولنولوړ شور دا -

خپلو بدوله اشري

عقوبت په غرغندوشي

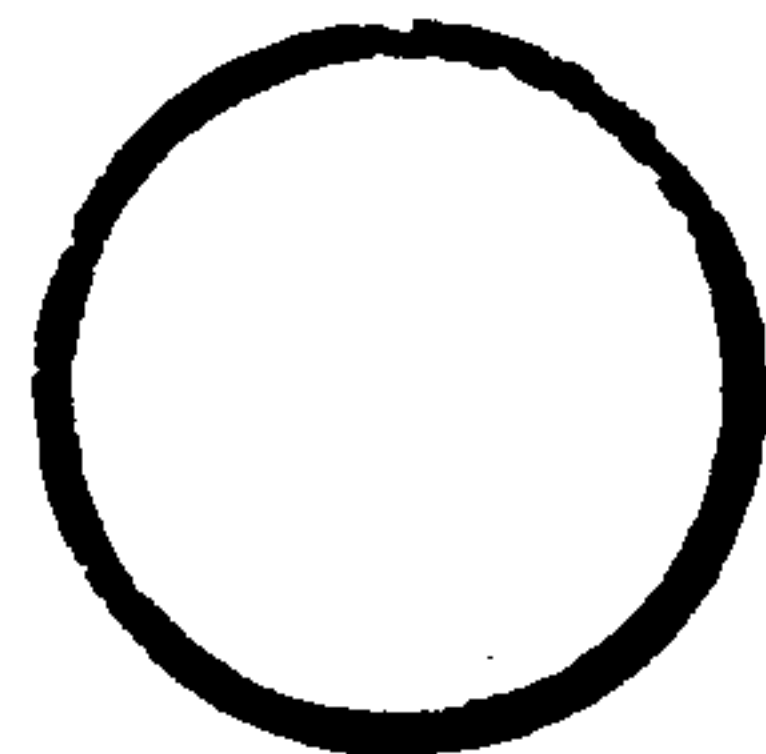
١٦٧ چي دکيا وي اور د سري

١٦٨ تالهنگ دادم اړدي

١٦٩ په يو ورځ برابرې

چي پري درومي کائنات ټول

١٧٠ ستاهم هغه لارمخبرې

١٧١ دا چي خان خانتوره بوي

١٧٢ دا چي هرچرته شمله دي

١٧٣ نيسمان په کمنه نيسي

١٧٤ وايي سپک دي ارکجه دي

١- بي دليتي = چي دله ندرلي، ٢- يوه خوري = چي يولزي وي، ٣- دکيا = چي لوگي کوي،

٤- مخبري = په برنخ، ٥- خانتوره = خان چي ترل پرانستل کوي چي دتوري خان وي،

٦- کمنه = کم ذات - کم اصل - کم سيال

له ازل، وایې بریال یو
 نورپه برخه شاکنډي
 دوی له مخ د خدایه رڼغ دی
 نورله پنبوی زیو نده دي!
 کومه توره یې د ازل ده
 چې شتمن داسې پوره دي؟
 د نېسنوکوم کناه دی
 چې نیکرې، نیم کوره دي؟
 او په هرو یو ټولنه
 پوږ، پرپوتی او روره دي!
 که د اصل کرې پوښتنه
 آدمزی ټول یو حجره دي
 له یوې حجرې راغلی
 قام، قبیل، تپه تپه دي
 لوړ ژور دی له زېښناکه
 شته په نیشو آلوده دي^(۴)
 د بې وس د بې وسی نه
 وسنی را زرغونه دي

۱- شاکنده = چې شایې لکېدلی وي، ۲- رڼغ = جوړ، ۳- روره = تپه،
 ۴- شته او نیش = شتمن او نېستن، ۵- الوده = نسبتی - اخته

له شته منو غلچکوبيا

مذهبونہ بدرگه دي

د فرعون دکور دنته
په پاشونو آخرموسى شي
د باطلو بنا ماران تبول
تار پتار يپ له امسا شي

عقل ليت دى ديوگى ده

پرې قدم قدم رونې پرې

کلیمه هغه شهليت دى

چې بول شرونه پرې جوته پرې

د آدم د شاه خامنو

تورى هرکله شرونه دى

د وختونو په آسمان يې

په خلاستورى سپورنى دى

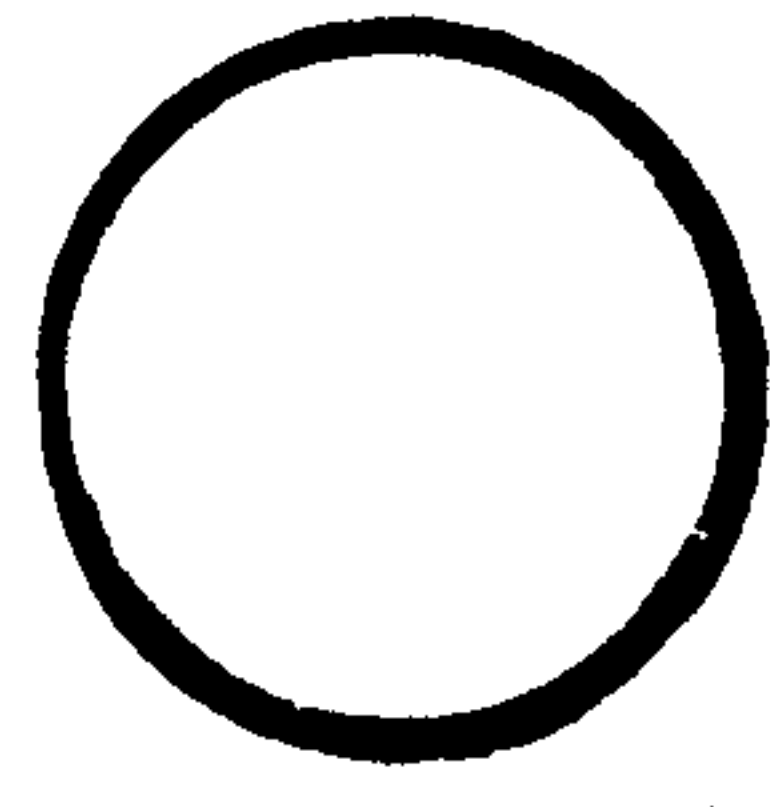
نه مېرونه به بيا بيا کړي

د زړو پېړيو کارونه

چې پېرې پس يې دنيا کړي

شاه مېره کړي هغه چارې

۱- شهليت = شه + ليت = لوى ليت

چچي په خان پلن "سوري نه شي
 ټول جهان په خان واتنگ کړي
 له کوناره چچي دمه شي
 هغه توري نيزي رنگ کړي
 هوډيالي نيزه باز کوره
 چچي په ماته نيزه جنگ کړي
 له يوې بلي پري ته
 د رگي زمري غوڅنگ کړي
 چچي دمرگ په طلب نه شي
 ژوندانه ورځني څنگ کړي
 ننک په حق باندې کوونکی
 لکه خان باندې چچي ننک کړي
 رنگ له حقه ځني واخلي
 بيا وري پاڅي جهان رنگ کړي

کليمان د ژوندون لاره
 حيرکان يې په لټون کې
 مړې دسترگوې په ډک کړي
 تر عمر و نو سر غونډک کړي

۱- پان سوري = په پساو پلن، ۲- رگي = پر هارثلی.

○
دی پکار خه رنگ اریکی
د آدم له بیل آدمه؟
دغه لویه کشاله ده
اود ژوند لویه کرپه

○
آدم دغه قدونه دی
انجر پنجر^(۱) شروندینکی
یومونډی زهیم اوده دی^(۲)
د بدلون پدی خاندیره کپ^(۳)

○
که آدم بې پوښه زری
خه پیرمخی مرغانه وی
په ناتار د مرگ صبابه
میراث مری هدایره وی

○
د بدلون پدی ناتار کپ
که صورت دی یوارپتیا ده
هم یو "زهیم" دی خونډی دی
نورا "زهیم" دی مونډی دی

۱- انجر پنجر = الوول، ۲- مونډی = راکس، ناوی، ۳- خاندیره = هیترا - فریم
سکلیت، ۴- پیرمخی = پیرخورونکی، بدلېدونکی.

○

پیرخواره یب له پینویوسی

چی مسوندی یی وی او مری

د کچبه «زهیم» آدم وی

خیلو نغو توتو^(۳) باد وری

○

د آدم له «زهیم» پرتو

نور هر خه چپ دی نور پری

له هر زب^(۴) پری د حجری نه

لکه حان هسی ساز پری

○

هم برحق هغه ژوندون دی

چی د «زهیم» په غبرگون دی

که وجرود دی که پتولنه

کار د «زهیم» یب پا خون دی

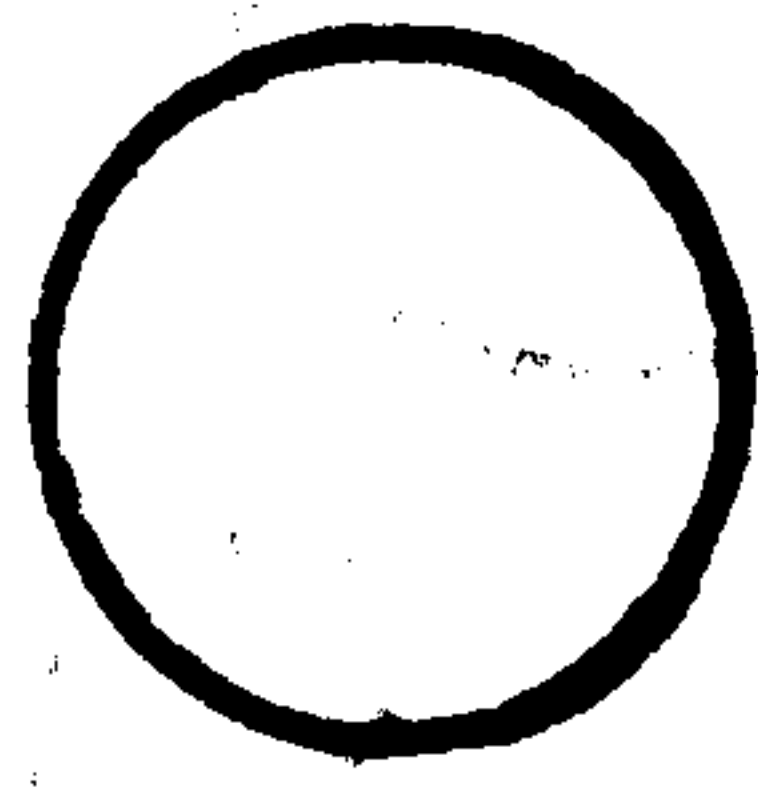
○

چی د «زهیم» په شرکانه دی روزنگری د بدلون دی

د جورو په کچ کب اوسی اود سترگوتش الون دی

۱- پیرخواره = پیرخورونکی، ۲- او مری = اوم، ۳- لغوتی = جذبات - غریزی .

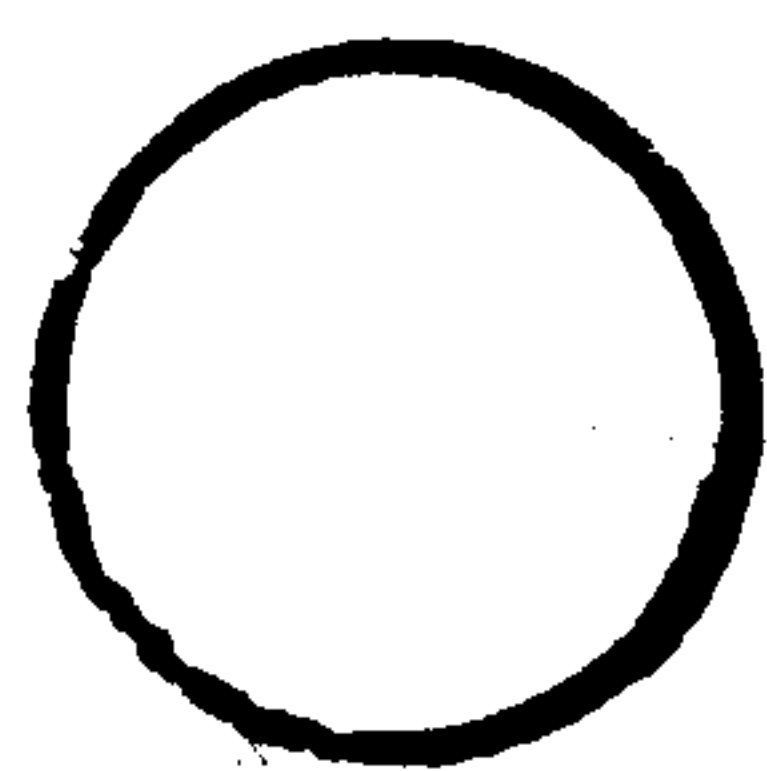
۴- زبهری = هغه خه چی زیب ول کوی، ۵- روزنگری = روزنه کوونکی - لویونکی .

ٻول فطرت يي خوري تاليزه^(۱)
آدم نهی جدا جدا وري
دخانی سود غم خوردونگی
له حق لاري پنبی پشا، وري
چي په نور و خپله ویش کري
خپلي برخي نه سیا وري
چي مثال نورو ته جگ کري
خپلي مخي ته رها وري
شرونه او مرگ يي دواړه بنکلي
د خورلو چپ دعا وري
چي له خپل ميره آگاه وري
د بشر درني په شا وري
اوسنتون^(۲) د شرونه جامه ده
چي شي لت، په هغو واوري

۱- تاليزه = په جمع - تاله .

۲- اوسنتون = انقلاب .

دژوندون په لويه لار کې

مشالونه بسول دي

د تيرو په تور تپونو

لسکرونه خپړول دي

کتابونه د پښتو د جمل

سوزول او بې دول دي

د آدم نه د پېر ياد کړي

د عمرو نو هېرول دي

که مذهب يې هم سر ونيځي

چې باطل دی نيش کول دي

که خوندي دي په کعبه کې

چې بتان دی لږول دي

په هر پيل د پرمختيا کې

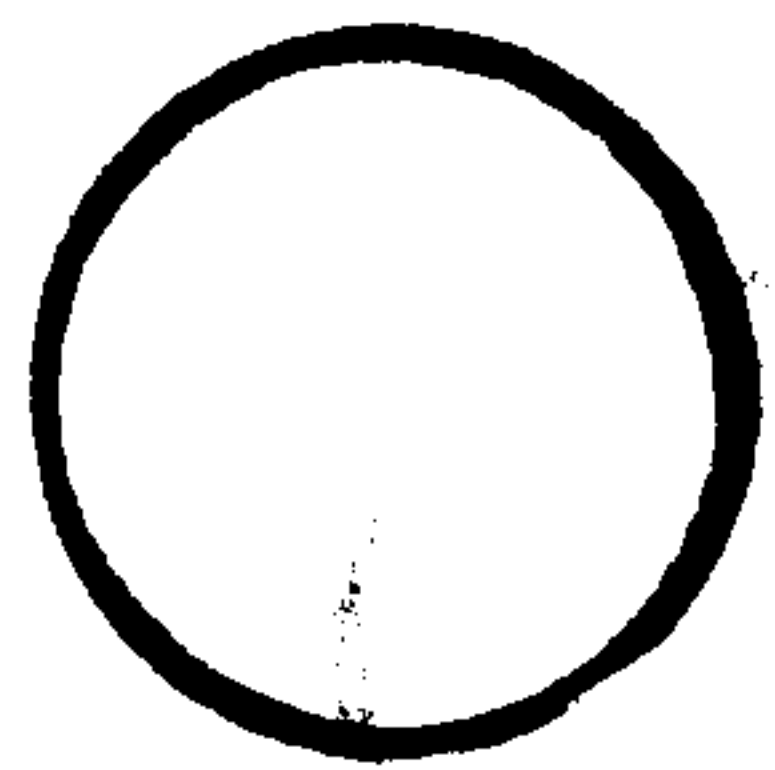
برابرا شوي غورځول دي

چې بنکېل شوي په غورځنګ شي

بنکېلکونه يې غورځول دي

۱- نيش کول = ورکول - په نيش لگول.

۲- برابرا = په پلنو وژر.

د سندان تندي به چري گرو بنجي شي

د درند و پکونو جوړه که پري ناتاروي

د مېره نېستي يو خو وړخې نېستي وي

نه مېر نو شاعمرې نېسمن او خوار وي

درند و عقيد و خلقو کي هميش له

خښتتان د غر پدلو به په دار وي

چې بازونږي په لاس کي چټي کېږي

خان به وپوښتي چې دا خرنگ بازدار وي

چې توره^(۲) د حق^(۳) ملا نو خپلوي شوک

يو قدم پي په چاپه، بل په انگار وي

خپلي سترگي غرو لي وړه بويه

که رنایي لار ليدلوه پکار وي

د رباب خواره دي نشته آدم خانه!

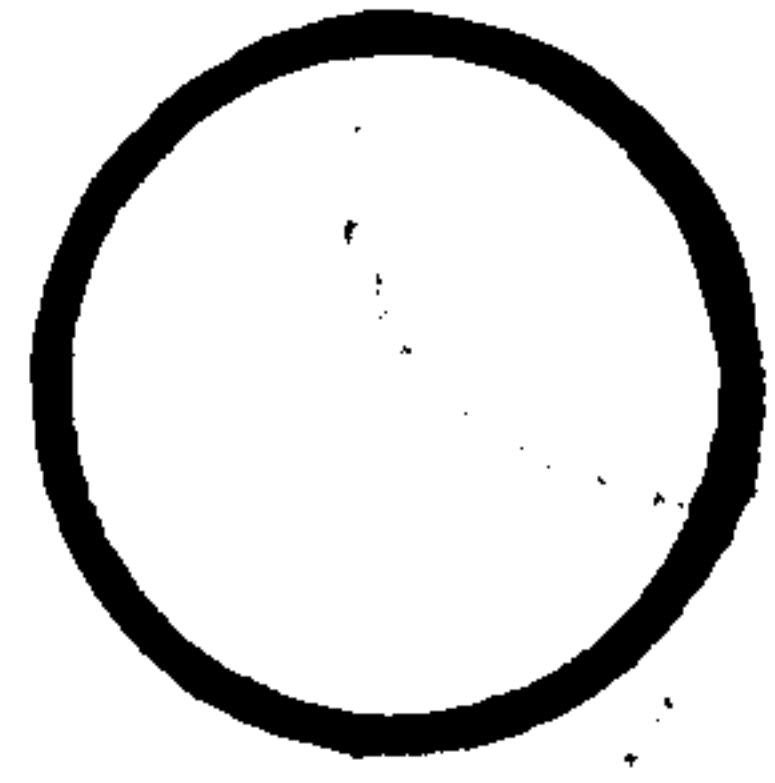
بنايي خلق چې له ميلسه^(۴) دي ويزاروي

۱- چټي = وړکوټي مرغی

۲- توره = قانون - لاره - منډه

۳- حق مل = د حق ملگري

۴- ميلس = مجلس

ننگيالی نه اخلي لاس له خپله ننگه

اباسين کله پښه نيسي له غور ځنگه

چې ترخود ظالمانو نوغی شته دی

حقلان راپستنه شي څنگ له جنګه

پوهگری د بې پوهونه قلنگ خوري

او تهل لاندې دکليو ترقلنگه

چې يې مت د غليمانو وي کتلي

نه وير پيري يې تشه ډنگه ډنگه

د مردی توره ميدان کې لابنه کېري

خلاصه نه وي دکاتې توره له زنګه

پخپل زړې کې زرغون شه او مسور شه

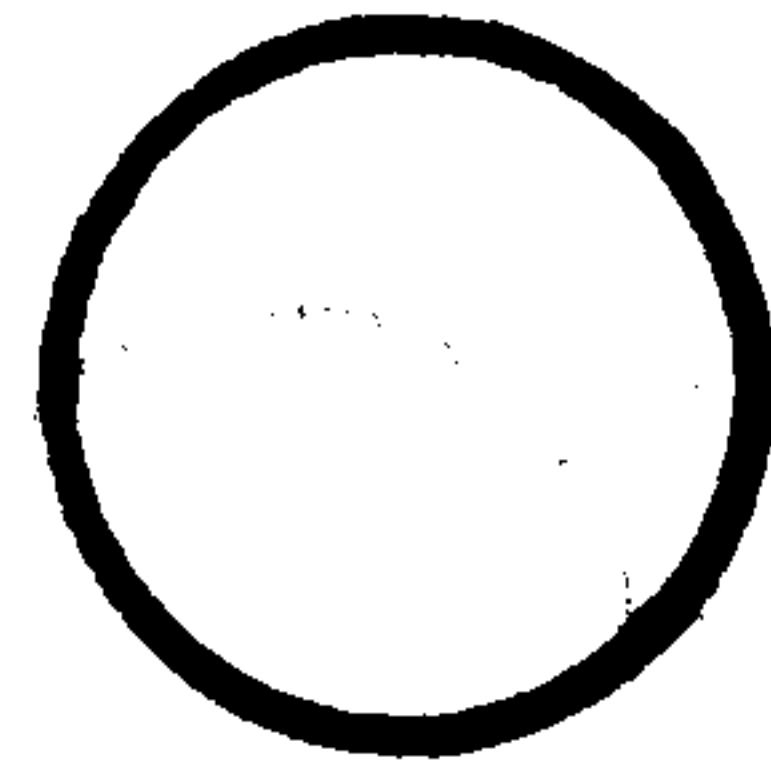
خودې نه ده لاکوتې خواوړينه ډنگه

چې يې جس دتن په مور کوي پروا وري

خود هغه ته وي کورنې د جهان تنګه

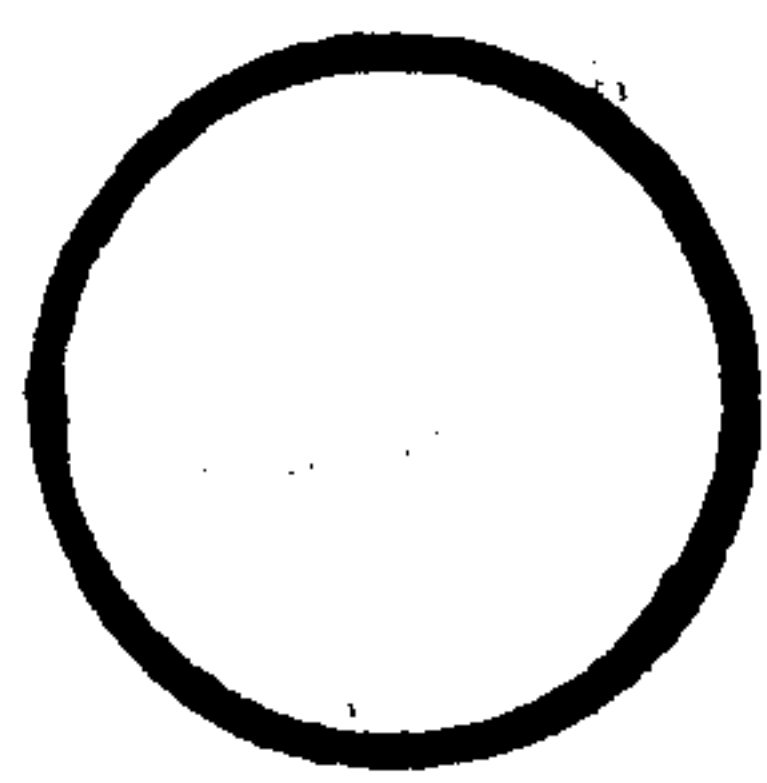
۱- کاتې = تيکی - چرپتون

۲- کويې = د دانې کڅوړه

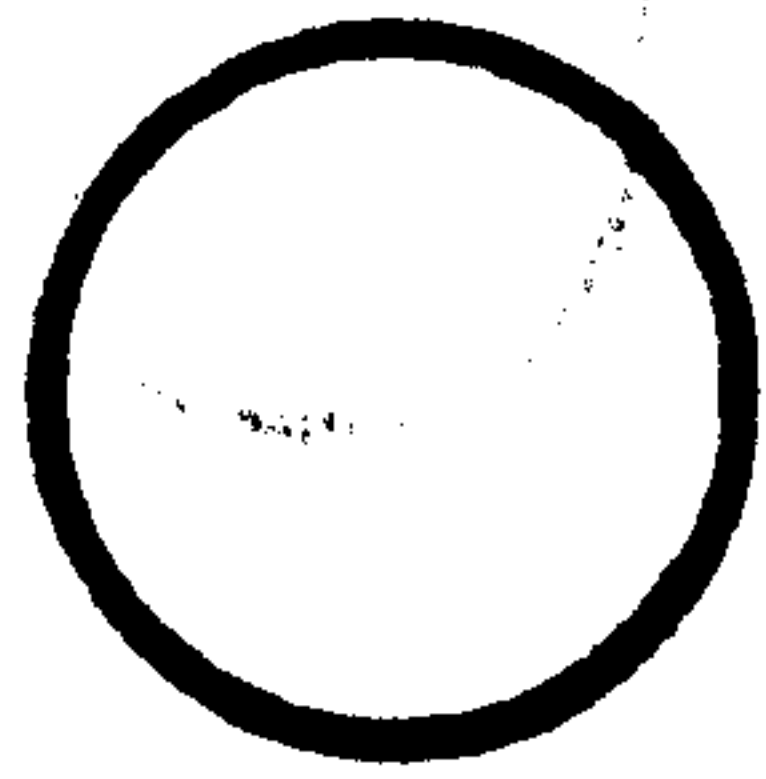
يوبري ديوجنگ غالي دي خوندي که
بيا په بل ميدان برپېنا اوتالندي که
چې دلوی خښتن د لاسو سره بنيابي
شاخلميا! خان په داسې کاربندې که
په حجرو په جماتونو کې تورتم دی
د ديوې غوندي لنبه دې په تندي که
د مېړه دخوی آواز له خلقو بېل وي
خوک به بي خنکه په ټولنه کې کوندي که
چې دخپل عمل لاره سترې سترې کړل
خوک به خنک هغه وکړي راژوندي که
له غوجلي د خاروو به خنکه وځي
چې په مينه مينه خت ته غړوندي که
چې بي وينه دنورني له چانه وي
هنی پاڅي بي وسان په داک کوندي که

۱- لاره = لور

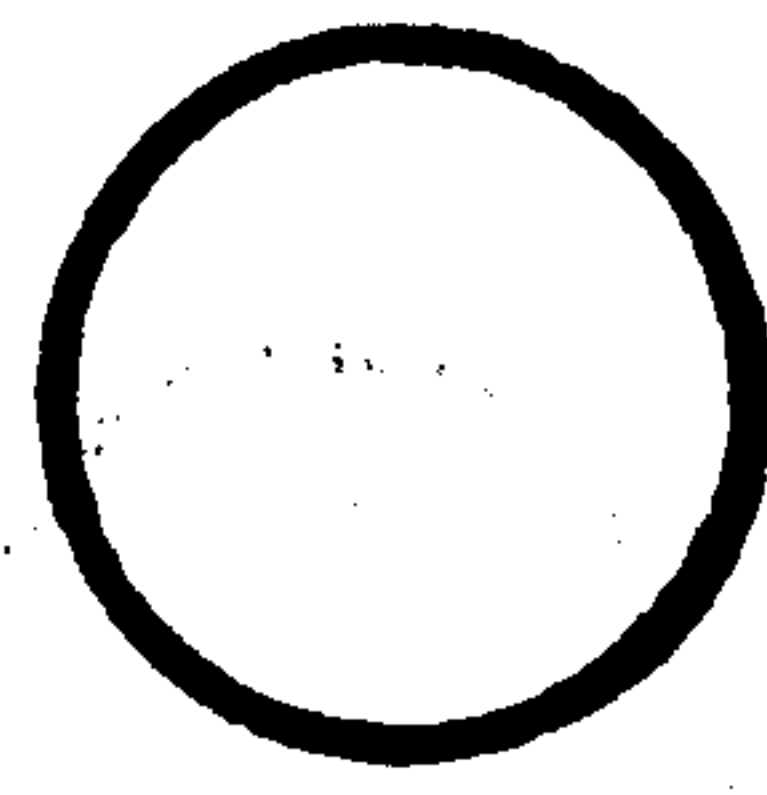
خپلې غوټې ته د غاړې
له خپل تنه پلوانښه شه
د خپانده ابا سين خپل
لکه غاړې په ساته شه
د کړيز سختی په خان کړه
پسته باز په الواته شه
په خپل خان قیدونه کېږده
زرغونه شه او بيا شته شه
پولې راښک، پانگي کېږده
بيا په زغابنت لکه مېړه شه
د خښتن د لارې مل شه
له خښتن خښي لارغه شه
په ريلوچي ورک نه شي
په لوښه لکه واښه شه
د ختيځ له الا الله -
لا اله د پر پواته شه

۱- پلوانښه = مروري - پلگواښه، ۲- پانگي = مير- ډک - مرام
۳- لارغه = لرغونې - وړاندې، ۴- لوښه = خصلت - خوی

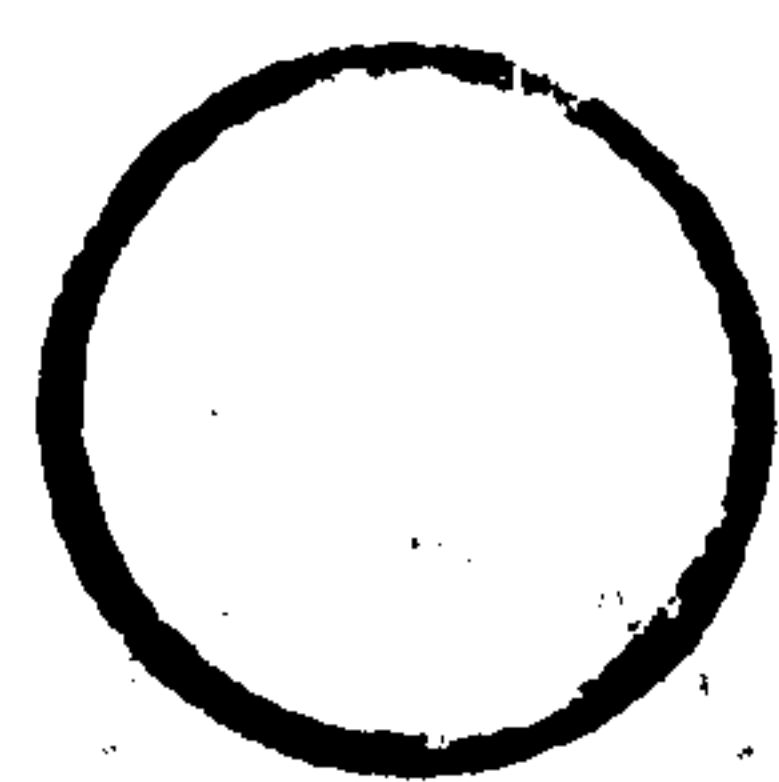

په ټولنو ليوکان گډ دي
 هر وگړي لوي اوکر دی
 لولنکر حکه په نيش دي
 درناوي چچا په دو تر دی
 ټول په تومنه آدم زاد دي
 شوک تاله ، شوک تالانگر دی
 چچا درنه ډله يې مله ده
 دهغوسوي په سر دی
 ډاکندی دی ډبې ننکو
 شوک يې مور، شوک يې نهر دی
 هر ټولنه پانگه واله
 د خان بدوله اشر دی
 عقوبت به غرغنده شي
 ډاچي نن ډکيا سوسر دی

۱- اوکر = اولال ، ۲- ډله = گوند ، ۳- مله = ملگري ، ۴- ډکيا = لوگی .
 کوونکی ، ۵- سوسر = د ډروسپيا کو او د چچا نري نري لوگی کوي .

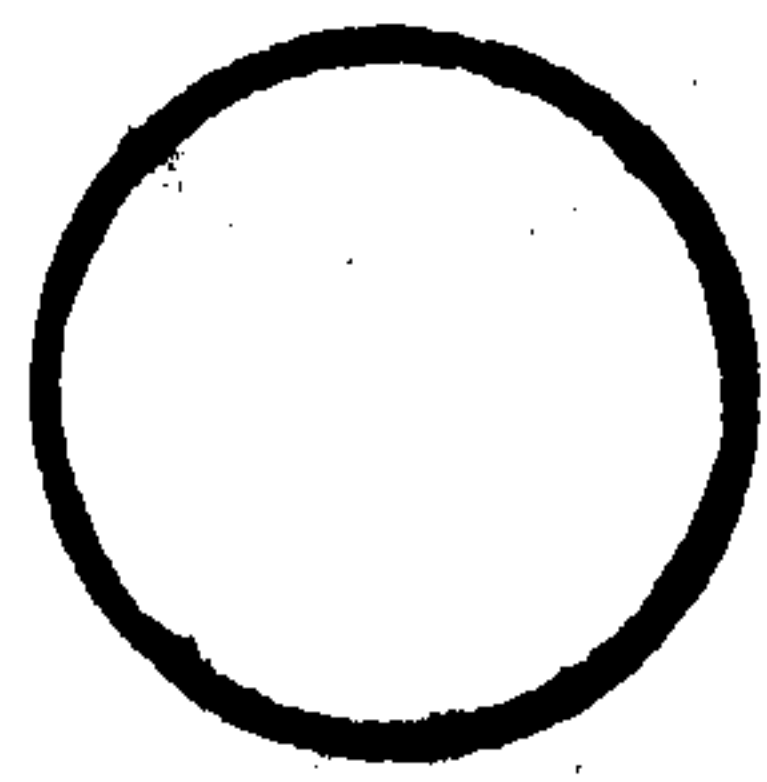
چي سرانه بنكي بلهې مهني
وابه نه خلي توري ختې
په كڅونوي پسرلي شي
چي څوك ونغري سگروتهې
خپله گټه ځانن څه ده ؟
چي ستايي د نيکه گټې
د يوه ماته باقی سوی
د تورگټ سوی د پوت يې
نه نستر او نه چنار شوي
څه د تورو خاورو خت يې !
دا ميدان د تپرو تورو
ستا مصري توري د ي سمهني
چونگ ايوه يې پاتي شوي
وي انکار د درنې ستهې
حق ننگانو ته وريته بري
د بې ننگ هرکله بتهې
لات منات چي گډاري څوك
شي پخپله بيخي گتهې

خرپ، حڪ شوي، خيالي نه شوي
د «لا» شي خني شي نه شوي
د جس ترغي نه نامينده
نل نچه شوي گني نه شوي
تسه شخوله - خالي تيكي
ببل توره، توبري نه شوي
له جبري تر سري راغلي
لاپه «زويم» سري نه شوي
له مذهب چچ ملستل دي
لدي مريني شروندی نه شوي
انچاره کي چي دي پرو دي
هنه ستر آدم زي نه شوي
مينگيري درته آسمان دي
حکه باز، باتورزي نه شوي
هر آدم چچ دي فرعون کر
پي بلواک، خانوکی نه شوي

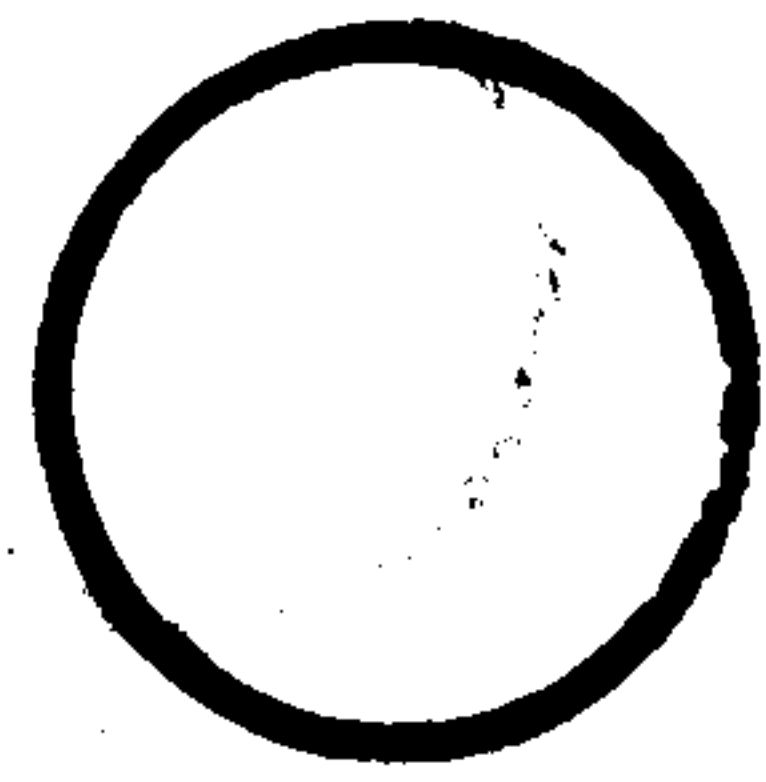
۱- انچاره، انخور، زري - نقش

۲- خانوکی - خانواکی

دوکړو سالار پردی
خړسواره چې شا هسواران کړي
دکوڅولارو کسودري
ځلن ستوری د آسمان کړي
گوکوڅشتان داوموختو
سندان سړی اتلان کړي
لور او کوز سره یو سیال کړي
اروپيچ وارو یوځان کړي
چې سړي پي نه سړي کړل
راغوزار هغه بتان کړي
دالونوپه خلقولو
دمشکنو بازار وران کړي
چې جس من پکې قدر پوري
رادرهغه دوران کړي
داد نوم مسلمانان تپول
پرینتیا مسلمانان کړي

۱- اروپيچ = خپلوکې په ضد ضدی - په غونډو پرتو

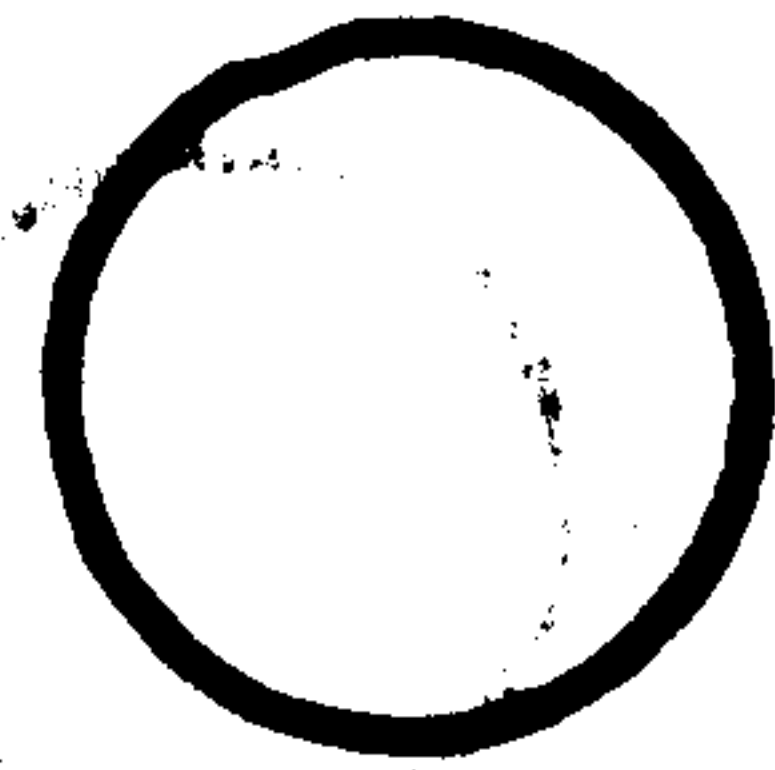

په ميروکې د پر کلونه راټوکېږي
 سره پوښو د لاله پکې جوړه ده
 ننګيالي دي چې دلوی خښتن په تاري
 پورته کړي دنړۍ ټوله بڼه ده
 ته تنزري پي، دنيا ده د بازونو
 دېرې حکه د ژوندون دي ادارې ده
 غزا وشوه که په نوم کلیمه کوي
 زرغونه دې له ژوند کومه کلیمه ده
 هونايي^(۳) په ټپور وند دي، بنکار تر نشي
 که نه پي نن هم پرته هغه دوکزه ده
 دگزي^(۴) غشي دې هر وختي په سر دي
 په ديدوان باندي دې اړه پرې وړې ده
 صبارا بنکه د شولان کتوته مېني
 که دې نن کتلي قام لرو اوکړه ده

۱- باره = مسؤليت - ذمه واري - پړه، ۲- ادارې = ويرانه - گتې - لوتې،

۳- هونايي = بنکاري، ۴- دگزي غشي = دورې پري کوزار،

۵- ديدوان = شيش - خیرکونه.

لکه خلق هسې ټولنه

لکه کورن هسې پي غار

لکه اوبن هسې پي سوري

لکه پينه هسې پيزار

لکه باز هسې پي ماري

هسې باز لکه ميشکار

لکه بزيره لاون هسې

لکه سر هسې دستار

لکه توره هومره گټه

رشته هومره خومره کار

داوچت الوتو پانکي

د شهپرو په مقدار

د ديروي رها تر کوره

نمړ په ټول جهان او شمار

د بي ننگه په رنگ د پروي

ننگيالي نه لري سار

چې د لاري اوبنکونه وي

په هغو جوهر پي لار

لاڀي ڊپروڪري ڪاندي

يو منصور خپري ڀر دار

د ڀي مٿو وار حند ڀري

دمت دارو وي ڀي وار

د زرو نه اخستلي

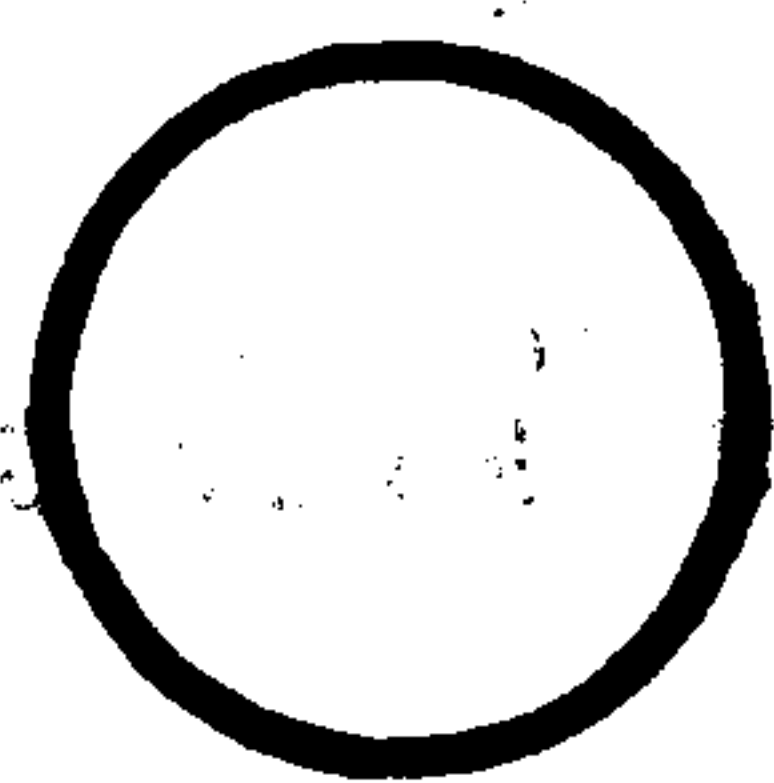
سورلندي شي ڪله بنڪار^(۱)

د آتيا نوسر باري وڳي

ڀر ملخانو ڪر ڀر^(۲)

ڪليمان نه شو تپول عمر

له خدايي چارو و نه ڪار

مذهبونه دي پوچ شوي غر^(۳) پينونه

مذهبين دخيلي ماڻي بيرونه

دهنود راتاندون^(۴) طمع عبث ده

چي مذهب ڀي رواسته ڪر پيدي هڊرونه

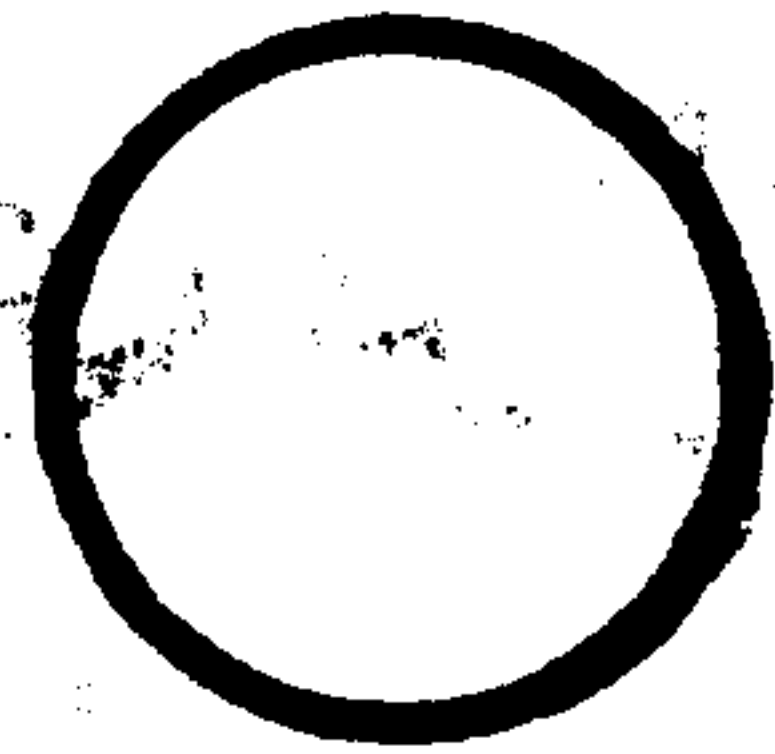
ڀر هغه سالو چي خان لره دور ڀري

دي عبث دانڃور و نوڪر اوونو

۱- سورلندي = گيدر، ۲- ڪرهار = يوغودي، ۳- غرين = يوتوپڪ

۴- راتاندون = بيارا غبر ڪپدل، ۵- رواسته = وراسته.

له مذهب پي چي تودې او پي کنکل شوي
 مسلمان بايلل ملکونه سنکرونه
 له مذهب حنی لوی شرک په جهان نشته
 لگولي پي په نیش دي امتونه
 د مذهب د غونډه لانو تنستو کي
 کل ډيوکي دي د علم ډيوستونه
 له مذهب هک حلی ټول ريزکي شي
 ريزکونه کل کپري لوی کارونه
 ټکی ټکی د کتاب نن هم هغه دي
 خود مذهب ترې نه وینکلی دی ساهونه
 چي تر خودغه مذهب او داملا دی
 وي تالابه د تالا قامونو خونو

پوخ سنکرو دی شاه مردی ده
 تور بازي دی تبغ بندي ده
 له باطل دحان ژغورني
 يوه لاره ملا بندي ده

۱- غونډل = غټ غټی

۲- کل ډيوکي = کل ډيوکي

له فطرتہ دې پرده ده

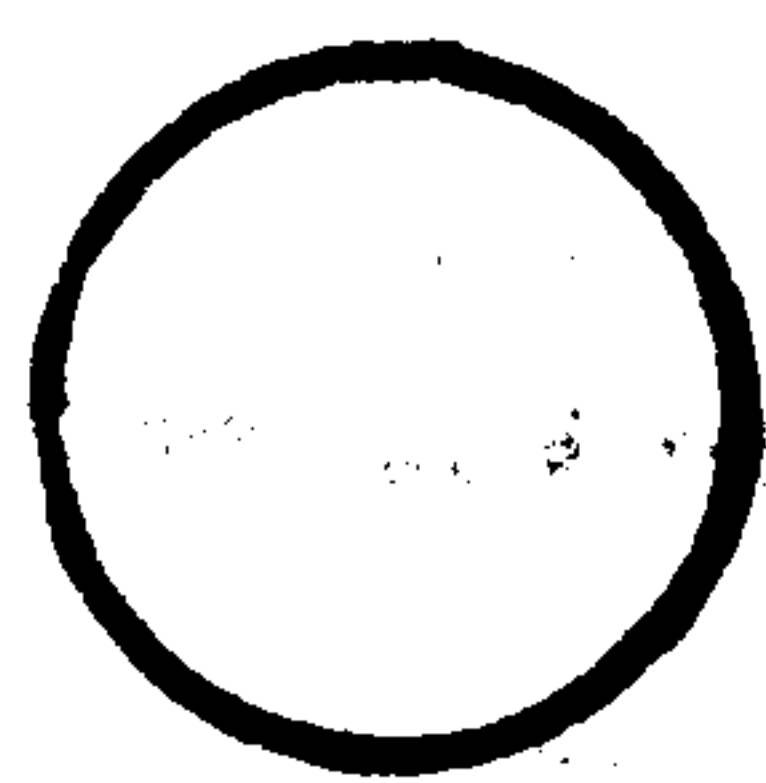
له فطرت دې سرزوري ده

کليمه دې سره يتوب دی

سره يتوب دې سره سکی ده

د بل غم هم د خان غم دی

دا پښتو، مسلمانې ده

په شروندی کليمه بيا خلق شروندی که

داله وارو وړستو شوي بيا لومړي که

دا چې خاوري پي له مخه نه چانه پري

د سپوږمۍ په دود غونډې پري پري که

درونه ورونه سره غونډې په چاره کړي

له ټولینو شروندی ورونه وړ که گوند گوندي که

شاه مېرونه له زرگونو ستورو تېر شول

بدهې رابڼکه خپل ملگري گړندي که

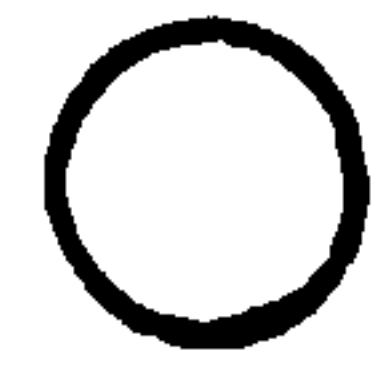
دهغې بي ننگه خلقو مرگ وادی

چې گزبان د بل په سوي گړندي که

د پسرلي درنه ورنه په خوي کي

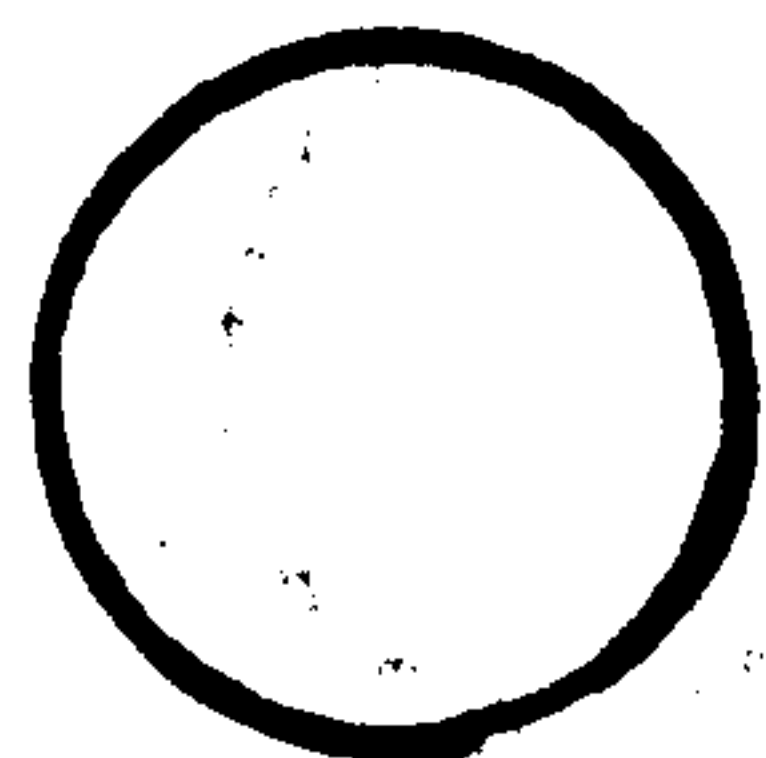
خان ورنه بڼت، که برېښنا او تالندي که

شاه حُلْمي چي د آدم په ننگ اوچت شي
«شاه پلکونه» بيا ز غمڼ په دال تندي که

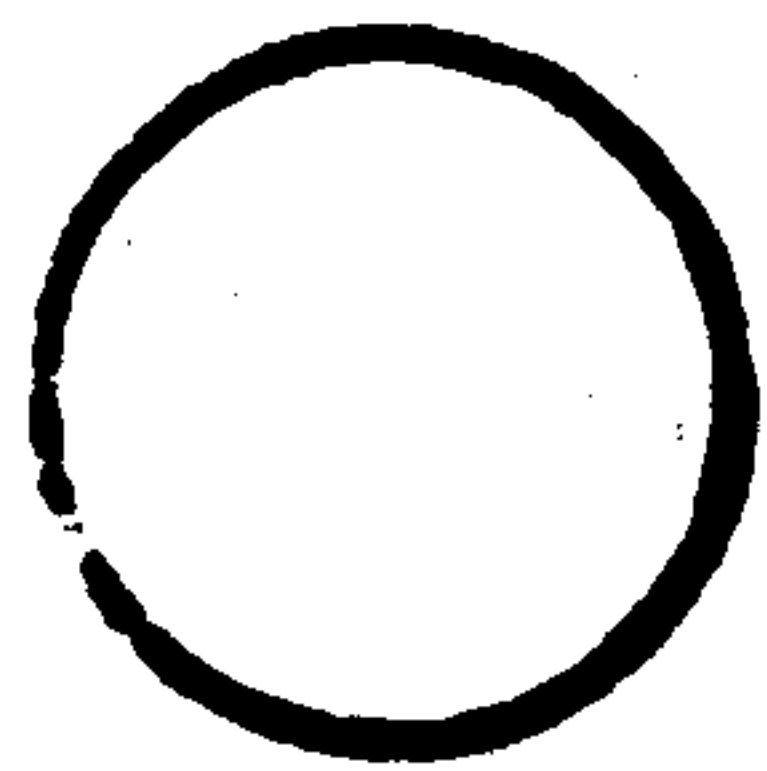

درهندو خلکو لاس تپول نرده
دسترگور وگاگيره تلل نرده
دايلتيا نوکلي وړانول نرده
دراسمنا نوپ سمول نرده
که اوندي جوندي د دوپرک وي
ديکرنگانو غوڅي کول زده
مذهب له خايه راغور زول کړي
کتاب يي خاي ته برخه شول زده
چورگورگان هم کړولي کړي
لکه باز کله اوچت وهل زده
چي فرعونان يي موزي کران کړي
نوکليمان يي تونر نول زده
د آذرانو بتکورکي بتول
د خيلانو کعبه کول نرده

۱- ايلتيا ن = پساتيان - وړانې پيدا کونکي، ۲- اوندي جوندي = منغروني
چي غوڅي رهنې نه وي، ۳- دوپرک = دورنگ - منافق، ۴- موزيگي = چي د
هيڅ بڼې نه وي تش کت پري دک وي، ۵- بتکورکي = بتخانه .

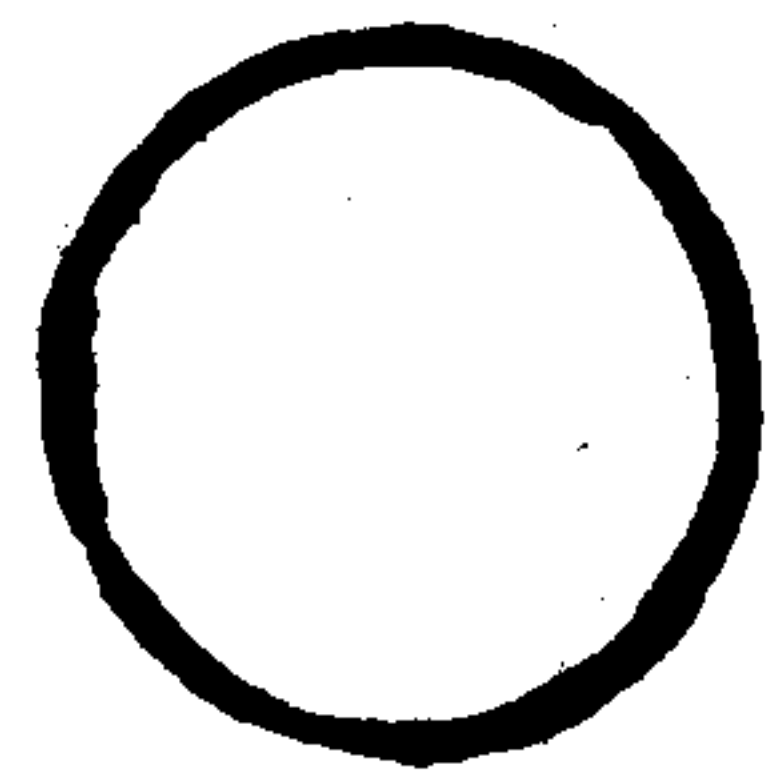

د باتور په خوشه پړو خپلولو
مښگيرک او غليوازنه با تور پېري
ديوبت په لرېدلو بت غليو!
سومنا تونه په کعبو کې نه بد پېري
له کيکړه د نښتر پيوند خوړو کې
نښتر هيڅکله نښتر نه پاتې کېري
چې په پړو کوډي وژلي مذهبنو
هغه مړه په مذهبنو نه ژوند پېري
چې د زهر وړک لښتي پړي اسواډوي
دغه سوي چنارونه نه تاند پېري
د قرآن وړه رتلي عقيدې نن
د مذهب په کتابونو کې سا هېري
د تيروسه ملستي بڼا پېرک نن
د رڼا په تڼي مرگ ته بېر پېري

شاه حامي دی نوی حمله آسمان غوارې
د زورپشوي په حای نوی جهان غوارې
د خپل "زه یم" سره نکی پی سلامت یه
مرئیتوب نه - ملکیري د یزدان غوارې
ننکیالوکره غار ه ما ته اطاعت ته
په لټون که دهغه دي خو حان غوارې
په دنیا کې یو کار هم ناشونی نه دی
یو مخیزې حیکرور، حوانات غوارې
کشالی غوښتني نورې د آدم دی
شرونده نه نوی تفسیر د قرآن غوارې
په لښکر د ایشیتینکو کتې نه شي
د شروند ستونجې مېرني قهرمان غوارې
په یوماره که کاو ز شي، سودیې نه شي
چې ژوندي وی یا نوی ماری زه میان غوارې

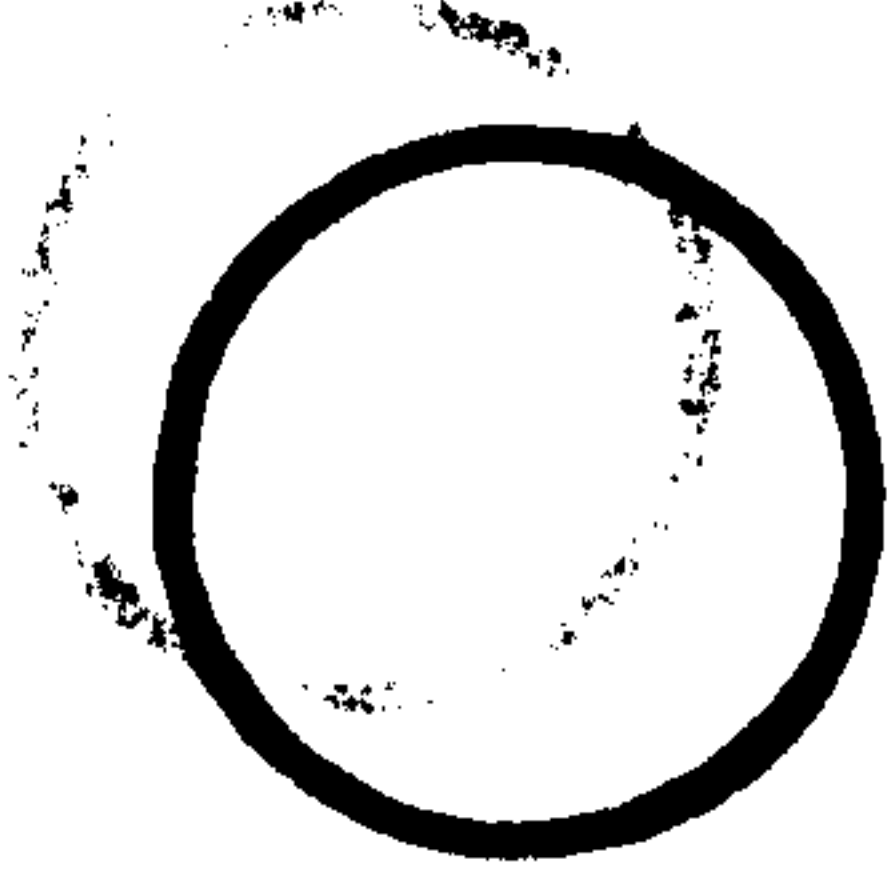
۱- یو مخیزې = چې مخه یې یوه وي - دیوې مفکورې .

عقل هغه وهندي باز دي په لاس
چې نه پر اوچت اوچت بنکارو کوي
بنکته له ځمکې نه تر نس ستور تليز^(۱)
کراولې کړي، يرغلونه کوي
لوکيز، اوريزه^(۲) که يې لاره نيسي
له الوت کله پر هېرونه کوي
سرب، کراو دي ټول د عقل چې نن
بريښي د ژوندي تومن خونو کوي
د آدم کار دي کائنات پر نړول
برهغه قام، چې دا کارونه کوي
چې په فطرت يې ده لتي اړولې
دهسکو سترگو معاشونه کوي
عقل بهير کړ غور ځسنگي دشعور
ويرو سيرانې ټول مذهبونو کوي
پياده له عقل کوم وکړي چې دي
د بل مواته دي سوالونه کوي

۱- ستور تليز = آسمان لاره - کهکشان، ۲- لوکيزه = دکازوريج يا نيبولا،

۳- اوريزه = هغه نيبولا چې ستوري پکې په زرغونېد ووي.

حق نه په څنگی، فطرت په ترڅی

تشی خاندري پوي، زوري اوبه وي

عقل يې شل وي، هڅي يې کته

په غټو کوري، ولې سرانده

نه پرې ودانه، که دوی ژوندي وي

اونه پرې وړانه که چرې نه وي

دخوانمردانو د قط نه وځي

نه يې خوا بر وي، نه يې تراخه وي

په تن په زيم» د وارو نيستن شي

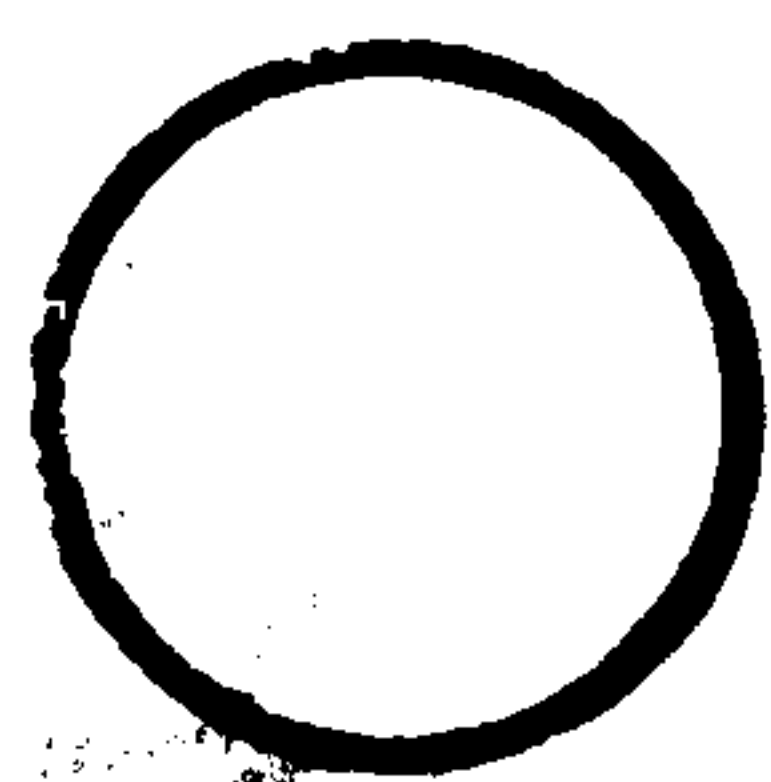
خوراک پخساک پخواړه او خبند وي

په زاړه شخوند کړي، نوی ترې نه شي

نوی بریدونه خودمېره وي

چې يې راغونډ کړې واره کړي

د يو گنجکی دارز بنبت نه وي

دلگوکین و دلپهون نه

اورین ستوری راغونخپری

ستورتلیری سروهی لا

کائنات لا پراخپری

که یوستوری ورژپری

نوی سل روتوکپری

دشروندون زرغونپدوله

نوی حمکی سادینپری

چرتة شروند دی په بخسینچه

چرتة کچ ، چرتة حوانپری

دزرهاستورومیروکی

دشروندون غبری غبری

یوه ستادا حمکه نه ده

چی ساه دارپکی هستپری

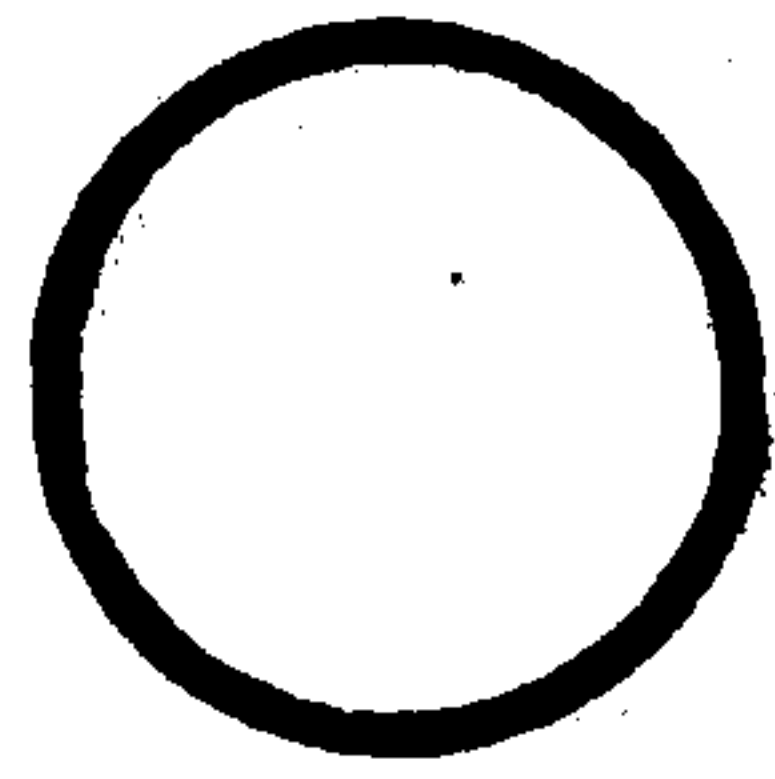
شخړپي حمکی بنکته بورتة

ستورتلیری وکی خرخپری

هغه حمکه ستادوتردی

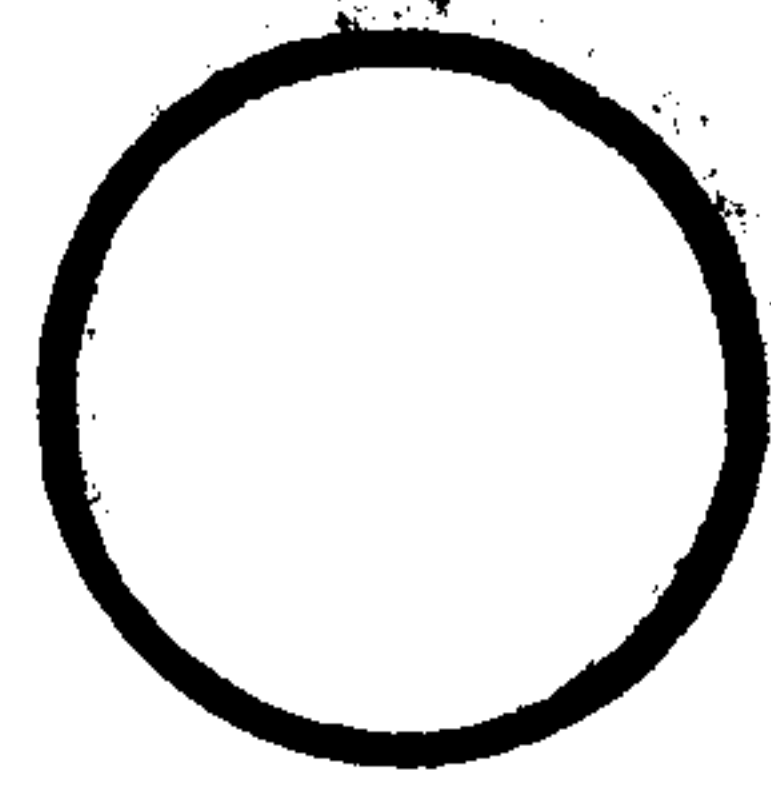
چی دی لاس ورورسپری

عقوبت به له دی ځمکې
درته کېدې په سر کېږي
د مېړونو ستور بېرې دي
له سپوږمې ستور و تاوېږي
د یونوي کور لټون کې
د آسمان لارې چاڼېږي
عقوبت دا ځمکني به
ستورک زو ته ورسېږي
د شرونو خومره رازونه
به په ډاگه وغوسېږي

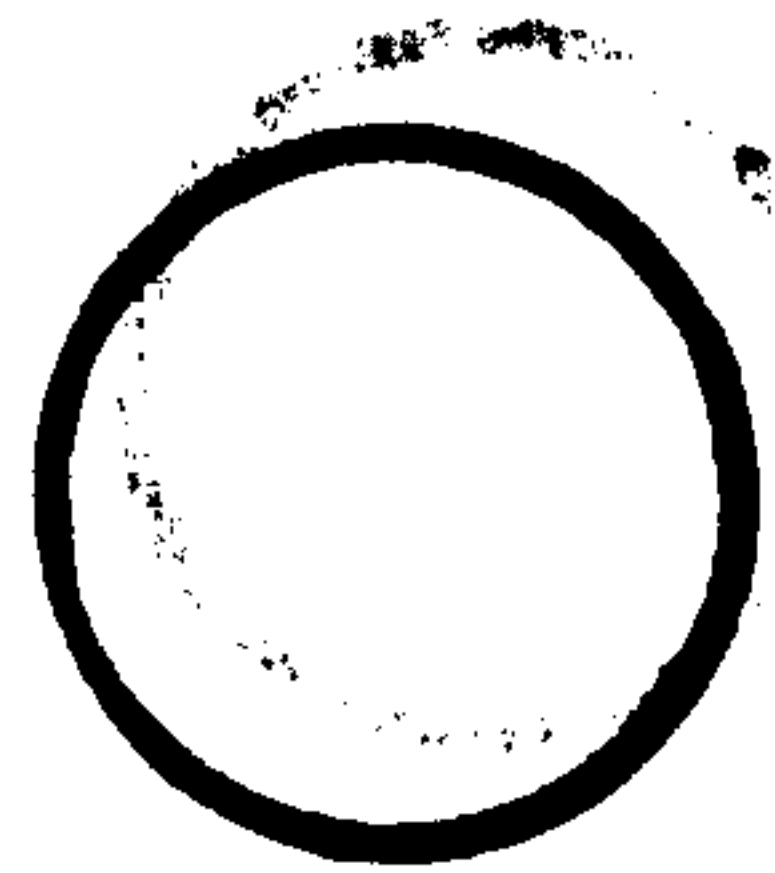

قیامتی پائینده هغه اوبنتون شی
 لاالاسره چي کله پی برغون شی
 دعبرت مره پی کرچی په ملکونو
 کوم فرعون چي له کلیم په تور برینو شی
 داولس ویني ره پینونکی هله ورک شی
 دربریا اولس چي کله په پا خون شی
 داویار پی خلی هسې ولاسره نه دی
 دمردی کارونه میر په شوا خون شی
 چي په سین داوراو وینو شی وریو
 قافلہ یو قدم مخکي د شروندون شی
 که هر خومره سنگرونه له خلن تاو کری
 عقوبت دحمکي تپی هر قارون شی
 چنیشنی عقیدی چي غاره باسی
 دهغو خلقوتولنه مرپستون شی

- ۱- قیامتی پائینده = تل پائیدونکی، ۲- دربریا = خور- نلی- خلی،
 ۳- چنیشنی = چي چناسکي پکي شوی وی، ۴- مرپستون = هدیره.

د دوران په نرالزو غرونه وارغري
په شگلني ديروكي خه له ويا سپري
تلناوونري رواسته، موبني خورلي
چان كېردي كې به ترخوپوري اوسپري
د پرلنېتر په چورلندو حكلي له تللي
كچه ديلې! په خپل خپرخه غلطپري
د سورسين چپي دمه وينكه له يادو
اي فرعونه! چي كلیم پسي پاخپري
د ملخ خانگ سردي ملاشوله دوه غبرگي
ته لاجي داتي بارته لاندې كېري
لااله بتكور كوته بنكر پوكل دي
كه مؤمن يي ترورستي بت به جنگېري

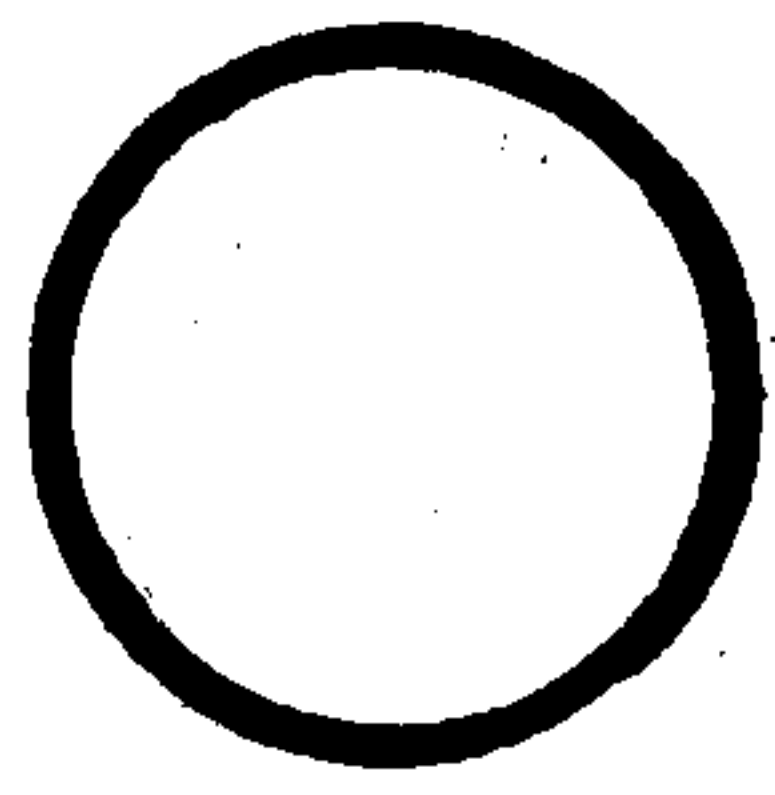

کليمه بي چي په زړه باندې سنگر شي
هنه قام هغه وگړي اوسپن غرش شي
کليمه دسړي برش دشين زمري کړي
لږو بروته دکو ونخپور لښکر شي
کليمه لکه بوته چي دا کسير وي
مس حوانان چي ترې نه وحي نوسره زرش شي
ننگيالي په جهان پتي راتلي نه شي
دوی دهرې سرخپړي وتلي سرشي
دهرکورانغري تود، تياره شي وراکه
مېرني خلبي په هر لوري چي وراشي
له تونگه د عيساي چي نمرې و خوري
که دختو کوکوستان وي په وزر شي
د مذهب د مدرسې نه هيله نشته
چي يو چيني هم دبدر لېچور شي

۱- لره کوز

۲- سرخپړي = د جنک غالي سرپړ

۳- تونگ = شکور

دغليم دبيريډ او چيغني حاجت نشته

لاس ترگريو وچي پخپله سنکروال شي

دکور، قام بدخور منځي په خان ناتاري

په تېغه که باتوان وي تش پيچال شي

تانگ دکتي، ديرغل يې دلاس وځي

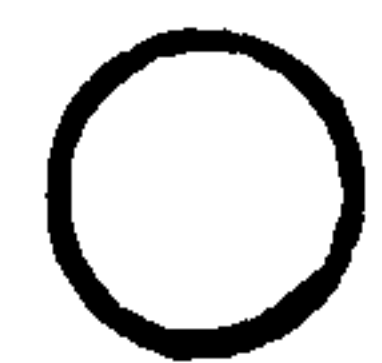
چې د چار اتلونکي توري ته اتال شي

حلمي وارو په خپل اصل دي لالونه

درونه لو چې شوک نه وي کوتي لال شي

جماتونه، مدرسي او چيني د پرشول

خو، له چاهغه بانگونه د بلال شي

چې دخاوروله کالبوته

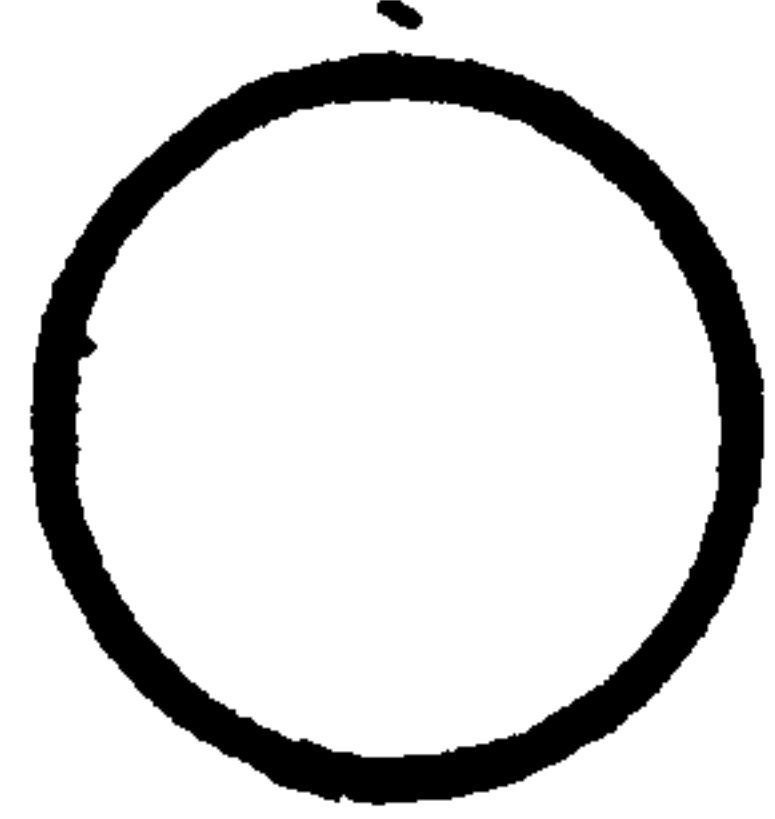
اوده «زه يم» برسپرون شي

په اجل ياندي جمل راشي

بنیادم ولاړ شي تلن شي

۱- چغه = اږه ، ۲- بدخور منځي = بې اتفاقي - اروپيچ ، ۳- پيچال = د

باتورغل - غريبازه ، ۴- اتال = په طمع - په اسره - معطل - ايسار .

دژوندون دغورځنگونولوی میدان دی
چاته پوله نه سپوږمې اونه آسمان دی
دفطرت غېږه پیرانستی ده هرچیاته
بودد هرچاهم په قدر دخپل توان دی
دا په تاده جوړوې کاتې که توره
خپور چاپېره دجنګرېز واره سامان دی
نیمګړتیا کره می تېرې اړ په مت دي
مت کول د بنیاد مو پور په خان دی
چې پزده د سور کووینو کښې دي
دهوهنې څخه کمې پدې جهان دی
د باتور لمخې دنیا ده بهله بهله
یو د خوږې، بل د لوړې وږې شان^(۱) دی
چې سر مزی د نونبت^(۲) یې په لاس درکې
دلوی برید په ننداره دی اوس نړوان دی

۱- وږی شان - وږی انوونکی، ۲- نونبت - پیلات - ابتکار

چچا دٲوٲم ٲٲول رنڪونٲ

يڪمانڌ شي يڪونگ شي

لڪه غونڊي چچي چري شي

اباسين شي ٲه غور ڄنگ شي

سس مل مڃونٲ يچي چچا يومڃ شي

ٲهريٲم ٲهله خان دوران شي

ڪائنات ڪري دٲينولانڊي

سلاڪاره دٲيزدان شي

○

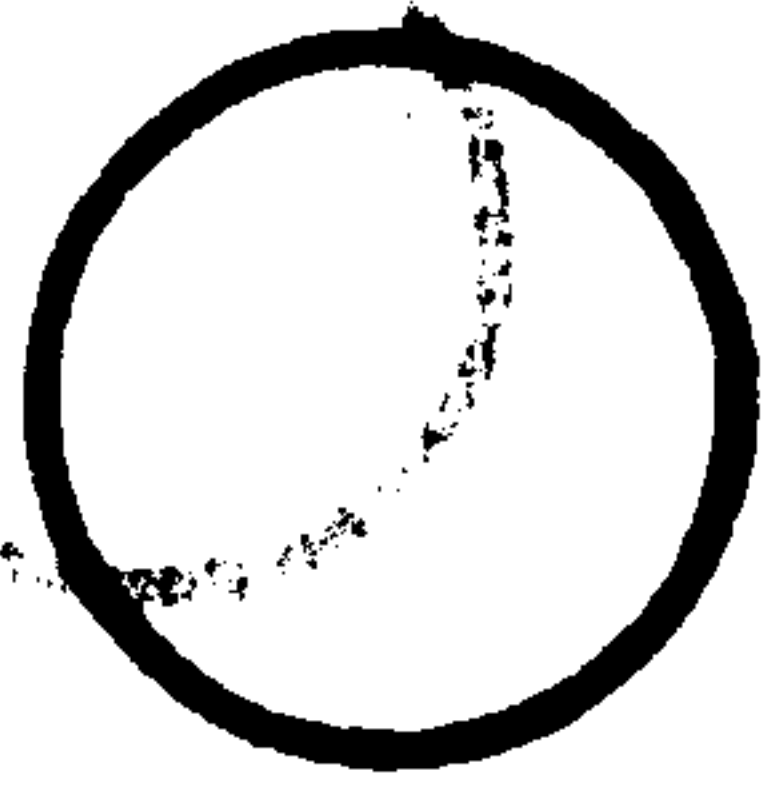
چچا ٲي ٲهريٲم ٲه تنه ڪي

لڪه ٲٲ ساڪون سري وي

آدم زي شي سل لاري زي

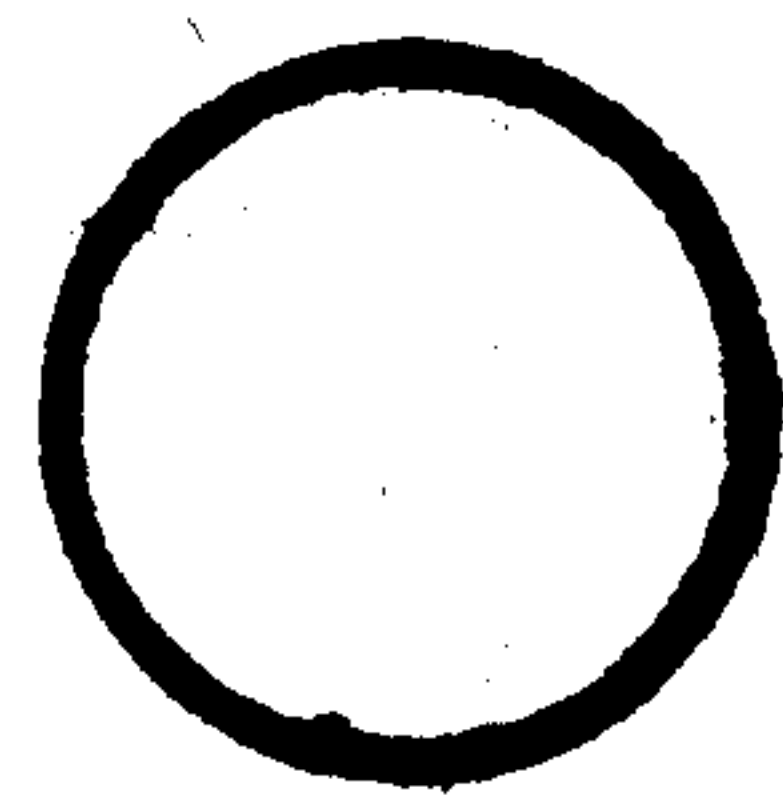
له يودره سل دري وي

○

د توريال زړې راخېژي په سوسر کې
دهوډې هڅې و باسي لارې غر کې
تور برينونه يې خپله غمازگرشي
مېړه کله پتېدی شي په لښکر کې
"ستورونیا" کرنې د خېکې کرله ماته
نځوي بيرغ د ستورون خپل دوتر کې
مرجونيا د نهنگانوله کاله نه
ملغلري را پند کړيدی خادو کې
زهرې خويه په يوماری وړپوځي
بله ماره يې نيولی وي نظر کې
مردکي، دارو، بتک او اور بشينه
دغه توکي دمېرونووي سنگر کې
هره ونه خپله خپله ميوه نيسي
چا موندلی دی کروسکی په کيکړې

۱- ستورونیا = (په د و ز ن د مرجونيا) د ستورونو وینکاری

زردار هغه کور کينان دي

چچا شروندي بنياد مان خوري

سره بخور په پته يې نه خوري

سینه برسپري په ميدان خوري

د بې پرسه کلو خلک

خه ملا، خه دوتریان خوري

يو وري يې په شا پرووي

بل شني لښتي بارگيران خوري

د باطلو لاجوارو ده -

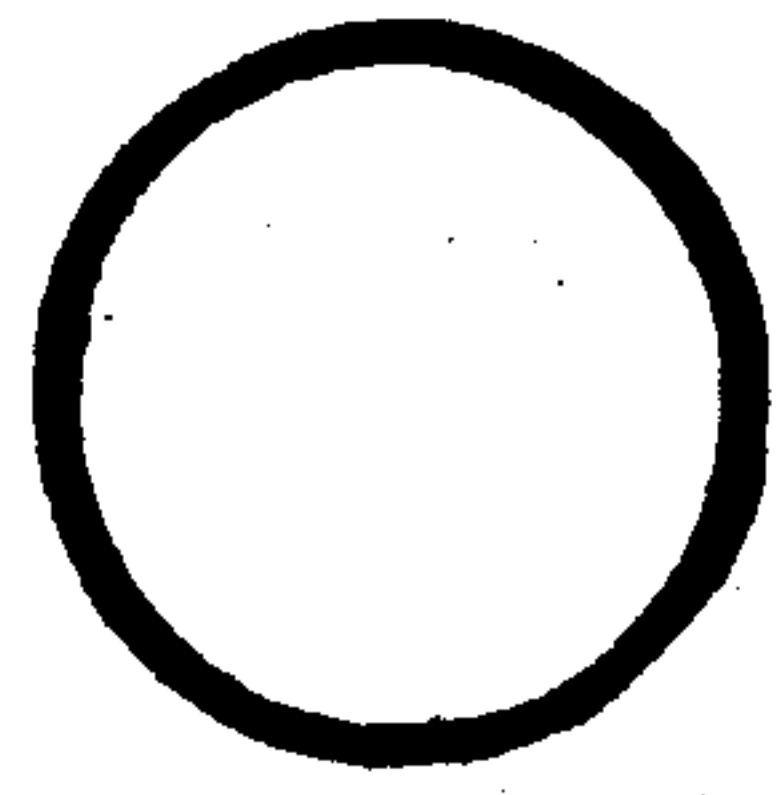
په برمت يې بې کسان خوري

سروايات را پاڅېدلي

په حملو حملو قرآن خوري

د آدم په بدې ورځې

کليمان وارو خپل خان خوري

چپا پە مندە دەودە يالوئۇچى
لار پى خود كرىپا كرىپى وي
چى پە خرخ باندى سورى شى
دەغوتور و لاشى وي
چى لە اورخنى ونە خى
نو هغه پىرپا اومى وي
لە چپو چى انكوچە شى
پولادى هغه سىنى وي
چى جنكرىپ ژوندانە وي
دېرم دېكى پى شىلى وي
چى دىمەت جمال پى نە وي
دەغونا ندرى كىلى وي
د باتور و هنى كورە
خە كە يوموتى بنى وي
چى وھى دىنكسى تورپا
پە هغوكە تنكسى وي
چى شىيانى پى تاونە شى
نو هغه لىندى پىرپا وي

چې وهي د تنګسې توري

په هغو کله تنګسې وي

سپوښي، استوري، استور تېليني

د مېړونو برآستي وي

د سره ښکونو غورځنگونه

د تاريخ زردريني وي

د اخلاص د شاهسوارانو

منزل لوي، لږې توبني وي

چې منگل يې د زموږ وي

د هغومارې سټگې ويا

په لاسونو باندې غرونه

د مالو چيو پاغوندي وي

پروناوري سنګر بايلي

ويښې سترګې پليتي وي

دوزنګ تښتي ګڼ پريانه

چې د بدر ترپيسې وي

د مېړونو لوی لاسونه

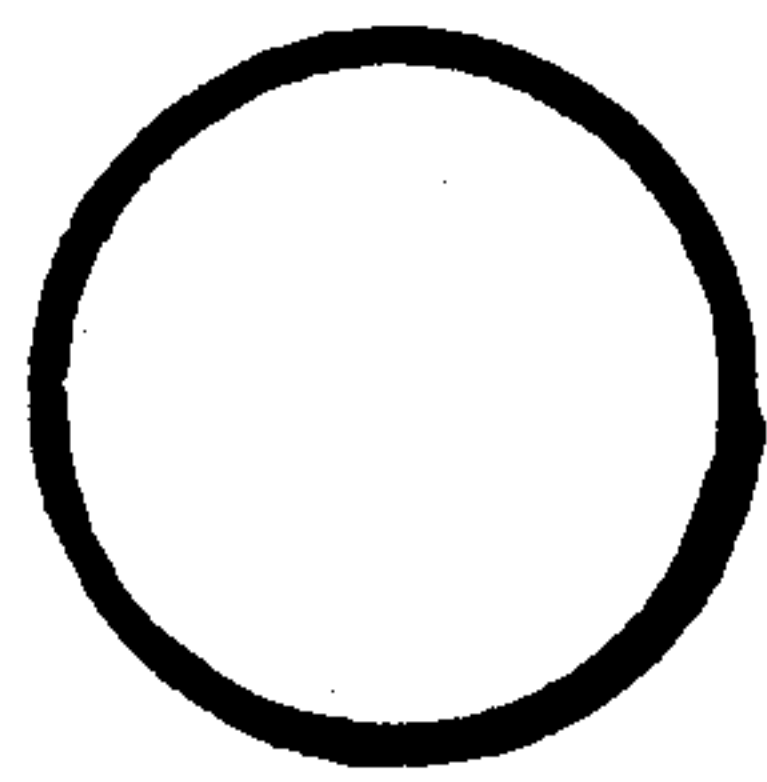
خپله توري او بلسي وي

د ګيدرو په نصيب کې

د زموږ پاتې دوزنګي وي

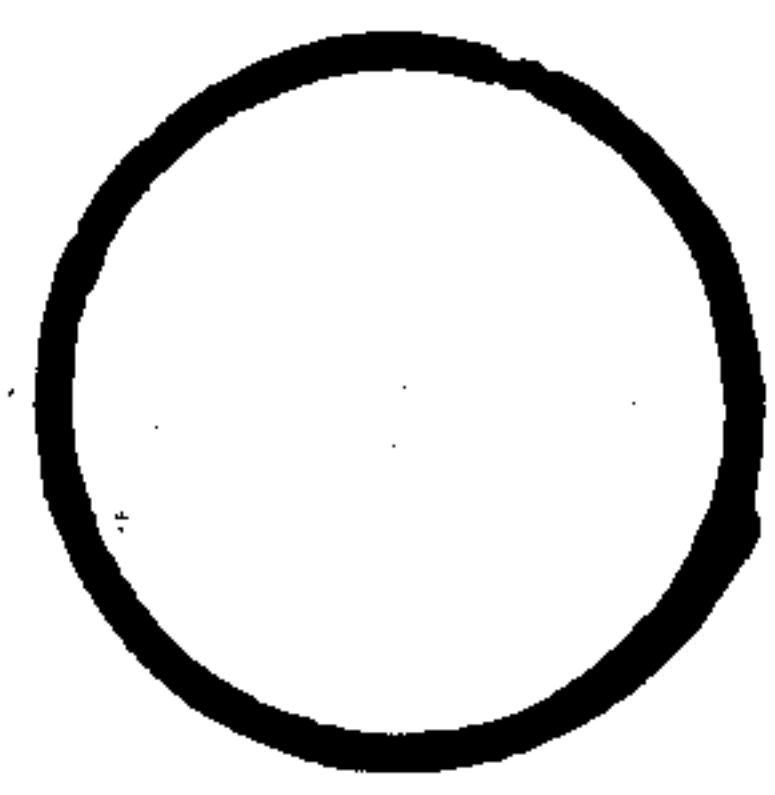
چچايې پښې وي غزولې
د هغو داکې سپرې پوي
چچ له شونده ماتې و خوري
زورې تولا په موسلې وي
د مرثوا کو مسلوکې
هم د مرو مرپې کيسې وي
کونې هم خان سره کونکې
چچايې خپلې پښې کرې وي
ديوسروغ دسيالی نه وي
درندو که پرکني وي

قام دې دې تورو تور بښن کړي
دغه کمال د اولسواک^۱ دی
هر دليت خپلې دلسې ته بڼه وايي
دغه دستور د دله بازي دی
پلويان راوړه، ناحق به حق کړي
"قامي جرگه" کې سوال د ليرې دی
چې "جرگه غړي" ټول شته منان وي
واړه هېواد دی ونډې ونډې دی
کاواکه درومي واکمنې دلسې
څوک يې دمخې دکاواکسي دی
د"سلا غونډه" سپېڅلی لار ده
ولې هله چې دحق په تارده

-
- ۱- اولسواکی = ديسوکراسی .
 - ۲- قامي جرگه = پارليمان .
 - ۳- جرگه غړي = ممبران .
 - ۴- سلا غونډه = دشوري غونډه .

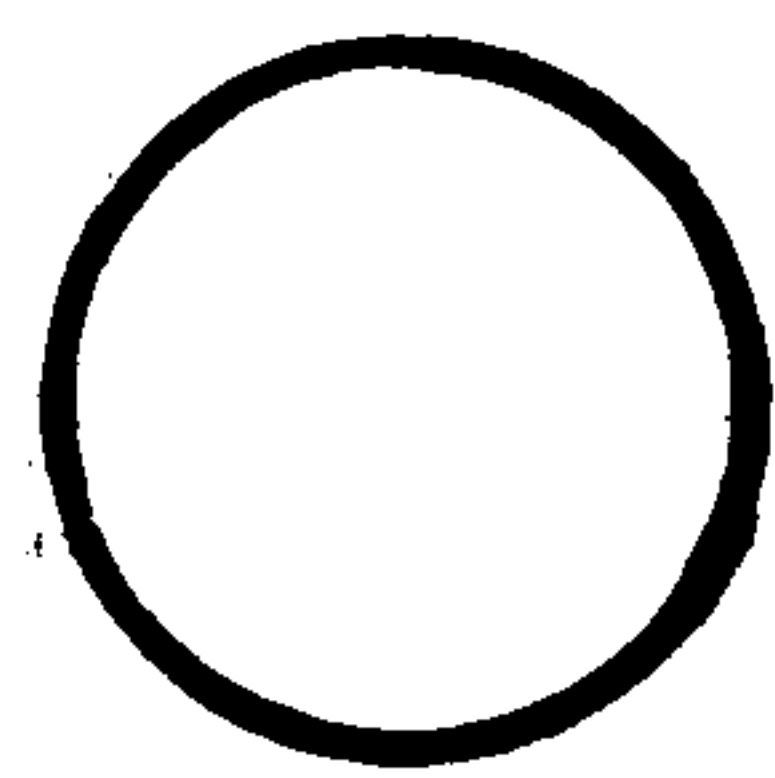

ولي هغه چي د حق په سر پي ننګ دی
 واره شروند پي دکتاب په رنگ کي رنگ دی
 چيلي نه اوښکي په سمخو، په لغمونو
 بېل توره د باطل سره په جنګ دی
 د جهان په "دنگ قامتو" سراوښکلي
 سالاري يي په نړۍ پوري قلنګ دی
 هم د علم په دنيا يي بيغ جګ دی
 هم چاپېره يي د ښه سر پيټوب دنگ دی
 هم پي کته، هم پي منځ ملازي ورکړه
 خپل پردی يي په نما تخنه باندی رنگ دی
 د زيارت خور پوټه ناسته يي کتابه!
 ستا کور لاری ولايت د پلي رنگ دی

منکران په دليلونو منکران دی
 او ملا د بي دليل مذهب امام دی
 روښان خيال نه کافر دی، نه منونکی
 د تسپوسه گزوان يي له ناکام دی

هغه خرنک به د بل کاسه کړي ده که
 چې پي خم پخپله وچ او نسکور جام دی
 پوهگري ترې توهپوي، خي په دده
 چې ملا ورنکاره کړي کوم اسلام دی
 ليشکي له ليشکي منگوري زېري
 خان وگور په جهان دې خور سام دی
 مذهبون په کړي د نيسمنانو
 دشته منو خوندي گتو سام دی

خدای شروندی مال پي ميرات دی
 خېب کچه ناروا دي
 دي دېولوچې د خدای دي
 نه نرما دي او نه ستا دي
 دادلاد دوران سردی
 دوتريان چې په کړبا دي
 د هغولېچې تاوېري
 له پېرونه چې په غلا دي
 له نرما، له زمای نه
 پساتونه په دنیا دي

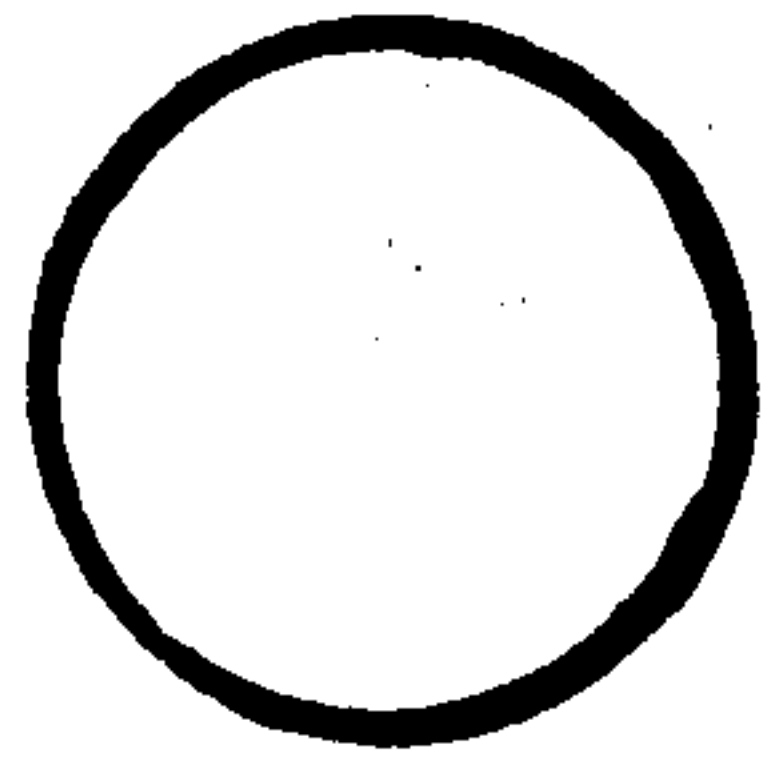
۱- خوندي = په امن - Safe ، ۲- سام = بند بنا

چې لسینن ترې لاس نیو کړي

شاه مېړونه د اِلا دی

امانت دا ولیا دی

چې له تاخني سواد دی

چې د حق او د باطل د غره راشي

د بې لارې پلار نیکه په لاره مه شي

چې تور^۱ یې د بتانو لړ ولوي

خدای دې وگوماری ته هغه مېړ شي

چې یې غل غدو له ویرې بلوسنه کړي

په مور چلو د قام وینس هغه لیمه شي

چې مرثرواکی ولسونه پرې رغېږي

که یې سل خله تويي، هغه تاریخه شي

خه زرغمی زرغمی کوي چا قهرمان ته

که ملا و ترې، هغه توریال به ته شي

غرونه غرونه واورې هله به شي ویلي

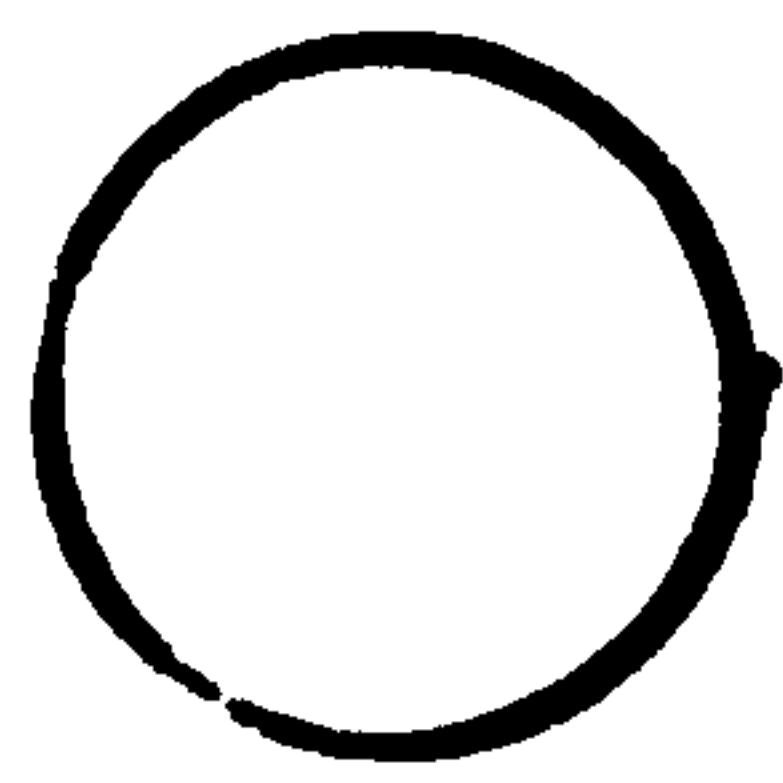
چې د نمریشان پرې سور په ایشېد شي

چې یو پلارگنی ومانخی اولس ټول

ته به هم دا ولسیاسو په ول^۲ شي

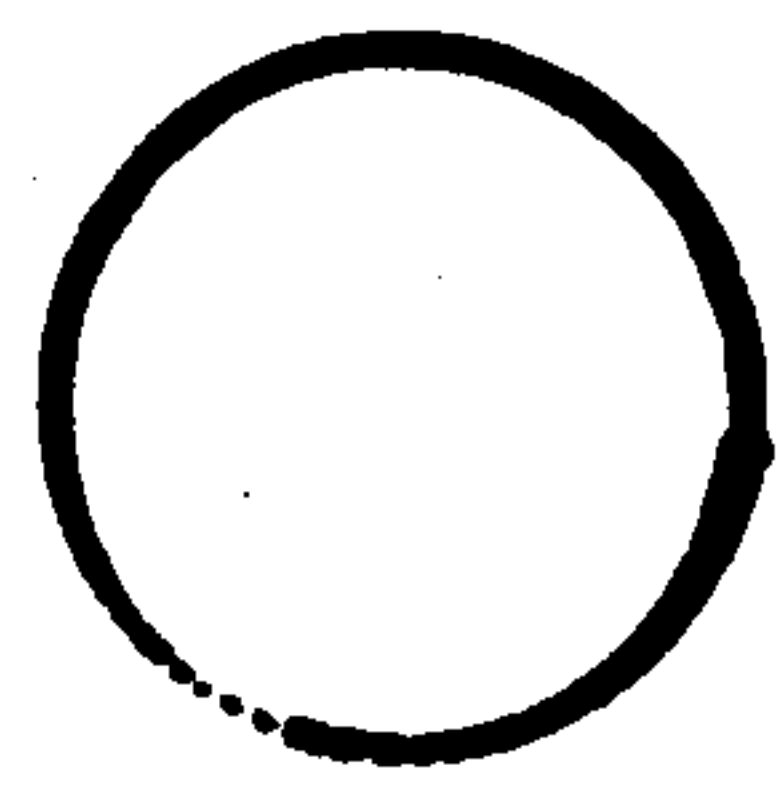
۱- تور = دستور - قانون ۲- په وله = په ډوډی - پېښه وړخ

چې راشپېل دې په راشه د آسمان ښخ کړ
بيا به هله دسړې په نوم باله شي

چې د کړاو تندي خوږې خوږې شول
د قام جوړشي بيا پلوشيني شوې
د سر ښندنې کرامت وکوره
د ازغوغېرې گلور يني شوې
د پلار خپري دې کائنات دی وارې
کاش چې دې تورې بيا پلرينې شوې
بامورزي خپله به راوړي ووي
که د پروکې دې ما بښيني شوې
غراو واغه يې شيخ ملي ونيول
چې د زمري سترکې تندريني شوې
د توراني لېوني کړيکې سره
ځانکې غرانگې سندريني شوې
چې بيا په رحل دې کتاب وخاته
ذري بې ارزه دې نمريني شوې

۱- مابني = يوغر

ڪليمي لرو شرونديا زرو نه پڪاردي

اور له لوتڻي په پنڊه ڪله پيدا ڪسڀري

په خوبزلن کي له بڻڪو توغرو پدو نڪو

ترا آسمان شربه ڪوونگي اور تاند بسڙي

چي ڀانو دتني وچ اڃيلى ترا وستي شي

په ڪرو ويزو شپون نه راتو ڪسڀري

د مذهب په گن خور لولختو لهر و

د سره سوري د قامونو نه جور پڀري

هڪ ڄمى بويه بيرغ د محمد له

دا په خوار و لشتكونه پورته ڪسڀري

مرد يوي مذهبونه

لار چانه شي رهنولي

د بوذرغ انقلا بونه

آذر نه شي راورستلى

د شروندون اوبزدي ڪسڀري له

له موجود خني پشسا به

تر لوگينري پور چاتل ويا

○ چي په هغو شرعوننگ کړي

چي پرېا کسړي وي وختونو

گويان لره توزينز کړي

د کورونو، کفنونو

○

د باطل سره په جنگ کي

نه نيم سول شته، نه سرشته

د خليل مټ دي تود اوسه

د آذرچي بت کړه شته

○

د هندو عقيدو بنا کي

انقلاب رابرسېرن شي

د زړو خدايا نومخ چي

ولسات ته کرغېرن شي

○

بتان شي د حکم تبی

بتکورونه رانسکور شي

چي د زړونو په ورشو کي

حق زرغونه شي، سمسور شي

○

○

خيلان چي له تولى سني
د خدايانو وهر کول کړي
نولو مري د دې خدايانو
خدايي وړيوچ کول کړي

○

کليمان د فرعونانو
پاچايي هله غوزار کړي
چې بي لاري ولسات ټول
د دليل په زور په لار کړي

○

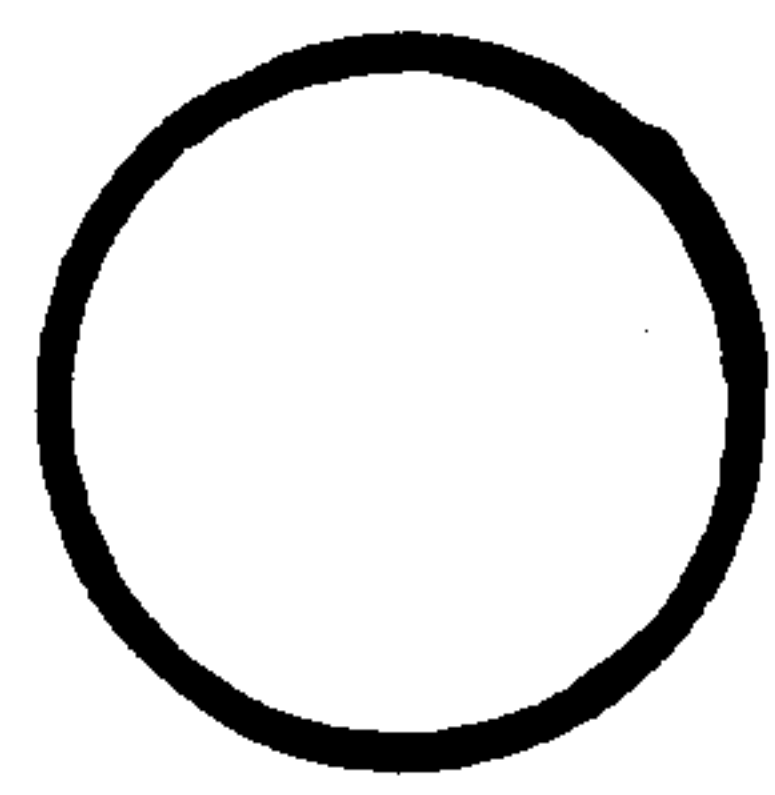
د کليم د درني پرگني
خلفي ويا واره زبرکي
هم بي کته ، هم بخښنه
هم بي متا ويا هم بي سترکي

○

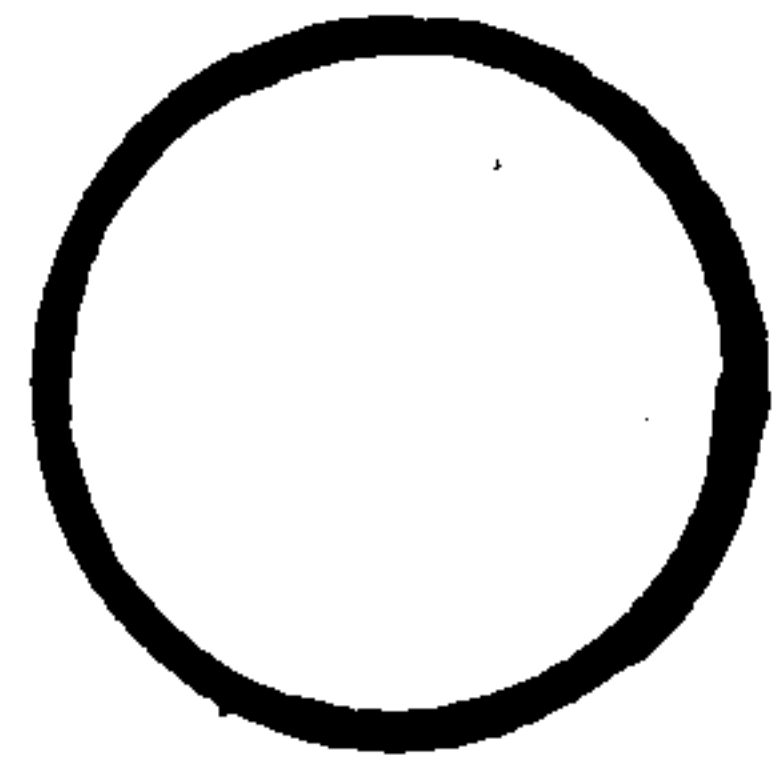
چې دوخت اړي کړي کي
چاي تينگ لکه د غرو
د خپل پوخ "زه يم" په مړينه
دهه پرگنوسر و

○

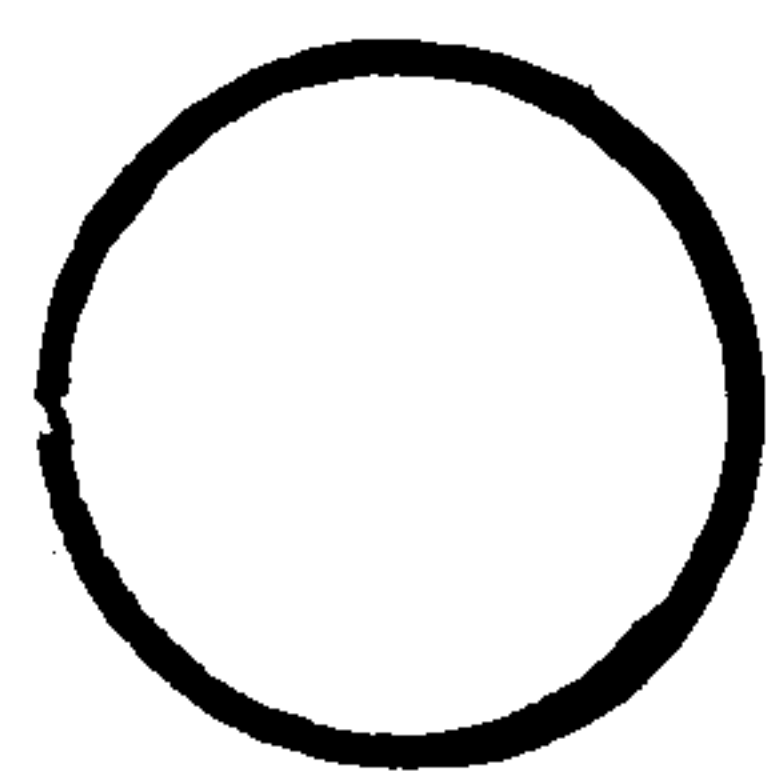
۱- پرکي = پرگني .

اوسې تش د عقل اند پښنوسره
خې په تياره لار او راوړاوسره
عقل که سقراط دی، بريالی نه شو
گريوی په لاس د پر شوکشاوسره
ستونځو د ژوندون له بزمه پړیستل
دل بي چې سپونډی ستوری کرل پښوړا
لا تراوسه لري له خپل دکه بي
لاري کله مارکس، کله روسوسره
کله په یوې کله په بله خې
درومي دي نیلي د بربړو کوسره
ويښې اوسنکې وچې شي لنډې کښني
عقل چې بلد شي الله هوسره
ار شه دکعبې در شله ونيسه
مل شه ای خيروکه کلیم زوسره

آدمري له مرئيتوب حني آزاد کا
 د'ماکان لبشر' سبق ورياد کا
 چي دبل دخولو ويزم تي رانختري
 دهغوما نهو کپر کچو خور بنياد کا
 د آذر دبت خاني لپولو ورستو
 شري ورو! ورخه کورد خدای آباد کا
 چي صبا په غرق پوشي کليمه واپي
 د دوران فرعونه! تن د خدای راياد کا
 په لوخر وکلي پتا، په وينو پو دي
 دکوچني فکر سالار دي خه فساد کا
 دمري په حای خستن چي زور نيسي
 د عمر انصاف به غل عقوبت ساد کا

له کربوانه د فطرت پي چي لاس وبنکه
 هغه قام به زريه غاره کيند کچلول کا
 لا الاچي پي توره شي د تهلوني
 هغي ډب به ير غلونه د منگول کا

«(ماکان لبشران يوتيه الله الكتاب... ثم يقولو للناس كونوا عبادا لي...)

حق باطل تور چا تور برپس دی تل راغلی

حق به نه وی چا باطل سر نه نیم سول کا

د پر قامونونه دې غوندي او بو وری

په سین غاره له بار کیر خوشی پر زول کا

هر سپدی په خیل «زه یم» شاه مپرونه

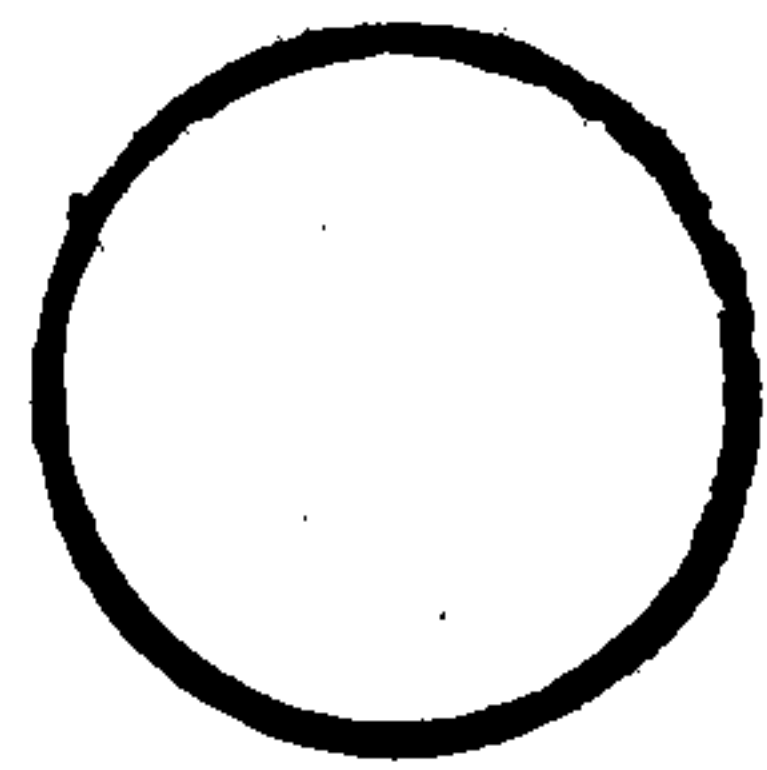
با چاهی زرغون د خاوروله کندهول کا

دا کا فی یوازی تپرو خلقونه کړی

خلق اوس هم پرونه لونه بنجول کا

د دې کلی خلق ټول سر پخواره دي

په پودو فصلونو بلوسې خیل ته شپول کا

چې خانکری سود پسې پی شي وکړی

په ټولنه کې سوراوړ په غرغنده وشي

د شته منوشته مني چې خمار وکړی

انقلاب دنیسنا په راتلوشی

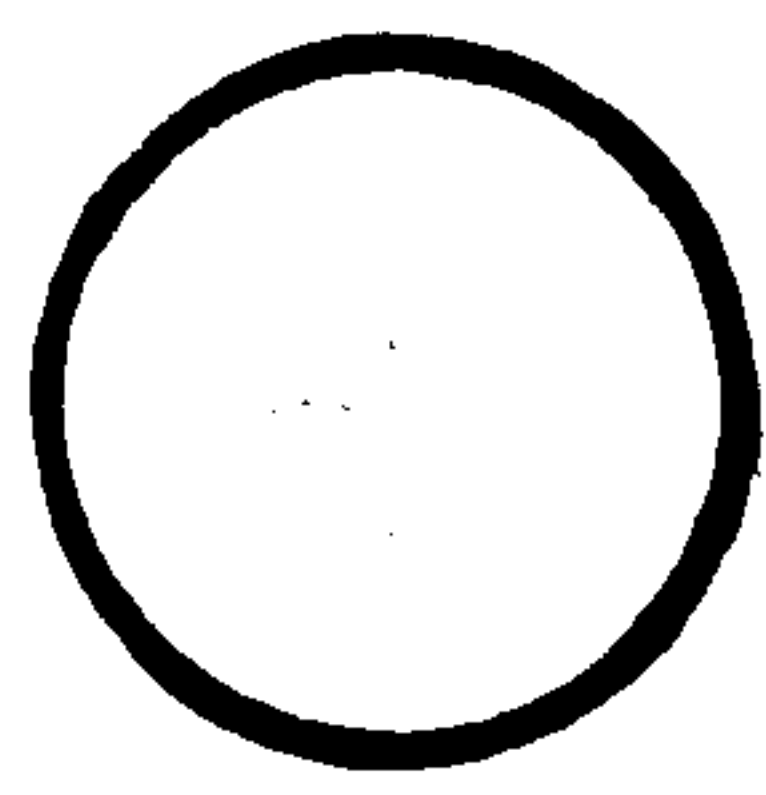
چې بی وس دې دوسدارود سیالی شي

د زرداره تپې دا کله پیرنوشی

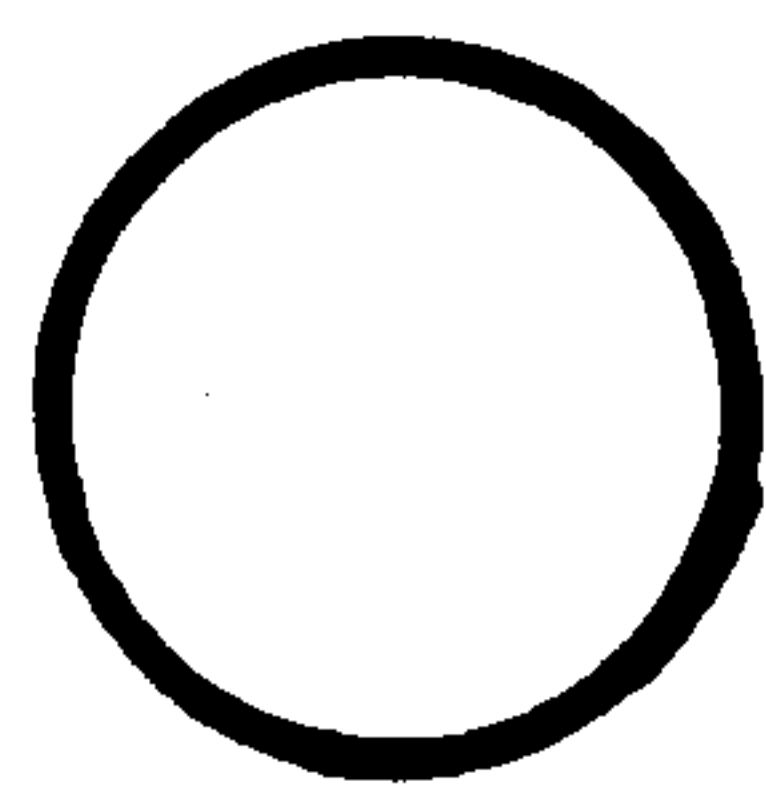
دوتریان دلونگر غمونه نه خوری

له لپوه کله زړه سوی دشپنکوشی

زرداري د پردو وینولوی اغیردی
اغیرلی عقوبت په چاودېدو شینی
الاچی داو بننتون د قل العفو؟
دوترونه چی ورو ورو په کمېدو شینی
هغه کارچی کلیمانوته اتال دی
هغه کله له مارکس اوله روسوشینی

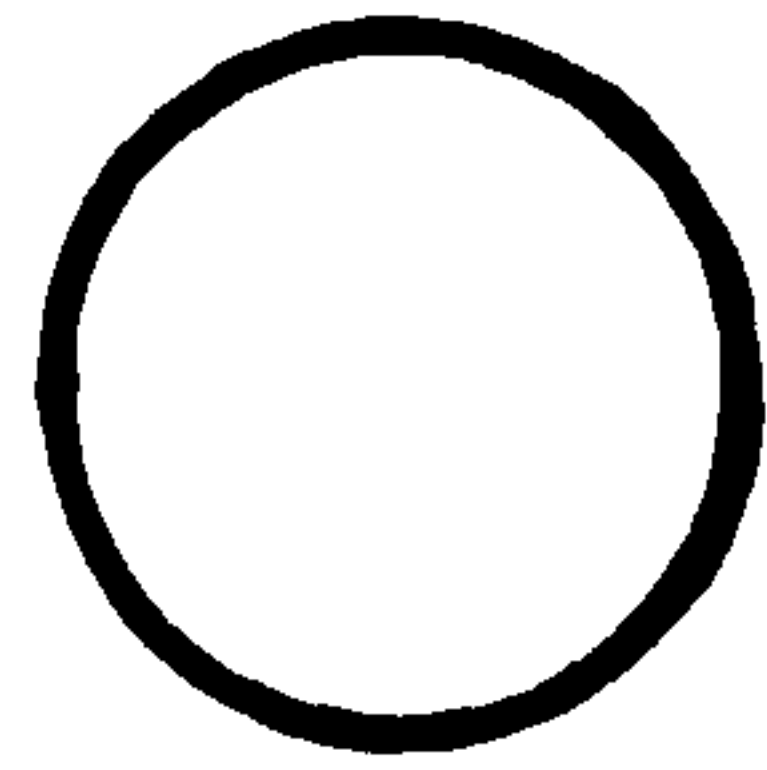

له دستورد باتورانو چی بی دک دی
خود په جاله کی پیدا پی منگیروک دی
چی پی شروند د خدائی لاری په لاری
هغی سیال دی، هم بزین، هم خیل وک دی
دمپرونو لاری آسمانی لاره
منغروته لاری تل د دوپرک دی
له ساده ایمانه خار پی فلسفی شه
خستنان چی دلروکی دبتک دی
شپنکی گوره غرضونو شرمخان کرل
په برمت ارم په غوینو دکندهک دی
دننگیال وارو کارونه هلی خلی
دنسمنو، بی اسرو په کومک دی

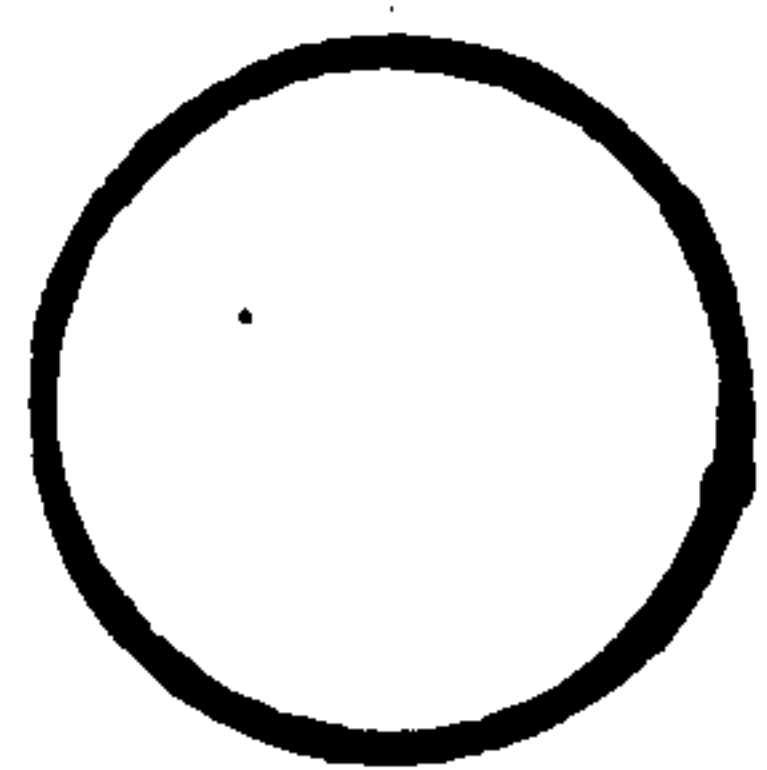

تورخنکلی پری بری راولی نه شی
چی دبدر، دحنین توری تر ملا دی
الاجی غوندې دانه راورې یوځای له
شاه حلی له شاه حموکه شاهه شا دی
ننگیالی دسرزهوکی دتورسرو
ننگیالی جگې شملې داو لیا دی
فرعونان پی چی په مکرکوت بنکارکری
زرکول پی بیا کارونه د موسی دی
یو کتاب وچی امت پری ټول راتول وو
یو کتاب دی، اولر^۲وه دوه اویا دی
هر دلیت^۳ دخپلی دلی دونه^۴ی وایی
اوامی خلق حریان، چرتی رستیا دی!

-
- ۱- تورخنکلی = چی تور خنکل لری دباطل خواکونه .
 - ۲- لر وه = گوندونه - دلی .
 - ۳- دلیت = د دلی غری .
 - ۴- دوزی = ثنا - صفت .

د نرابزې تنگسې کرښې کې
 شونډانه کله خائېږي
 شونډ غز پېږي، اوچتېږي
 نرابزه خوږي او سمسو پېږي
 د زازې وجود د خیر دی
 چې پېږي «زه يم» شېراز پېږي
 د وجود دنیا تاغیر خوږي
 «زه يم» کله تاغیر پېږي
 د خښتن په لیکه «زه يم»
 خپل قامت وټه رس پېږي
 د زابزې خاندوره شي هرنگه
 «زه يم» هرکله پائېږي

دله د خدای ماتي خوږې نه شي
 خوږکې چې ترې پرانستلی نه شي
 توره به ستاد موزیکي توره وي
 دمېړه توره پخېدلی نه شي

نرابزه = (لکه او نرابزه) ماده - چې زین ول کوي - Matter

دگیدر برنجی دی هر چا و خوری

دز سوي برنجی شوکُ خوهرالی نه شي

که بت خانہ د پلار نيکه ده نوهم

خليلان غلي کيناستلی نه شي

چې بیغ د اهور پي پي

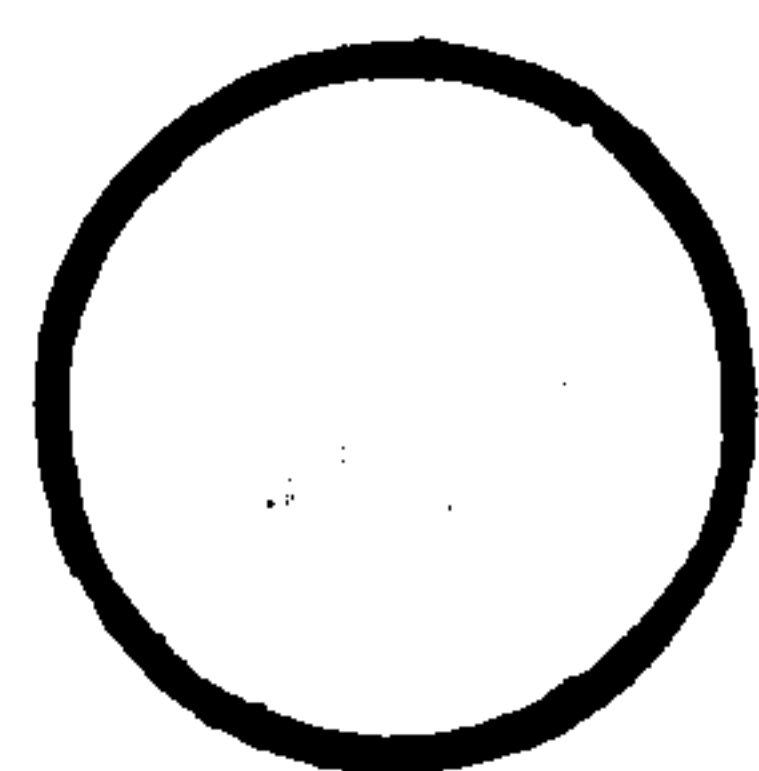
شوکُ په سنگري ودرختلی نه شي

زمانه هر خومرو که غکې و لاسره

له کليمانو مخکې تللی نه شي

دغیر قامونو دکت پيني ته ناسته

تا عزت داره شوکُ گنہلی نه شي

دخيگو نو خانندان چې اړ وپېچ شي

ر سوي به شوکُ جاله وايه چکو درته

خاني سو دچې مدعا شي دو گرو

بيا شوکُ اړوي بلرونه پودي ورته

په نر نارکې تسپې وپييلي خلقو

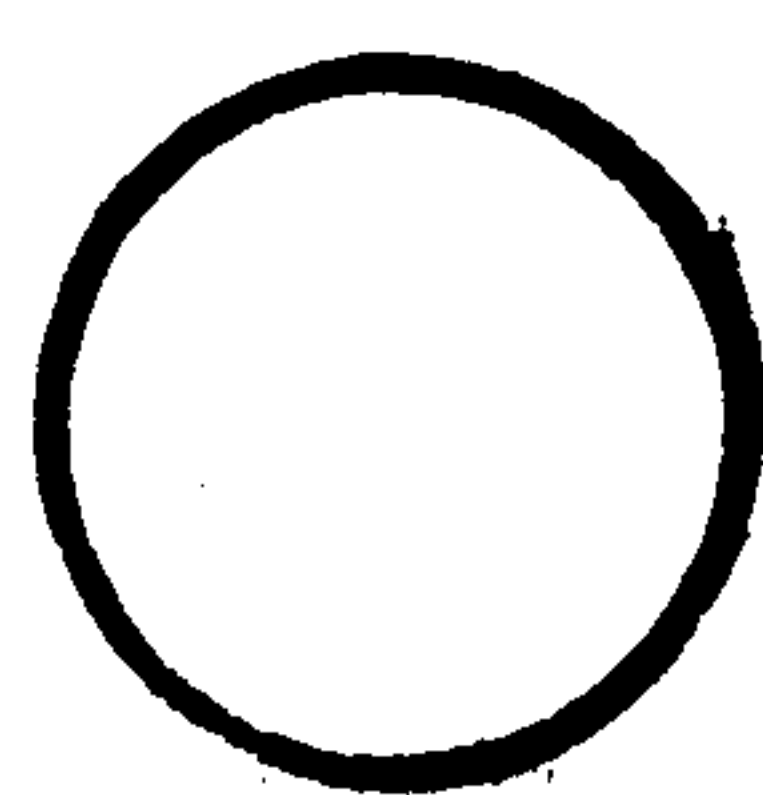
يو مخيزې مسلمان چې لار شي چورته!

د خليل نوم د ثواب دپاره اخلي

شروندانه دې ټول نارې وهی آذر ته

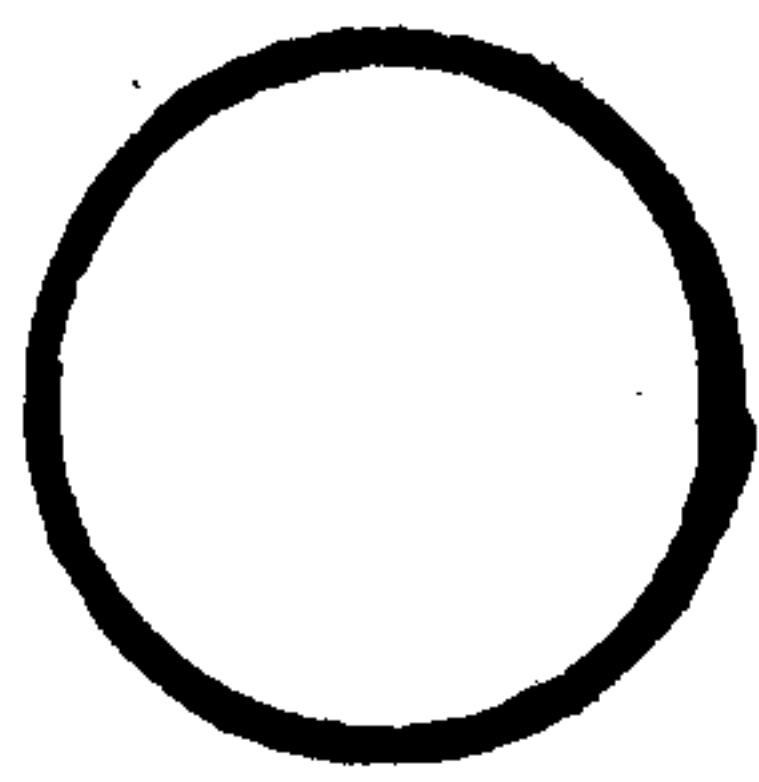
دخيگ و شنان

خدای دې توان د مهنه یات د شاخو کړي
چې په نړۍ ور کېوتی د یالوی غسرته
د کلیم د پری خلاق هم هغه دی
نیمگرتیاوې چې د خدای رسوې سرته

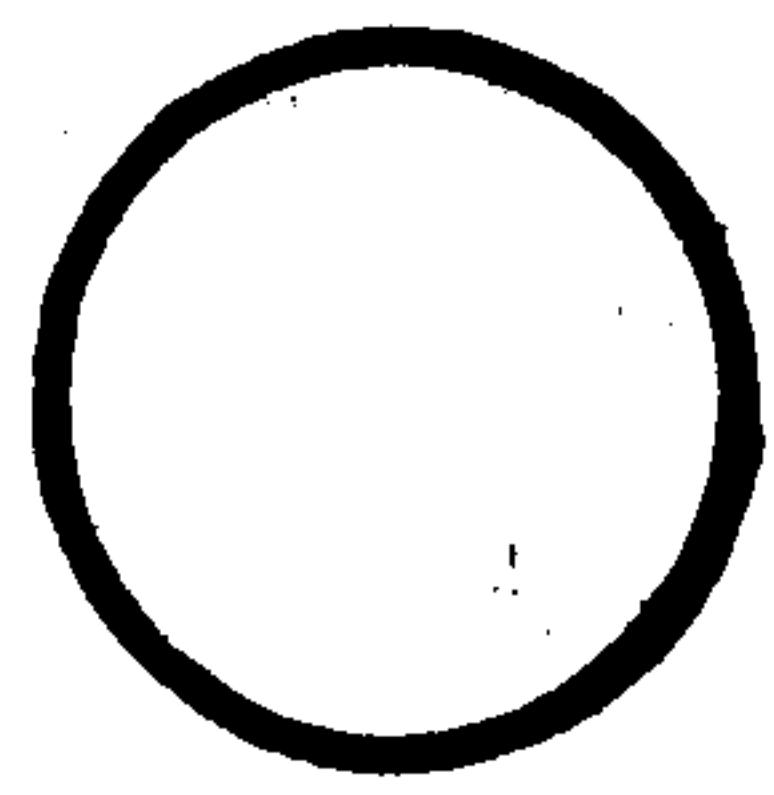
بیا پینار د محمد^(ص) په وینو جب دی
د طائف خلقو دی تیری بیا ورولی
دا جنده ی د کلیمې چې چرتی سړی
دا د بدر له میدان راغلی ستسوې
د کعبې په توره کتبه لوظ کوونکو
د سرو نوپه بازو غاری خلاصوې
صدقه د وینو سرو د پتیا لوده
چې نن قام د خپلواکی خبرې کوې
د مسور فصل رسته پیمانې کېرې
د تش توری پیمانې کله چاکوې
سندرې خیری غوڅ کا خپلې غېرې
که او به د الکه و ورځی ختوې
ساقی خم ته د شا کاسه سره ناست دی
خوکه سترگی لېونو بیا وغړوې

۱- ختوې، چې د ختو له وېکې وي.

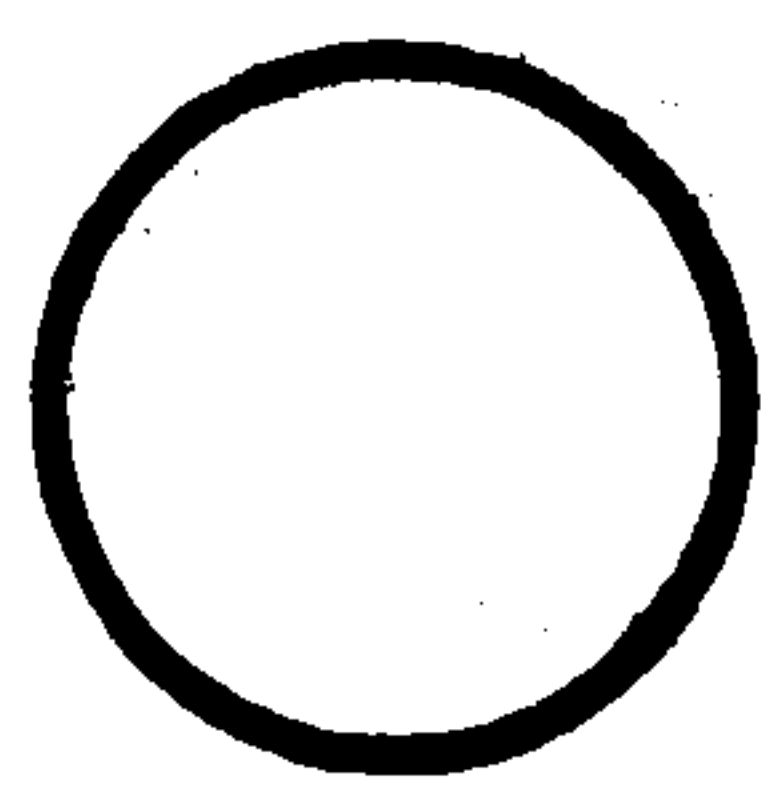

پڅه مه شه د توريال دمردی توره
دمنکرو لا ولاړدی سنگرونه
د شروندی مفکورې خپله دومره حواک وي
بې لښکرو کړي رالاندې هېوادونه
انقلاب دکليمې راغلی نه دی
حې راجي بوربورکې انقلابونه
يو بيرغ د محمد^ص به تل رپاندي وي
نور دخيلی دی باد وړي بيرغونه
هم پورنگ دکليمانو پوخ تلن دی
راژېري نوراومه او پوره رنگونه
سرچينه يې چي شي وچه، دنده او شي
په غرمبا روان اكاو^۱ اكاو سيندونه
د تاريخ په اوږدې پلني هديره کي
بې له شناختې دي پراته د پراولسونه

-
- ۱- مفکوره = نظريه - فلسفه، ۲- حواک = زور - قدرت،
 - ۳- دخيلی = ټول - سراسر، ۴- اكاو = بودم - دک،
 - ۵- شناختی = خازې

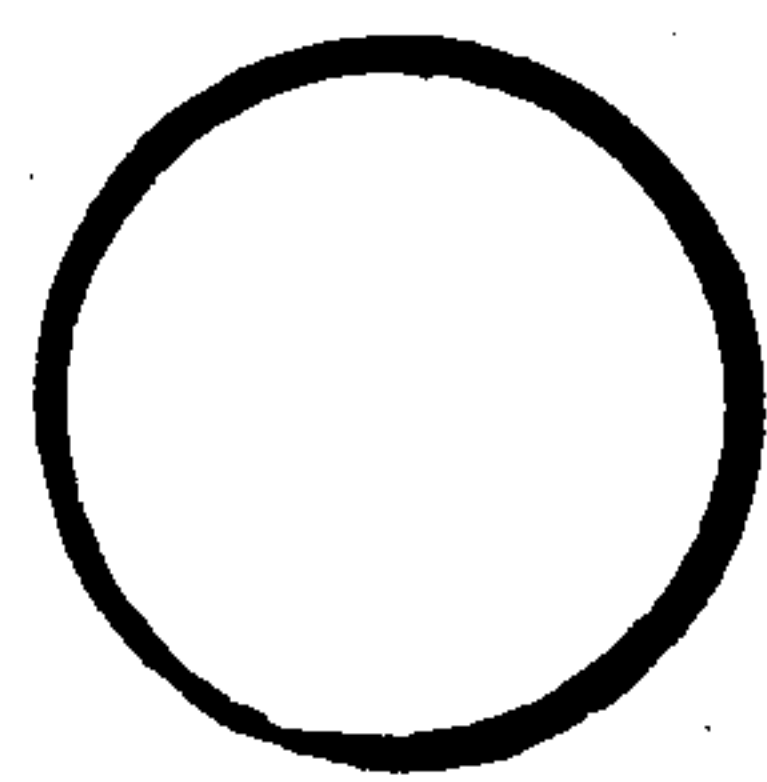
دهغو قامونو بڼه د بڼې شي
 چې ليندي يې دخلوشه وټي پرکې شي
 چې يې گډې مفکورې او هلې نه وي
 دهغو دخپلو کلي کوزې جنله چې شي
 داسمې د مشرانو چې يې نه وي
 بڼې درنې پکې پلرني يې بڼې بڼې شي
 لاشه توري بنيادم تشې کاتي شي
 چې په برخه يې يې ژونده عقيدې شي
 د شادو غونډې پيښې کړي د قامونو
 چې يې جس دنوښتون بڼې بڼې شي
 چم په چم دي له خاورينې ډيوې کرځه
 له ډيوې نه عقوبت بلې ډيوې شي

کچ شوملې سره پيل بېل کړي
 زه مانده د شروند شاريل کړي
 دمېره لاره يې وه وي
 چې خه کاندي هغه تل کړي

۱- بڼه، رنگ، ۲- بڼې بڼې، ريښې ريښې، ۳- شوملې، تروې، شلوميې.

چچي په لار د شهزاده شي
 هغه دوه ژبې ساتل کړي
 په فرعون کاندې نسکوره
 چچي دستور د کلیم خپل کړي
 دوه يونيم په نيزه وړي
 که آسونه د پرتې خل کړي
 د بڼې وړخې په تکل کې
 خلق توري پام کال کړي
 د کالاکوترو ته کوره
 چچي په نرسي غيل کړي

د باتورانو نوغی دی خورک
 د رته دي پاتي تش پيخالونه
 دلته موداره خندوي لاس کې
 تش تپوسان پرې کوي سودونه
 د چتو بنکاري دوکزي نه کړي
 هونايي کرخي نيسي با زونه

۱- شهزاده = د کياولي د کتاب نوم، ۲- نوغی = اصل - نوغی خورول - بېخ
 وړکول، ۳- دلته، غوښه - طعمه، ۴- سود = مينه

چې پرې اړې وي د باقورانو

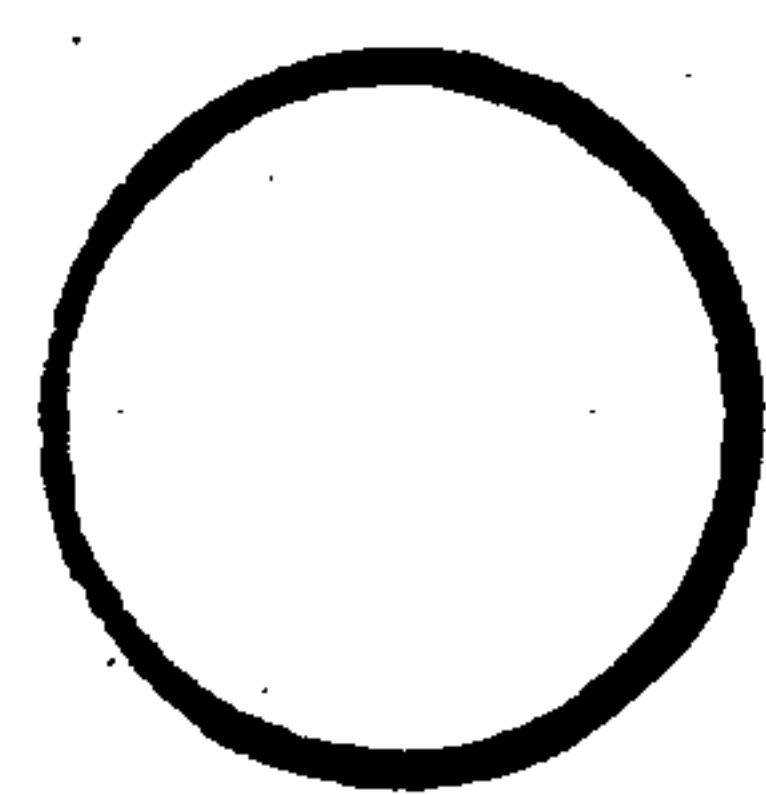
نه بنکاري هغه دنگ نښتروڼه

له خدای اگاه شول او نه له خانه

طالبان وايي کوم کتابونه؟

غرابين زنگ شه، اوتوري پخې

پاتې ملا دی، يايې بانگونه

وگري کور په غورنو وپرنو

نمري له يو بل راشو کول کري

کارونه وارو دلاس بري دي

خوک شي سکوندي او خوک سکوندي کري

دشته منانو دینکان راپنه دي

د نېسمانو وندي ويشل کري

يو پنجور هم خپل نوغې نه خوري

آدم لکيادی آدم خورهل کري

خوک په خمچو پسي رانده شول

خوک په اوبز مکوکي شوندي وهل کري

۱- خمچي = دنرو جوارو دودې - خوار خواره، ۲- اوبز مک = غوره زېره خوراکه - شاهي

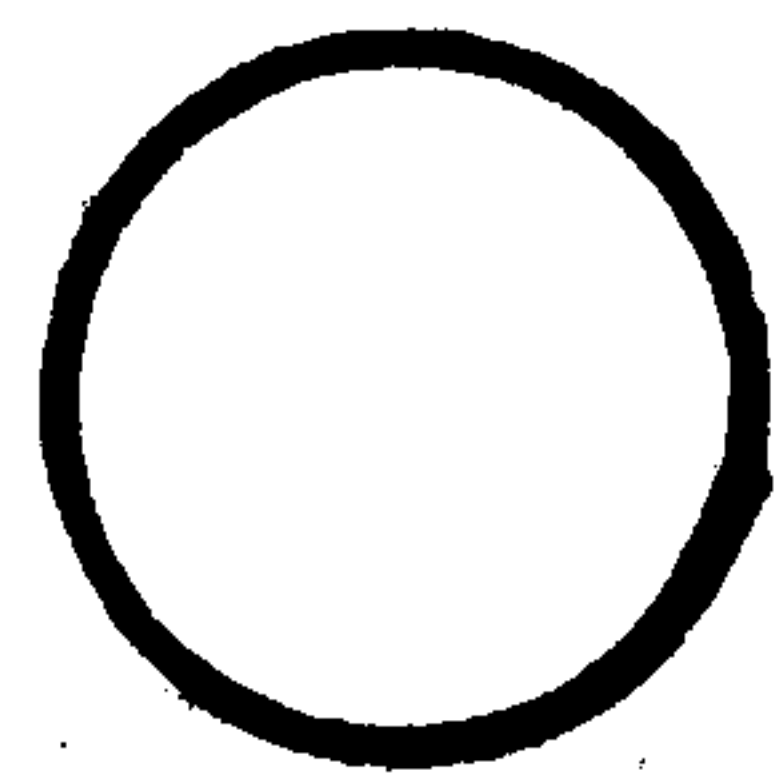
خواره، ۳- شوندي وهل = لکه خاروي چې په کيايه کې تشه خوله ووهي، ولې خوري يې نه.

د قبرخای د لولنګر نشته

حُکمک واک حُکمکې را انفارل کړي

د ورهتو غوښو د دوزې خپشې

خالق آخر به منخ ته کېدل کړي

د حُکمکې منخ چې په بله وارې

دا انقلاب دی، هم دا پکار دی

چې سپوراو پلي سره یو سیال کړي

هغه رښتیني کاروان سالادی

وارته دې خوله زرغی زرغی کړي

نن را اوچت شه هم نن دې وارې

مېړه د عقل، غوښې د ښکار خوري

د عقله پلي پخپله ښکار دی

هرسې حُانته ترخزه تو بزي

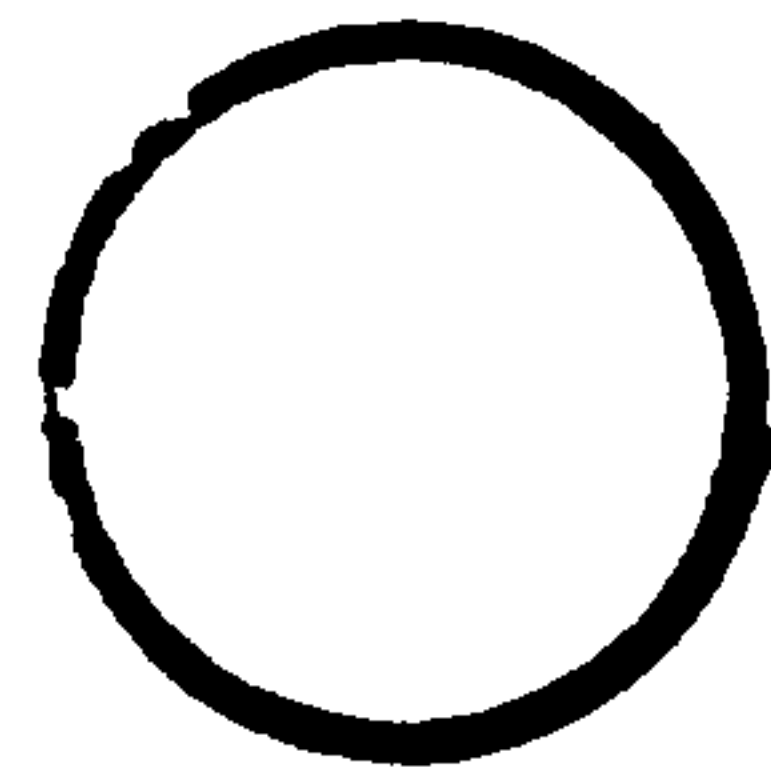
یو شو ماړه دی، نور ولس خولوی

کلیمه وایي په شرنګ یې نه دی

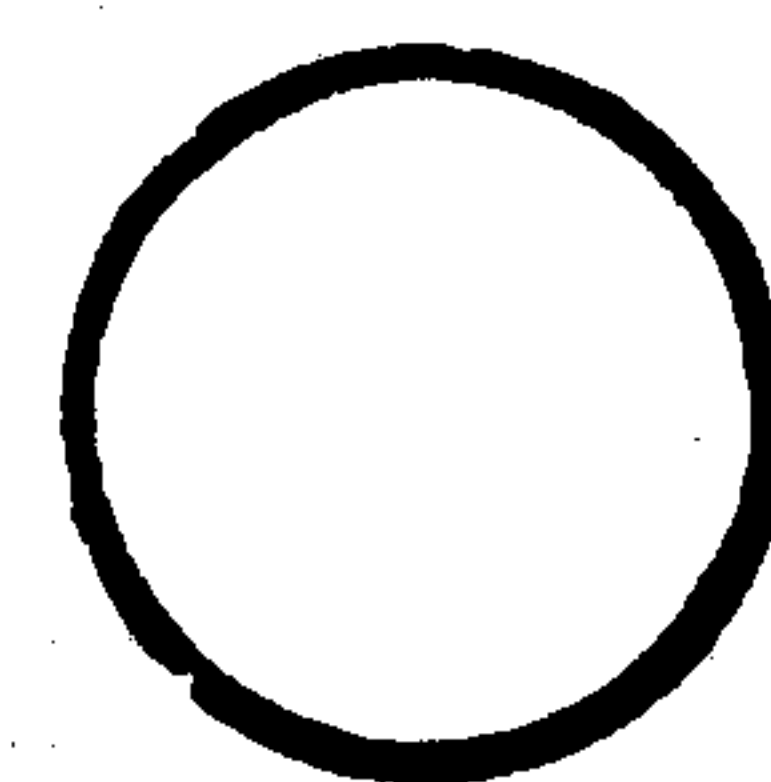
یو سړ او بل سر عالم یې لاری

د ننه په تن کې زړې زرغون کا

بهر بیا کوره خه رنګ بهسار دی

ٿرونڊانه ڪله پلٽون ڪله گهونڊي
 ڪله مل شه دٿولي ڪله بئيل
 ڪه ڊي زور دنهاني بدلولو نه وي
 د دوران کوخري خوره لوشه بدل
 در ناوي اوسپڪاوي په جسوارڊي
 ستا په لاس ده ڪه گني اوسپي ڪه نل
 نشه توره گوري لارڊگهتي نه ده
 تورياليه! چي خونہ شولي حق مل
 ساد، هغه چي په خولوي دندي خوري
 تيار خورڱي دهمه ولسيسا غل
 ديکونکو گوگل پاڪ وي تل له ويري
 درغلان اودورنگان وي په زلسزل
 ته ويه وي چي کوچي ماهيون بارڪي
 اوس وهي بهي دايلبند شمال اوربل

حقتولني حني پرته هر نظام کي
 بنيادم له خپله حايه راغورن پوري

دڪوري دسري ٽوڪري ڊياره

آدم زويي بل آدم وٽه ٿيٽي پري

يوشته من دي چي ٽولنه کي ٽولوک دي

نپسنان خو پرجع شوي تل اوس پري

دنا چارو کٽه باندي کٽوي باندي

دچار منو کٽوي بي کٽي پخ پري

دبي وسو دخولو پي تر موخا شڪو

دوسدارو ماڻهي رنگ، خمبي ڊڪ پري

درناوي چي پي مورڙي يا پي دوتروي

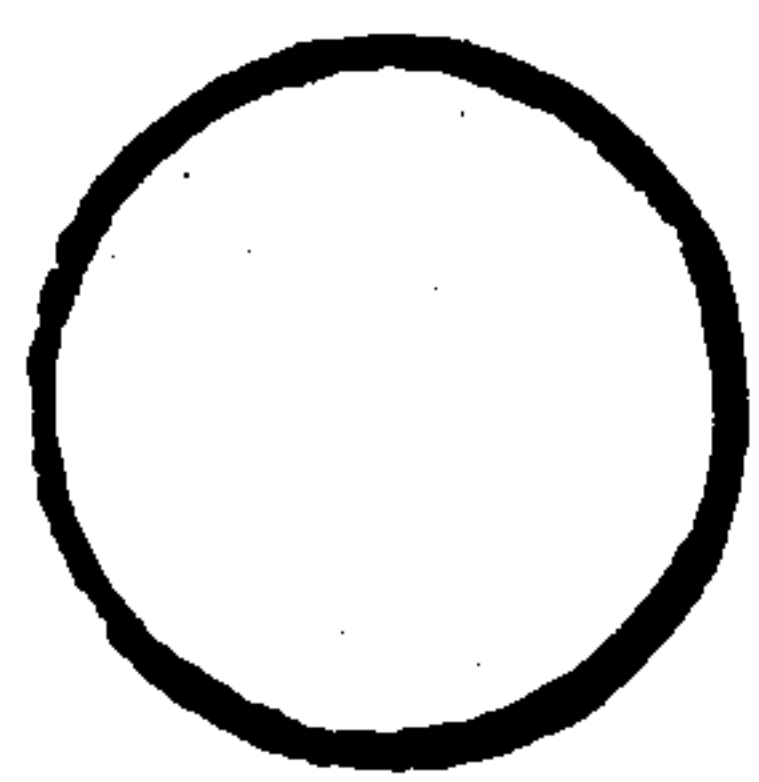
لوانگر به پي گنجيڪه خود ارز پري

بي اسري آسمان ته غوندي غوندي اري

په ظالم چي به لاکله نسکور پري

په زوخره به بي غرونه شي ٽول وييلي

په لرمون دڄمکي داسي اور ختک پري

بي ٽولني ٿرون دون شه دي؟ شنڊ پسرلي دي

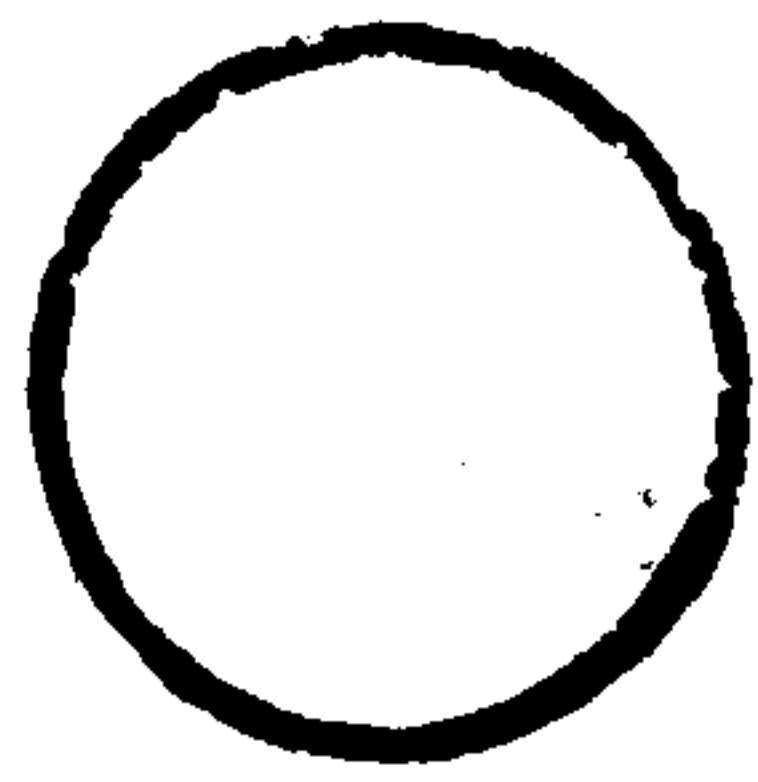
بي ٽولني بنيادم شه دي؟ نه شي دي

ٽولنيزه ٿوند سمسور دسري جس کا

دٽولني مدعا وارو سسري دي

۱- موري = پانگه،

په ټولنه ريزيكي لسوي قهرمان شي
 بې ټولني قهرمان هم ليشتي دي
 چې ټولنه دي ادا م په كلیمه وي
 هله وايه چې خپلواک د آدم زي دي
 د ټولني سره مل ، د خان خانان شه
 چې ستا «زه يم» د شروندون خانگري شي دي
 چې ټولنه يې باره دارټيا ناخلي
 هر بنجني خپل چارو کي هندوگي دي
 کلیمه وارې نري يوه کورمه کري
 د يوې کورمې خوتل يوانگري دي

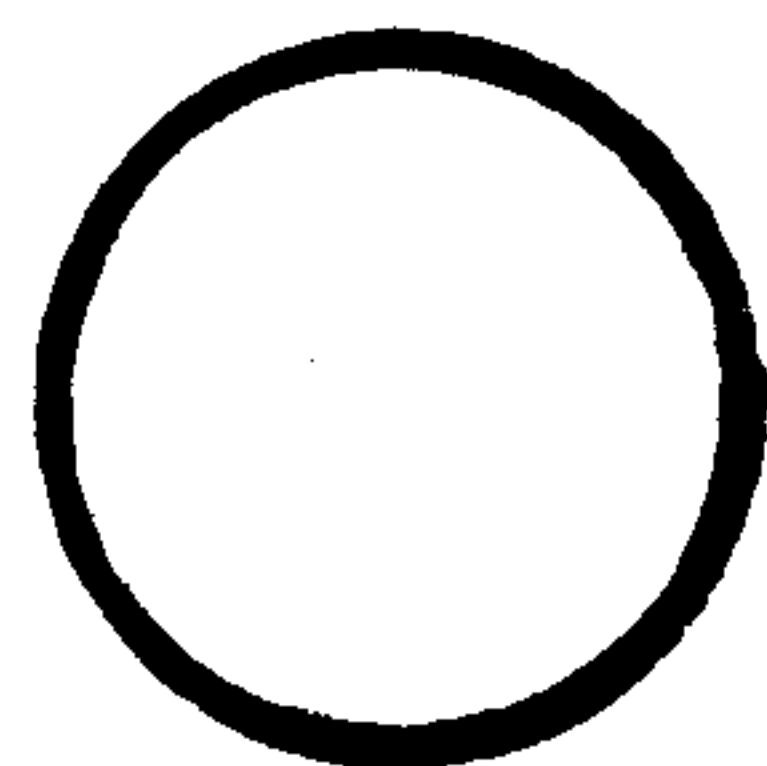
د ازغوله ويخه سترگي را ټوک پري
 د پسرلو لاره د غنوپه چا په وي
 د نمرود د خرخشو به خروير پري
 سرې لنبي د خپلا نو خورا که وي
 سامري د زرو نو پت غلونه را نيسي
 د منو پيت پرک هم په تيچه وي
 شرق نا تاري د وختونو نيمه خوا کري
 انقلاب چې يې په نيمه کلیمه وي

۱- باره = پيپتي ، ۲۰- اړتيا = ضرورت - نيگرتيا - کرمه .

ارگجه چي نظامونه دنري دي
ولسونه خون خود يپ ارگجه وي

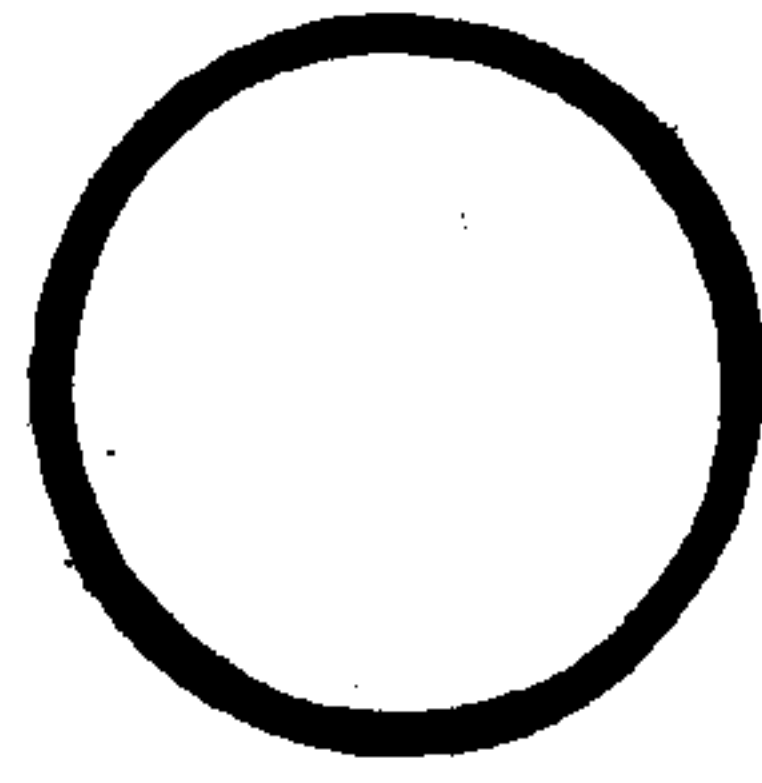
دشندي تخمه هكونكي عقوبت وي برخه شسندره
خپزي خه كړي اچي نه موي خوك يي ويزي له درست ونډه

چي دمال او شروندانه دواړه نركات شي
سرلويي به دي هله په ولسات شي
چي نېستي دنېسمنانو نه غوڅېږي
اور دي پورې په داهسي خير خيرات شي
ولسونه په مېرو نو شروندي اوسسي
چي مېرونه په نيش كې، خود ميرات شي
شريت چي په اندول دخپل وخت نه وي
عقيدي واړه دكتي لات منات شي
د شروندون پانې په خپلي سكي كېږي
هغه ورك دي اچي پوري يي په ميرات شي^(۳)
چي يي منډه نه له دين نه له سادينه
د شروندون خوا بزه په داسي ولس قات شي

۱- اندول = توله، ۲- سكه = سرمايه - راس المال، ۳- ميرات = Grace - لزه وريخښنه.

دهغي اوني ملا ماتہ عقوبت شي
چي پي بار له خيله توانه خني نريات شي

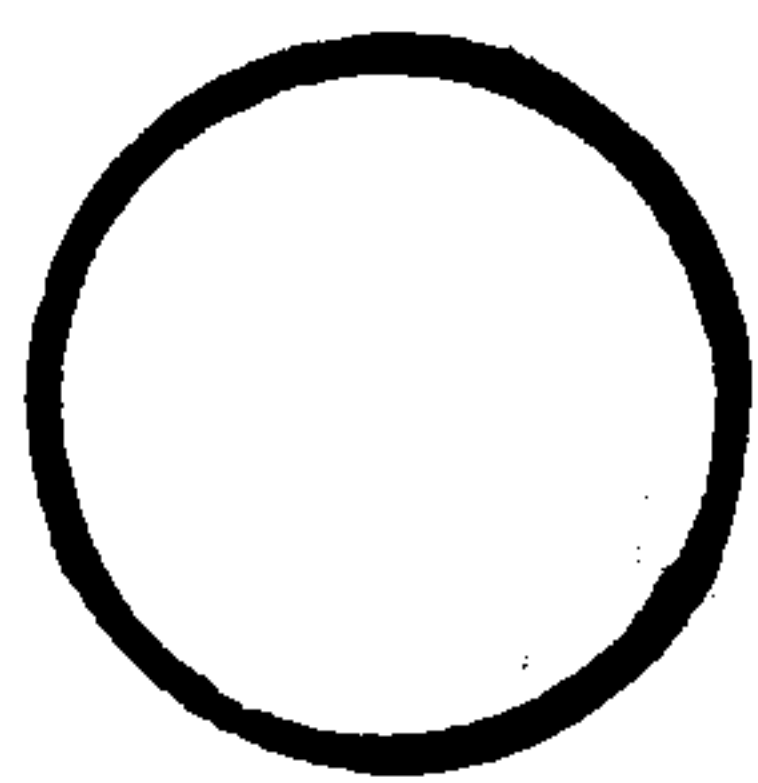

هر غورخنگ ته دورنگان ورنوخي
خان دي پوهه په دي تكي هر سالار کري
تابيا کرانه دبهر دغليم نه ده
کورغليم په اتبار اتبار کونراو کري
د دورنگو وي نظر په خپلو کتو
کله غاره کي تسپي کله نرناو کري
چي دننگ خبره راشي کورغاري شي
تش ميدان کي به ددو زوتود بازار کري
تاته لاپي ديارى وهي سوکند خوري
شاپه شادي له دشمن سره روزگار کري
دوه مخيزه شروند په نه شروند و ليکه^۳ دي
يوخيزه شاه خلعي يوخيزه کار کري

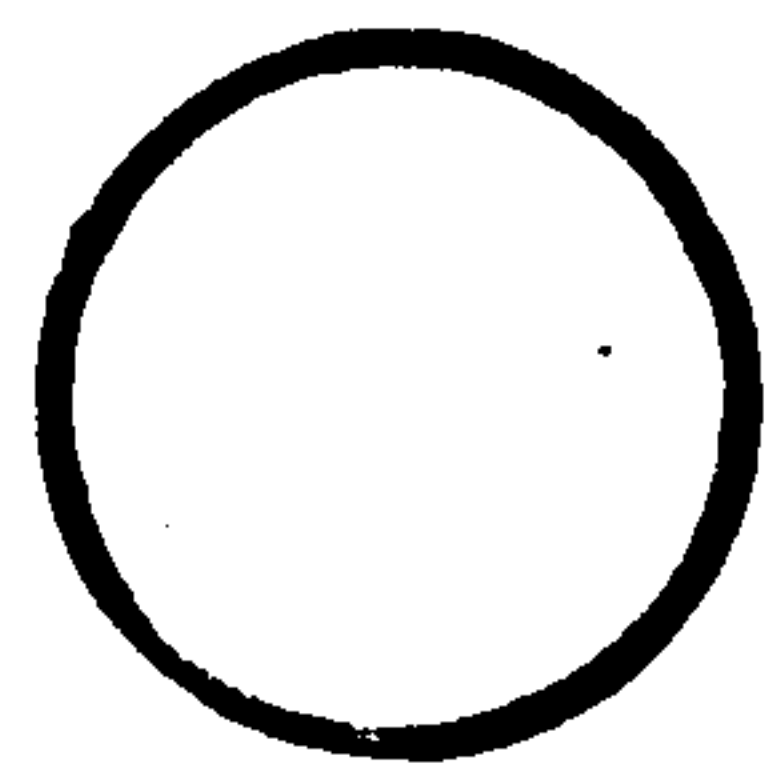
۱- غورخنگ، تحريك - خوځند

۲- دورنگ، دوپرک، دوه شريبي - منافق

۳- ليکه، حساب

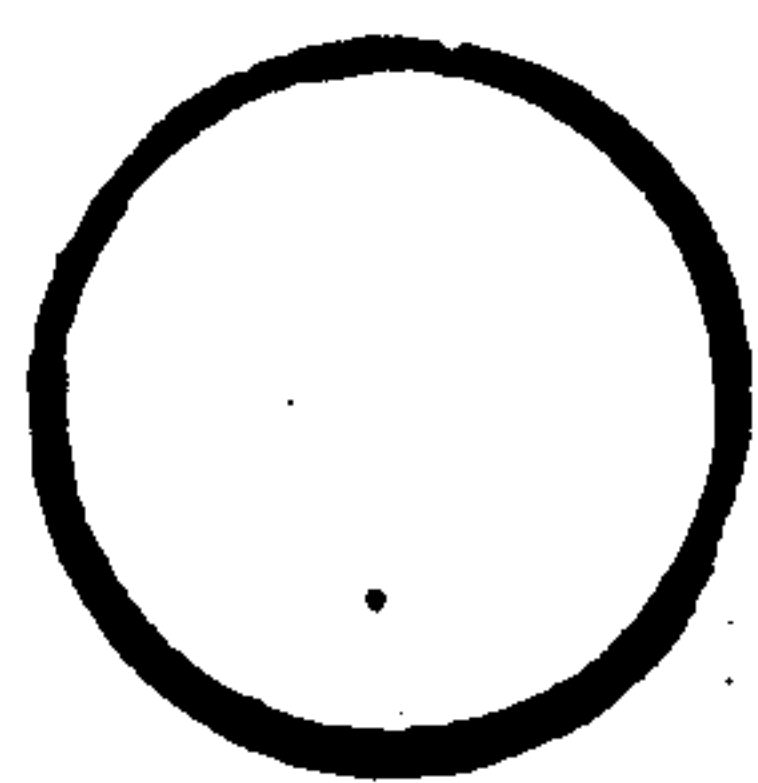
هر خپل جس دی سره ټوب خاوري ايري کړي
 د دوزنگ عمر په خان باندي ستم دی
 خښتن ټول د قدر وړ دي پيدا کړي
 يوسري د بل سرې نه په خدکم دی
 تر ټيټه د فرعونانو دود دستور وي
 که ولس يې تل زغمي، نو ولس کرم دی
 ستور ټليزو ته چې لاس شي هر سولي
 وې سوږي په کلونو د شرپشم دی
 با توران چې د کونترو حای له راشي
 ای وپوړولو! هر هره چاودی دغه غم دی
 دې ټولنو او دودونو لښتکی کړ
 گڼی لوی له کائنات بنیادم دی
 په لويديځ کې لږ له عقله زباني ده
 په ختيځ کې د هر لوري نه تورتم دی

نړيتار چې د فرعون وي نرامن نه دي
 نرامن هغه چې فرعون يې وړ کول کړي

۱- تر ټيټه د ولس تر لاسه کولو دود دی ته ناست.

چي بي جسه وي جابرو ته تيتي پري
 چي جسمنه وي جابر را بغول كړي
 چي د بل په سترگو ويني تولى وانه دي
 روغ هغه چي بي پخپله خيرو ل كړي
 نه سرې شوې چي سرې بي خدايان كړل
 چي سرې وي نوبتان نسكورول كړي
 چي بلزونه كړي تنزى، بازوان نه دي
 بازوان هغه چي تنزى بازول كړي
 ننگيالى د شروند نيمكړي هم پوره كړي
 او ولس په خداى رنگ كې رنگول كړي
 په ذرو كې بي چي ستوري زرخون نكړل
 هغى خوشى لور په لوته تېرول كړي

ډكې ډكې جولى خلق مخي له درمن
 برکت دې شه ننگياله په رشي
 بنا پېوك په تورو وختو سر نسا سي
 سور پيا شه ختيخ رانولي پلوشې
 د بازونو با تورا نو پدي قات كې
 تپوسانو جني غوره دي باشې

د دروغو، د نا حقو منزل لند دى

ترخو پښې را تينگوي بېرې مېشمې^(۱)

لا ليدلى يې بور سترگې كلېم نه دى

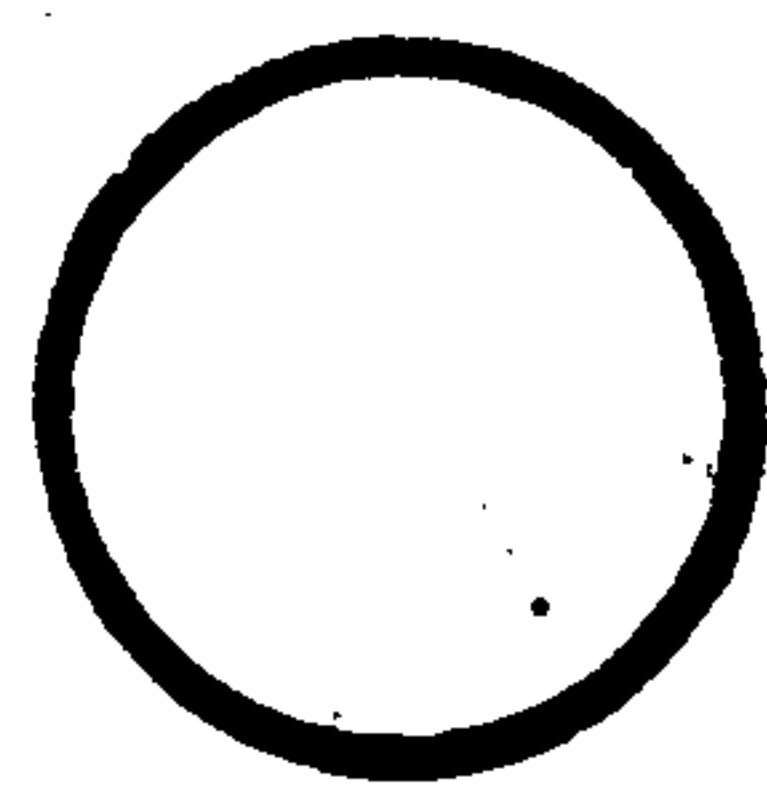
حکده گرځي فرعونان لا په نشې

د حق د وگه له خپل خای رېقولى نشي

د باطل داشتونه خرخشې^(۲)

اروپېچ چې له نقشې دکا نئات وي

په بل مخ شوى دنړى هغه نقشې

چې دنم سترگه وېر يېښى

غرونه واورې کاندې وييلې

حق بريال پرون هم نن دى

که پښته خوگ په سيلې^(۳)

داو بود مخ کيل نه دى

کليمه دکانې کيلې^(۴)

د نېتر د سيالى نه شوې

که په خېر شوې دېرې ديلې^(۵)

۱- مېشمېده = پروپاگنده = د ندوره ۲- خرخشې = جنگونه ۳- سيلې = ملا تر

۴- کيلې = کرنې، ۵- ديله = يو واینه

بدخوک بدو ته نه وایي

خلقی شوی داسې ایلی

چې رنخورد باوږی وکړي

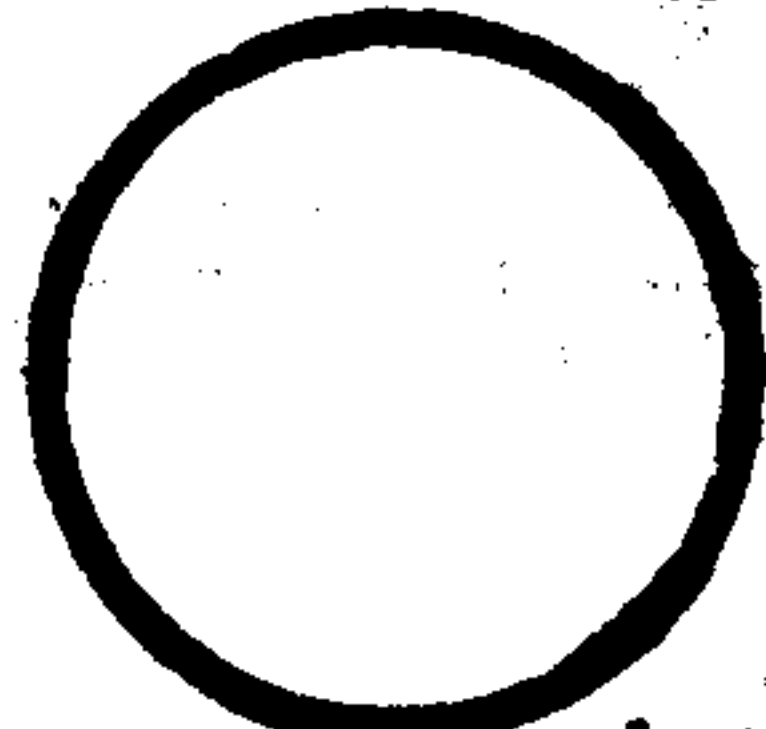
پوچې شي د دارو هیلي

له پولاد اصیلي نریږي

خری نه نریږي اصیلي

چې نسترله برمه درومي

نه ټینګېږي په یونیلې

لکه کس کړي په خان غاري

هسې قام په خان گاني کړي

د هرچا تبر له تن دی

خپلي سپیني خپله پرې کړي

هرخوک قبر خان له کني

هرخوک خپلي جنازې کړي

غلیان له کوره نریږي

پلمه بازخه له پلمې کړي

هرخوک خانته تې سړې کړي

بیایې خان باندي سړې کړي

۱- باویري = دناروغی بیاتاندېدل، ۲- کانی = شندي، غاري، ۳- تې = دکتی تبخی

خپل عمل بری بښن دی

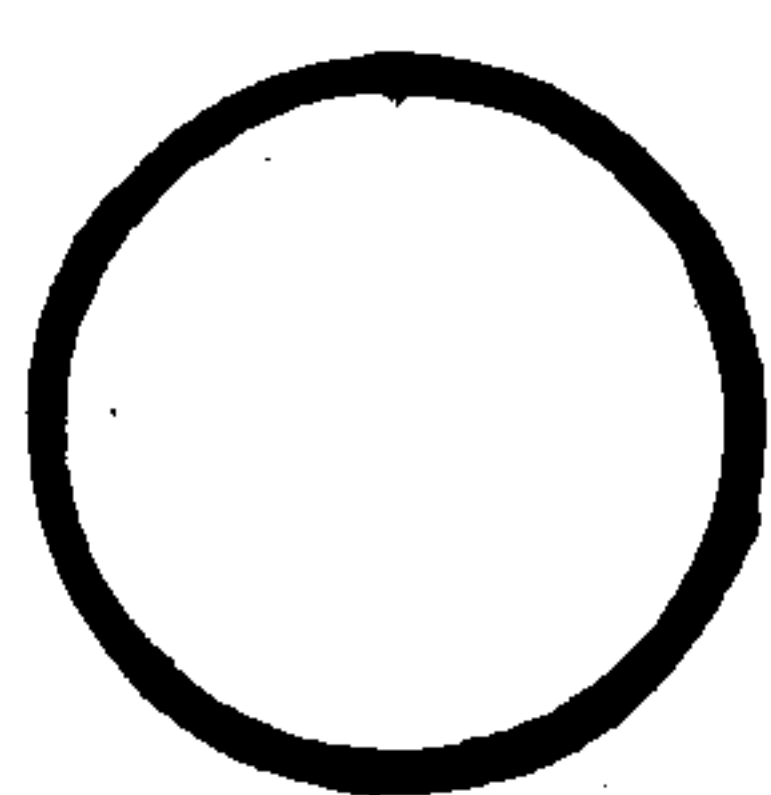
خپل عمل په غاړه پسرې کړي

خښتن ظلم تیري نه کړي

هر شوک خپله دیوې مړې کړي

د فرعون دکور له درنده

کلیمان جگې نېزې کړي

په مسور و با تور نه رنگوي نوکي

د تنزروتو دې وینې پی مسوروي

دنکیال کړي خپري ، مسور پري

میری واره اوسپنخري که سوسروي

د دوران تابیا دهغه چا دوس ده

بند نیتنو د شروندون چپي نظر وي

د تاریخ ټول ندری پر کونه ښي

چې مدام دنکیالوموتی لښکروي

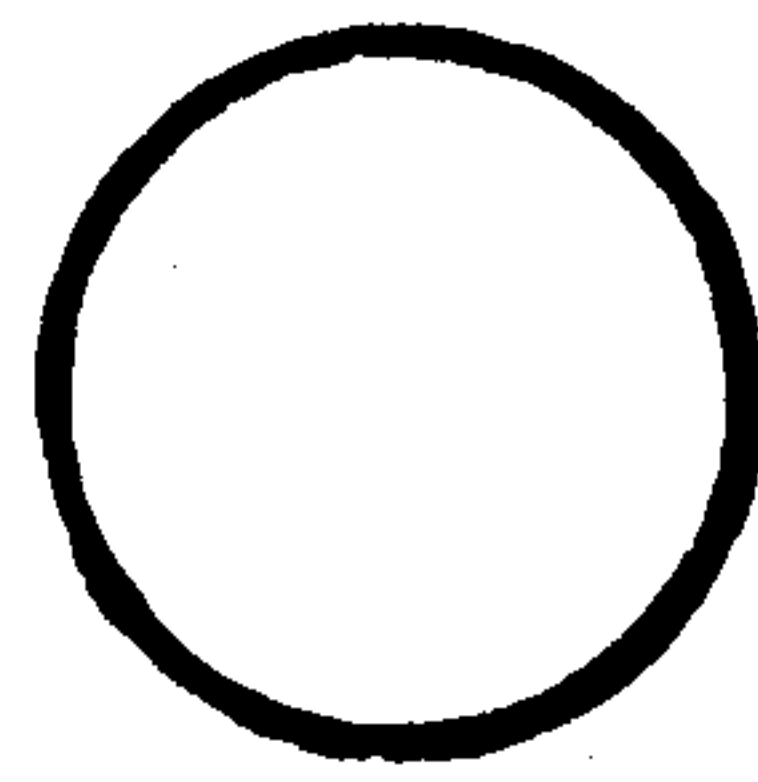
منکران په خود حق د لاری تښتي

دهریولار به آخر پدې خیبر وي

۱- درنده = غولی - جوس

۲- مسور = دفوکونورنگ - نیل پالش ، ۳- سرس = دوکیا کېدونگی اور

○
کلیمه لوی چیناگر دی تل تزلله په غور حُنک
سوسرونه پری اسپرلین دی سیه سیه پری کلرنک

دکشر مشرفرق خو خود وی

خستن لومړی دی ورپسې ته یې

دیونه کچ یې په نورو بـره

هغه قجیره، خواکمن مېره یې

چې دی خویونه دهغه خپل کرل

هله په وله یې، هله به شته یې

حکه دې غوره پخپل سراخلی

دهغه متا یې، دهغه کره یې

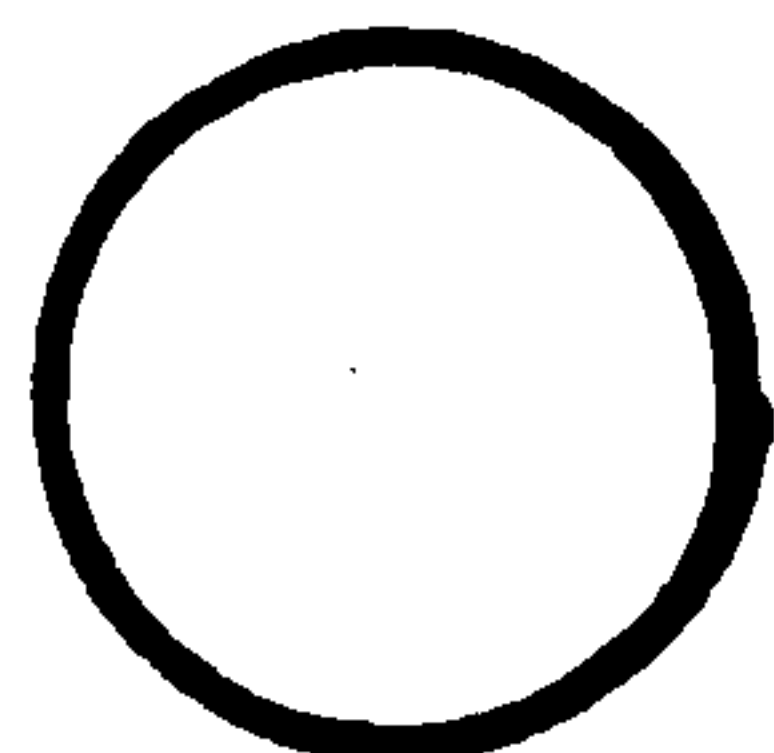
دهغه مل یې، په نریم بیل یې

له سین زوغونه برپوکنی نه یې

په سپکوکانو چې خان دې تولی

داله خپل حایه لاخبر نه یې

۱- غوره تورتهمت (... فلم تفتلوهم ولکن الله قتلهم ...)

په درست عمر کې بونډی نه ده کړې

دادی بازدی وهنده او د امیشکار یې

یو قدم له خپله حایه مخکې نه شوې

دکانی غوڅکلی یې ټول عمر په لاری یې

نه دی برید، نه دې ولجه، نه دی مینوڅخه

هسې لوت یې او د ځمکې په مخ باری یې

څه که خان په سر و مهرانو باندې نیسې

په نظر د صرافانو گت بنگار یې

حج، موخونه، تلوت کړې روژې نیسې

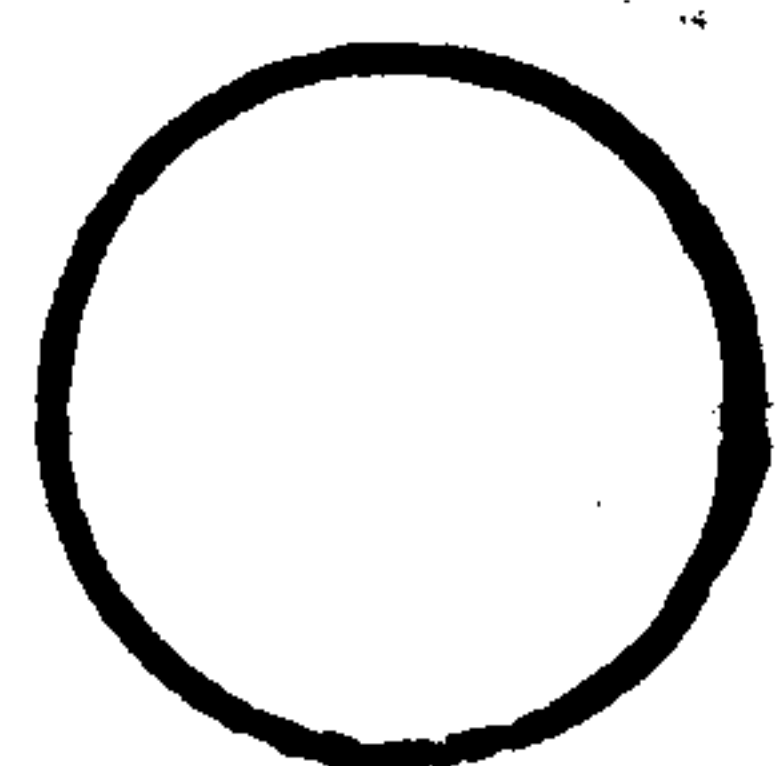
ولې اوس هم زرناری یې، بت گزاری یې

لږه پینه ونیسېد فکر له خان وکړه

چې دا ولې له همه قامونو خوار یې

چې همدغه مذهبونه دې امساوي

لکه هوندله کړنګونو به غوزاری یې

د غلیمانو په مسودونن

چې زارونډو، هغه تسپې دي

۱- بونډه = لومړی بنگار کول، ۲- لوت = بې هد وکوځاندو.

ڪتاب ڪبرلي، باطله ڪري

دڪتاب مينج نڻ هغه ڪيسي دي

انخور هر هغه خدائي انخوري

ولي پري شوي پوچ ڪنهدي دي

چي خديلا نورارنگولي

دامتيا نو هغه ڪبي دي

داچي بي نرون دڪليمون خيڙي

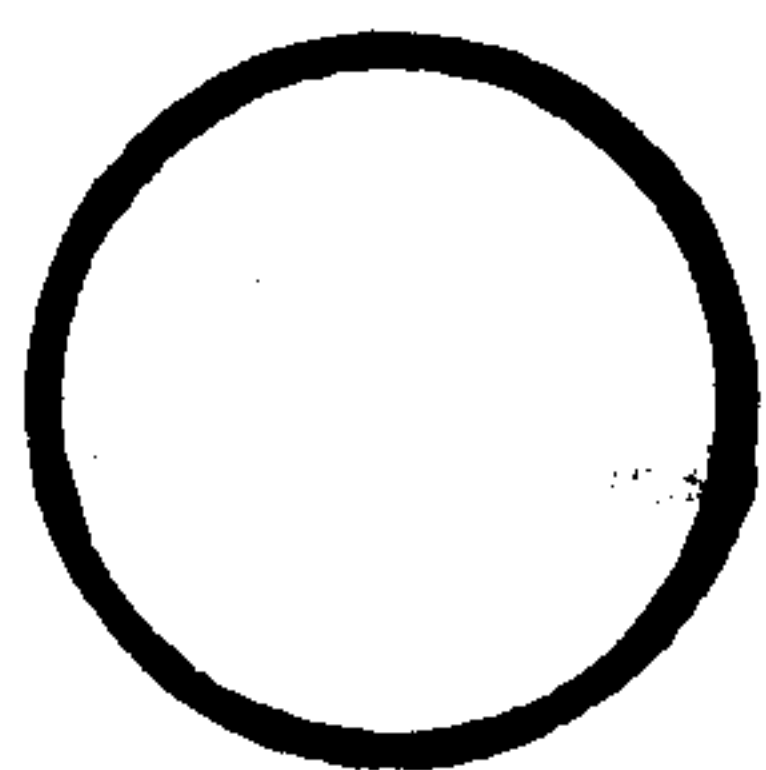
چي ويخ بي ڪوري بي ڪليبي دي

دمذهب شروتي ليندي پي لاسدي

حڪه بي وڻشي تي تل موند بي دي

چي حق ننڪي وه حلمي و غشي

چي بي ننڪي شوه حلمي ڏر بي دي

دباتورو دور تيرل ڊپر

لڙه ناسته بي په حاله

دشرونڊ برڊ ڪي، راخي پتي^{۱۲}

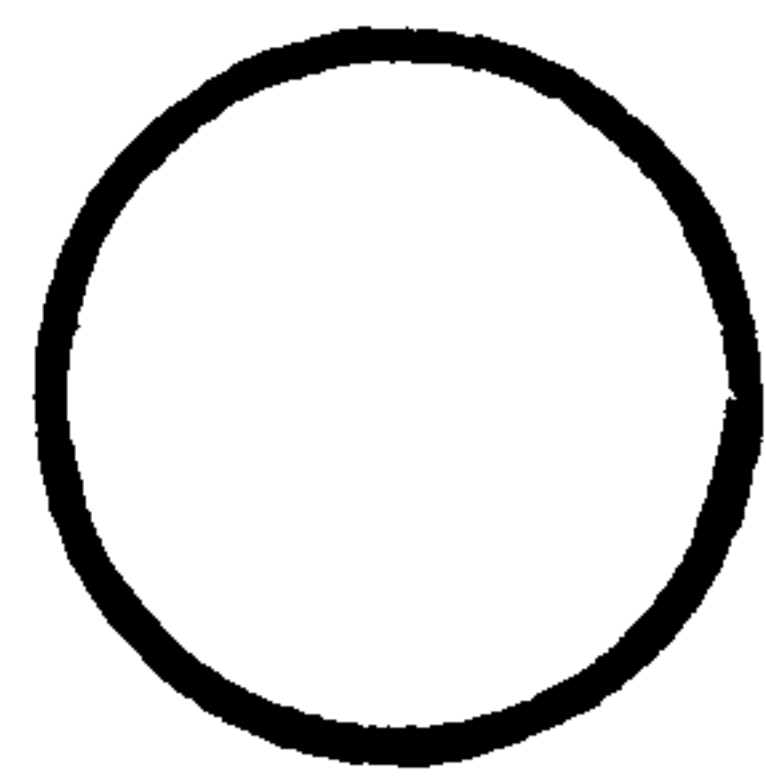
دنصيب ليڪ ته اتاله

چي نپستي په هستي ماريا^{۱۳}

خه به خلاص شي له زواله

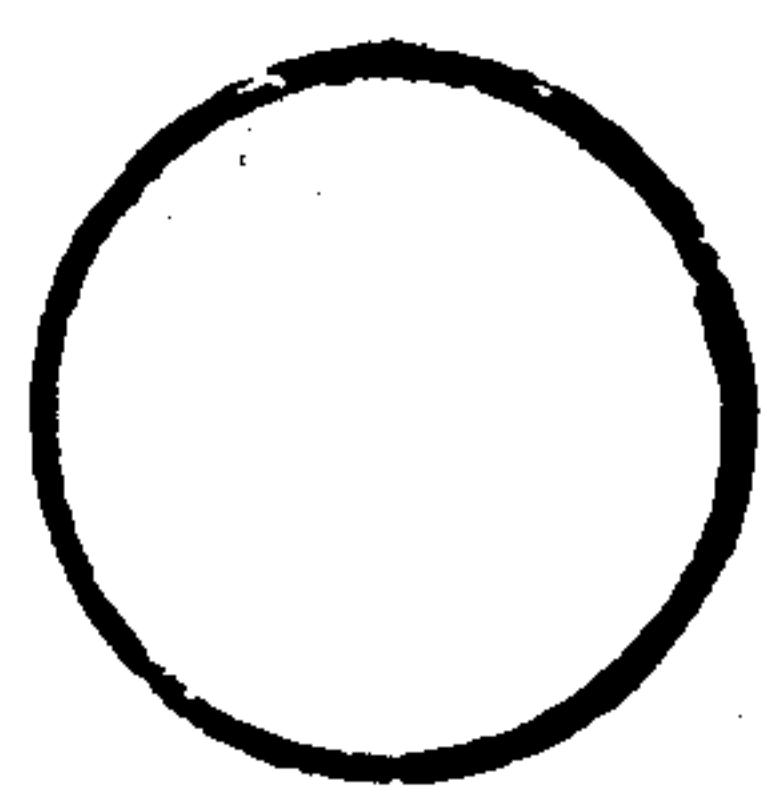
۱- برڊ = سيالي، ۲- پتي = وروستي، ۳- مارل = حسابول.

چې پي چکره کلیمه ده
ولې نه دي ټول راتاله؟
بازداري دې خپله ستا پي
په دېوال له تش پېخاله!!
په نړۍ باران پسخه شي
اوم غرن لوبښی کلاله!
دبل کتې ته په طمع!
هیڅوک نه کتې پ تاله

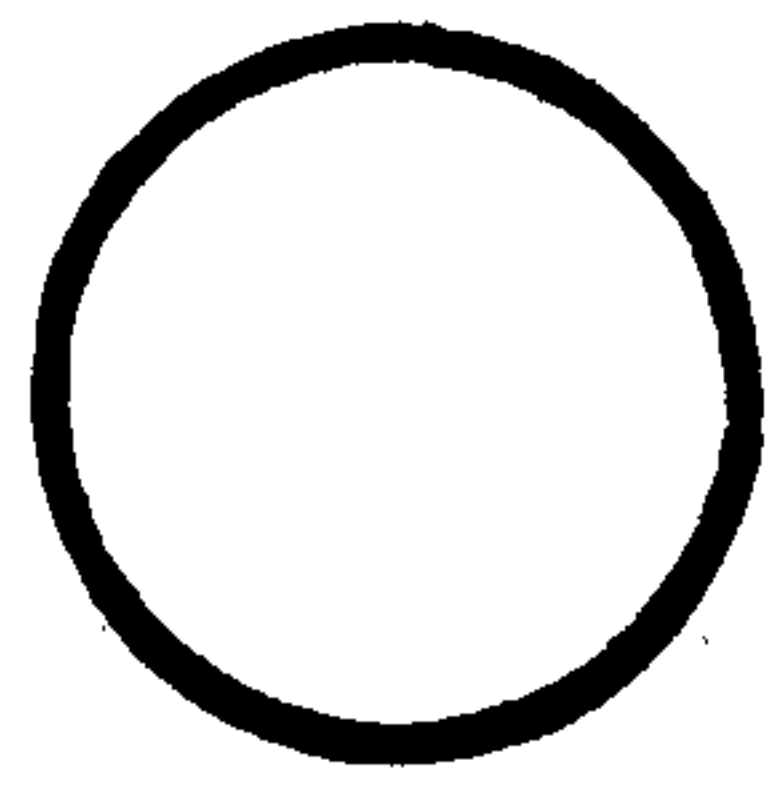
خوابه برسپره کا، تراخه به ورک شي
چاپېر ټولنه که هرڅو ترخه ده
تيرې به وي ترهغې خلی خلی
چې دې ديو باندې ديوه خومره ده
حجره، جومات کې پي رينبتيا وويل
له يو مخيز نه ولسيا خپه ده
د رابياگي بورجل ته خان رسوه
که لار د سروغونو چاپه چاپه ده
د صبالره څوک د ب کولی نه شي
منه داوخت تکه تور شپه ده

په سپوږمۍ کوزښته مېرني وويل
داد برنگ لاري لومړي کرپه ده

بڼه عمل "زه يم" نرغون کړي
بد عمل "زه يم" نرنگ شي
چې په "زه يم" شهسري شي
دوه جها نه يې قلنگ شي
شي تالترغه په "زه يم"
چې دوه منځي شي دورنگ شي
بيا د "زه يم" شروندا نه دی
چې کالبوت دخاورو ورنگ شي
چې سمسور يې "زه يم" نه کړ
دوجود سره چنگ ونک شي
مرگ يې هېڅ کولی نه شي
چې دخداي په رنگ کې رنگ شي
په خپل "زه يم" باندې ننگ دی
په خښتن که دچا ننگ شي

۱۱، شهسري = ستوسري - لوی سري .

ڪٽينديه پري ستاعمل دي

ڪه دي "زيم" سرانخور دي

شوسر هسڪه دلپ هوري

چي په "نره ييم" ڪي سمسور دي

چي حوانڪه يي شي تور ڪي

تش لمني، هم مختور دي

اي دختي غم خور ڪو!

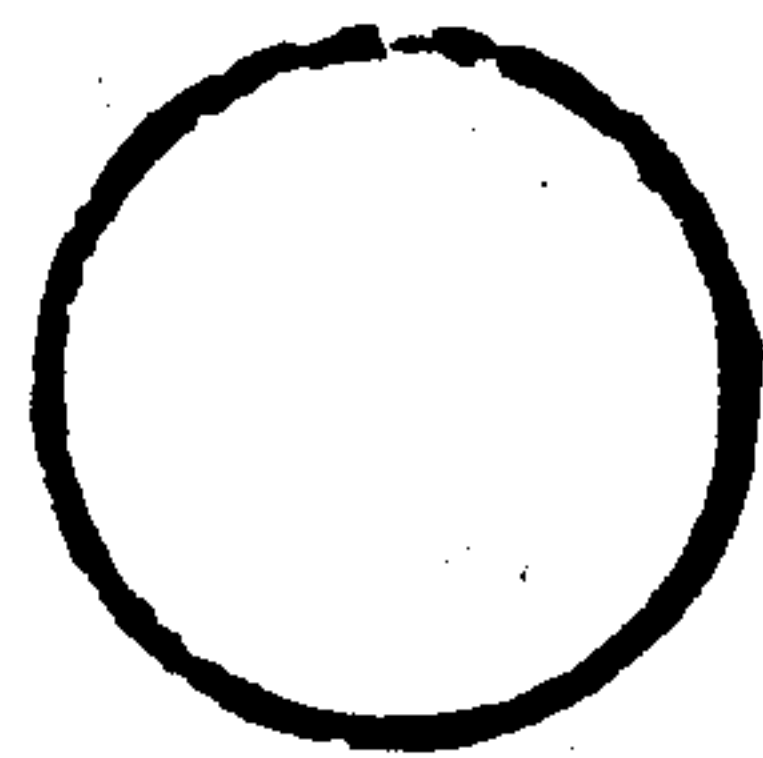
خپته هم، خوشروند شه نوري

دي آدم، آدم په نره ييم

بي له نره ييم داخور دي

چي دتش نس اودنوس شي

سري ذات پوري پيغور دي

دمپرونوتپروتور وچورنگ يورل

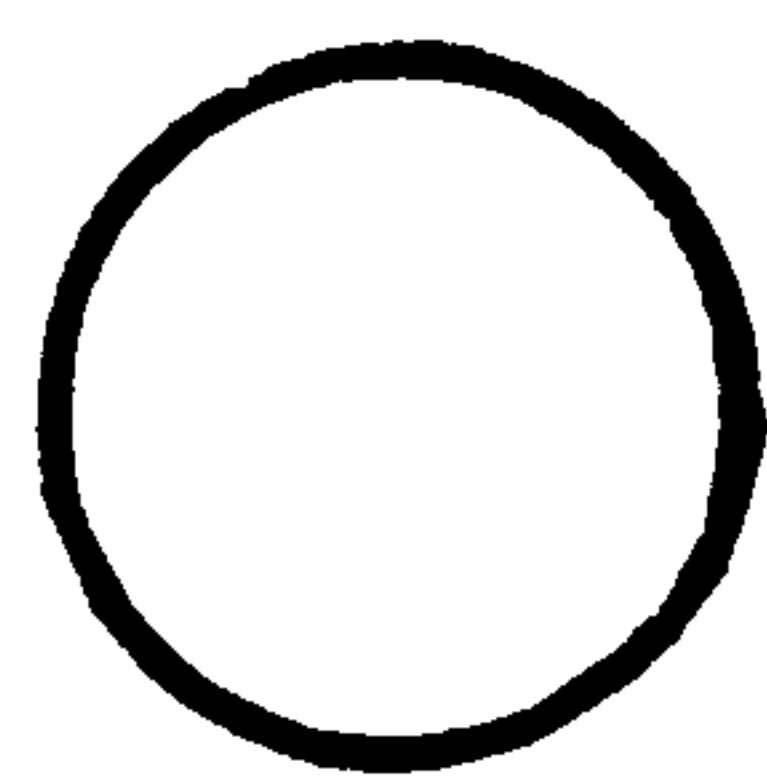
داتي په امبالي چي غور مبيدل

دهغوچاروبنه بنه السوزي

سرچيه چي جره باز ته نپغبدل

۱- حوانڪه = دزري يا تخم هغه شوني تيا چي زرغونه تري ڪپري.

دهغو په طبيلو خرونه رغښتی
 چې له حق حنی ناحق ته اوړېدل
 چې خورلی سوگندونه یې د وفا وو
 داری یې ینې په اوبه و وگرځېدل
 د هندو کلی کې کرانی خرمبرې وې
 اول لونه په سوپیا کو خړخېدل
 دکلم په برخه دارنگی مژنه واک و
 چې له واکه یې واک ته پسخېدل

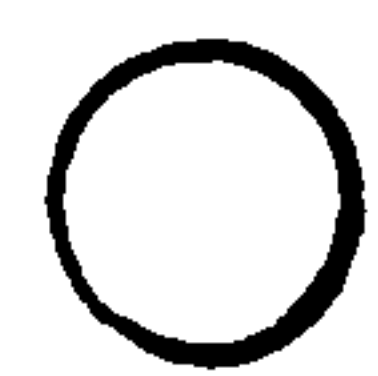

د بهرونو پولادي متې سنگر وي
 تور برېښونه یې شملي د قام د سروی
 په پوره نود جومات خوبونه نه کړي
 يرغلونه د باطل چې یې په سروی
 د بهرونو نغری کوندری شریک وي
 شېخ ملی دوتري وارې یو دوتروي
 مخور د زهاني هغه تومن دی
 چې پرانستی یې په درستی نړی وروي
 د زهزم چینه به یې هم چرې تاندن کړي
 چې پخپله هوستی جلی دنښتروي

په نېزوکې پي دورا نگو ستوري ولاړ شي
 ننګيالی د نمر خاته ختلی نمر وي
 که د پينگان لري هر خوشترې وزرې
 لويې ماري د باتورو په خيگر وي
 چې کاسيروي په پروني کې بريند وي
 حيا خپله حيانا کوله خا دروي
 پردې بد شي دکتوي خپلې ننګولي
 بدې کروني خپلو بدوله اشروي
 د مېرونود خنکوت هم دغه دود دی
 ياد هير ټول مارو يا ټول نهروي

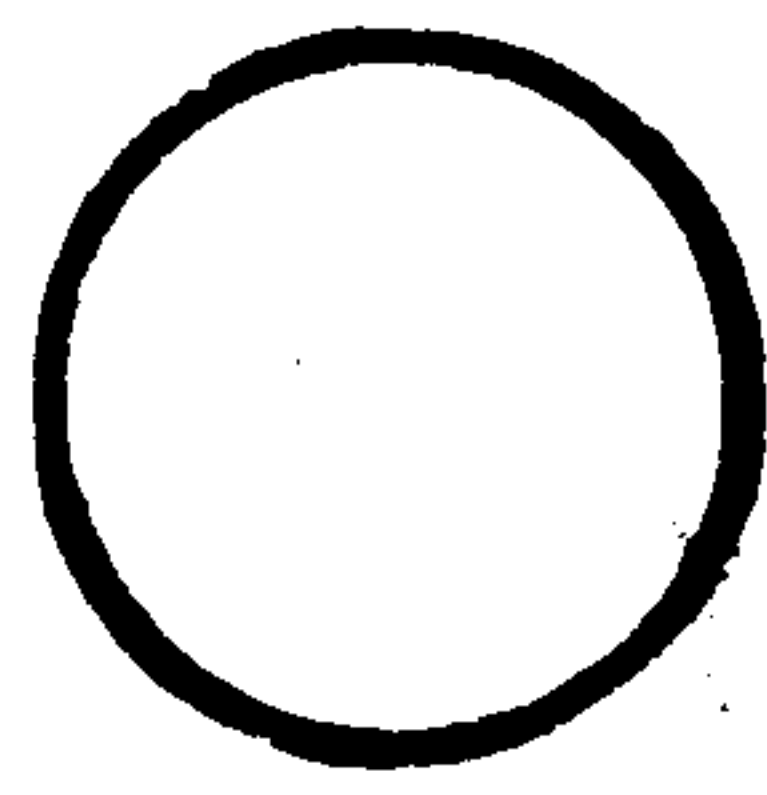

چې يوه پي مفکوره وي
 اوله دې نه په ادب وي
 په سره کې کنجی لاس وي
 په توده کې يک جلب وي

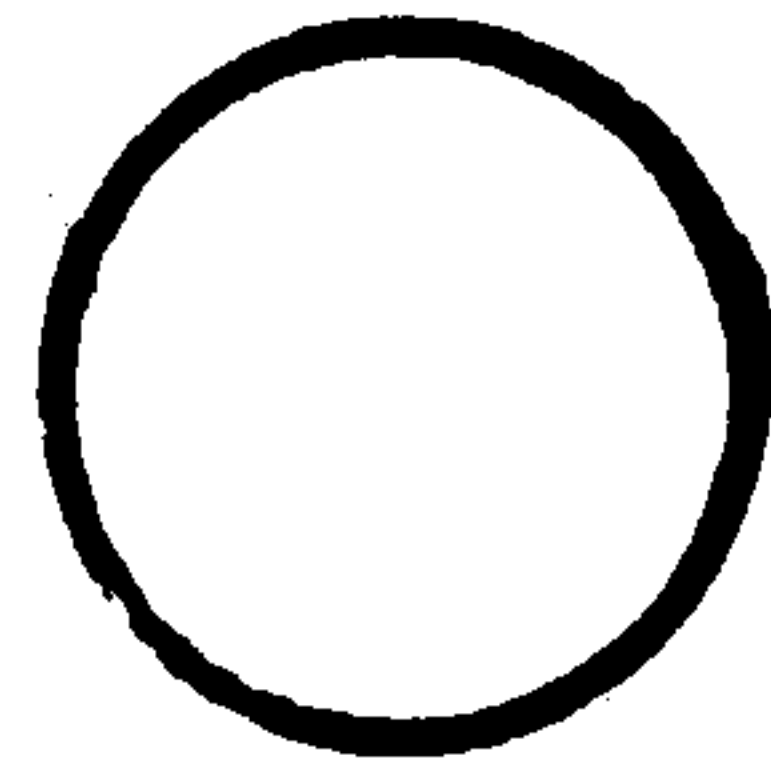
نه توره دکائنات ده نه دشرونه دستورا اولاره
 چې يو خودې په وله وي اود نورو برخه خواره

۱- ننګولی = پنخکری - لمده بل، ۲- کنجی لاس = خپلو کې کلک لاسونو ورکړی.
 ۳- يک جلب = چې آسونه پي خنک تر خنک روان وي، ۴- په وله = مارو - هوسا.

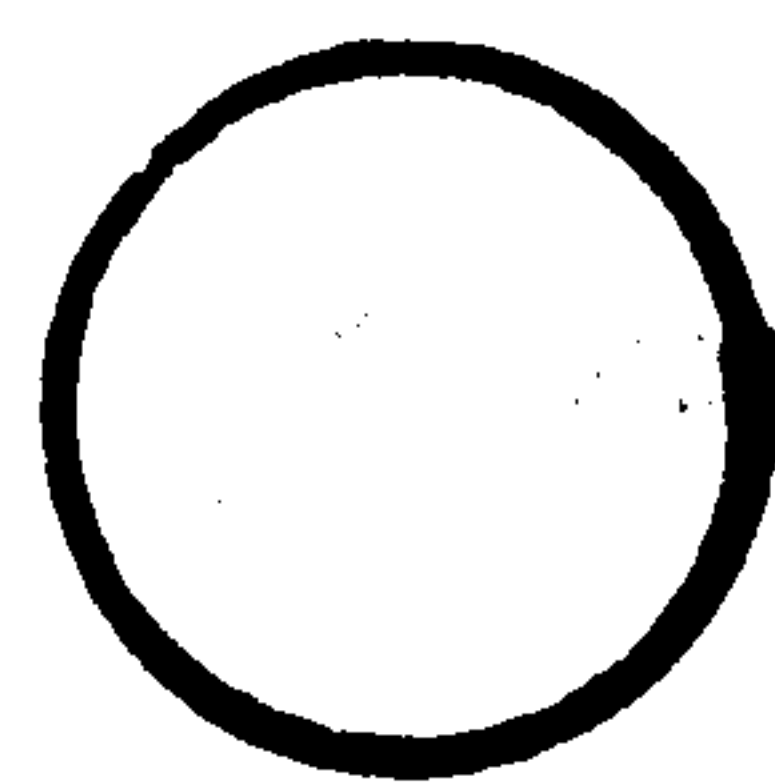

د مېروونو لار لومړی توری وهل دي
 چې نړۍ په ولاکه واخلي نو ویش کړ شي
 د مېرو نیکه دوتر چې شته کول غواړي
 هغی مېتې بدې را کابزي او شر شي
 د قام مشر هم د قام په جامه بوټي
 چې ولس یې د شرې وي، شریوړ شي
 زه مانه که بېر شوی ابا سین شي
 شاه خلبي ورته پښې بنجې کړي توغړ شي
 چې په تنگ د لاله وي غزا هغه
 نور خو هسې خلق خوشی ککړ شي
 د سینا په دونه پند، ټول سربېری
 دیوې دونهې ترخه یو تېر شي
 برغوپوک وهه، دنگ ورکا نغاري له
 دا خواره واره بنجې که لښکړ شي

۱- لار = قانون، ۲- بویه = پکار دی، ۳- برغو = ښکر - تودم،
 ۴- بنجې = درې خچې (په اصل کې دوې بوی سړغوته وائی).

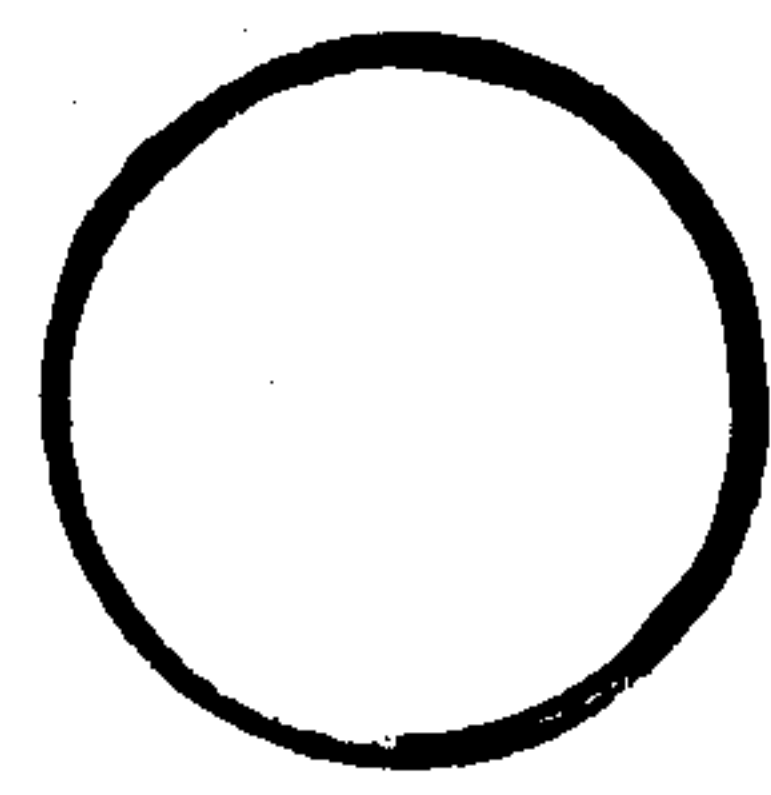

په تور برين چي په ميدان کي جنگيالي وي
 سرخيري کي پي وتلي ننکيالي وي
 په خپل کور کي د پر خلق نامستوي
 حقلان په ولسات کي نوميالي وي
 چي کلیم ورته بيرغ د يرغل ورکړي
 که په هر غاره مخ کړي، بريالي وي
 کليمه پخوله، په لاس کي بمبل توره
 د سپرو نوخو هم دغه دوه کالي وي
 که لوی شي دی هغه مند د ابدالي دی
 په داڅه که دچا توره ابدالي وي
 په سومات دغواين پخوله بانگ وايي
 چي په خټه کي پي گډه بلالي وي

بازداري پورې پېغور شولې بازداره
 باتورزي دې قوشخانه کي تپوسان شول
 په ټولنه کي رڼا پوښي راغله
 که وگړي ټول د سيلمي نه حاجيان شول

فرعون اوهاماني په زلزل گوره
 پدې شخړو کې يوڅوکه کليمان شول
 چې ديوې پي ستا پلرینې واخستلې
 دمېرې له ځايه پورته شواتيان شول
 د همت سپاره دې وېوگنېدل هسې
 خړ سپاره درته له پامه وزبکان شول
 نرهریالی له خپلې ماري په شان شو
 په داڅه شي په ډنگ ډنگ که ناکسان شول

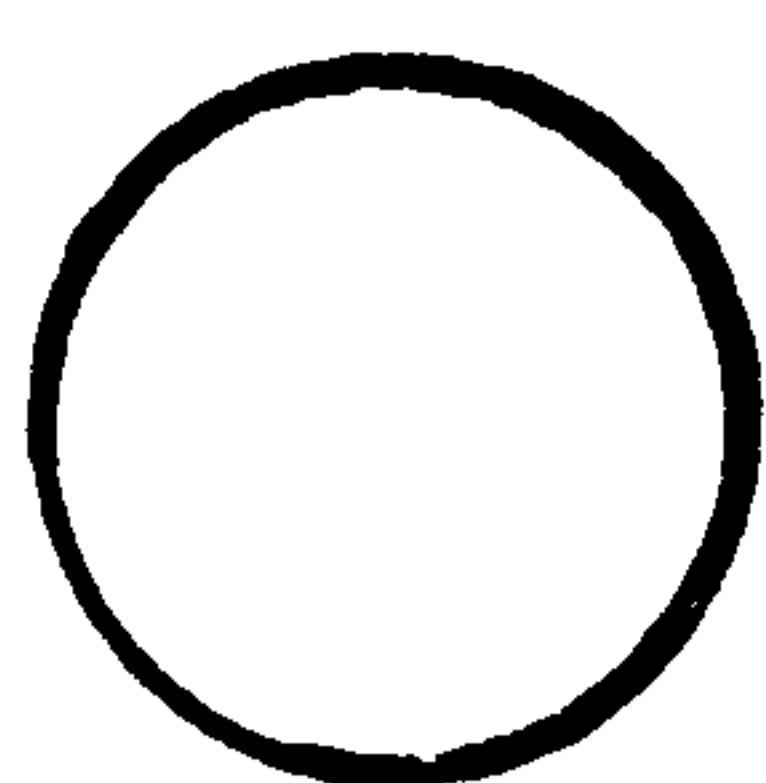
ای تورانکی اور دزه ونولسه
 ستایوه کوکه ور کېدلی نه شي
 تېره شلونه دا زغو که وي تل
 دسترکولاره څوک نیولی نه شي
 دگیدرانو په اور روکې چرې
 د زمري غورېب خطا کېدلی نه شي
 چې شي لاس بری د فطرت په لارو
 په هغو چرک را پرېوتلی نه شي
 دنن په گټه چې سې سود کېدی
 د صبايي میدان کېلی نه شي

چي له دې حُکمې پورته شوي نږدی

خبر د بل شوي سرور له نه شي

په شاه مېړه يې انگازه شوېده

که يې بنجغی نن ليدلی نه شي

چي دلچونر ور پيدا کړی تور دار شي

چي چنگېز يې وترې نوهغه لار شي

چي وسلو متوسره کلیمه نه وي

که دغر پشان تومن وي تار پتار شي

له دستورد کائنا ته خنک وختی

د کند و انبار شته من قامونه خوار شي

بېوسي په دنيا لويه کوتا هي ده

چي د بنکار کولونه وي، خپله بنکار شي

آدمزاد لويې مېړانې شي کولی

چي دخېستې د غمونونه وز کار شي

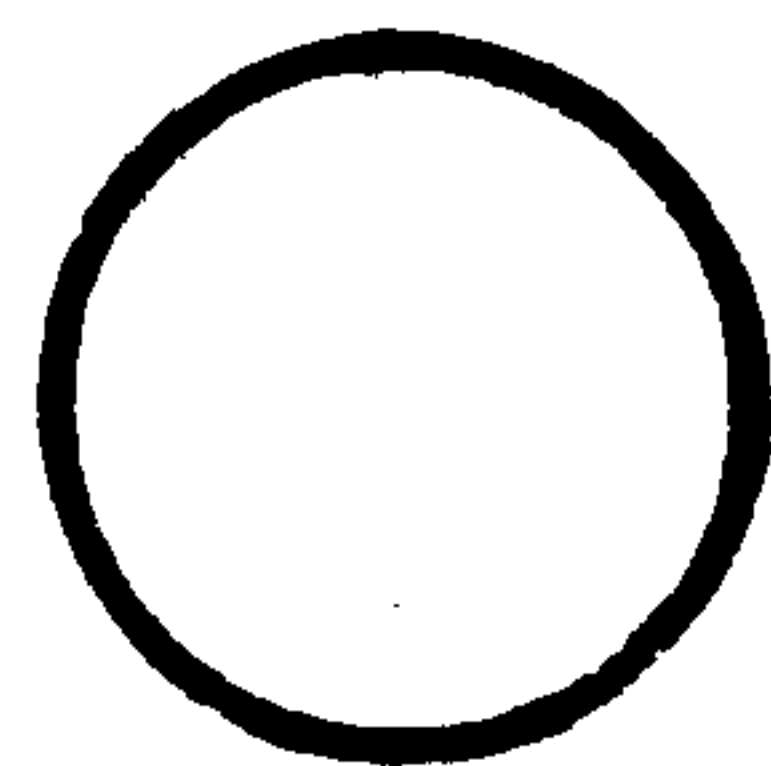
خواري بويه خو په حقي لاري بويه

خوردک کله په خولو وينو چنار شي

ته پخپل بخړکي ولې ناويسي ايې

هم بخړکي چي خوندي کړي سور انکار شي

شنه راستی دسروی هچری خیم نه خوری
که پری تپرد خزانو نو تر پیمان ششی

د باطل دویرتکی خو کلیمه ده

له نیمگرو مفکور و هیخ نه ویر پیری

د پر قامونه به د خیمکی له مخ ورک وو

خودتکه سره تبغ نه ویزی کپیری

نر پیری تپول سمسور بدل خروخت ترمیج کپیری

تلوار گزندو! دیک پوار باندی تود پیری

پلویانو دروسو اولین! واری

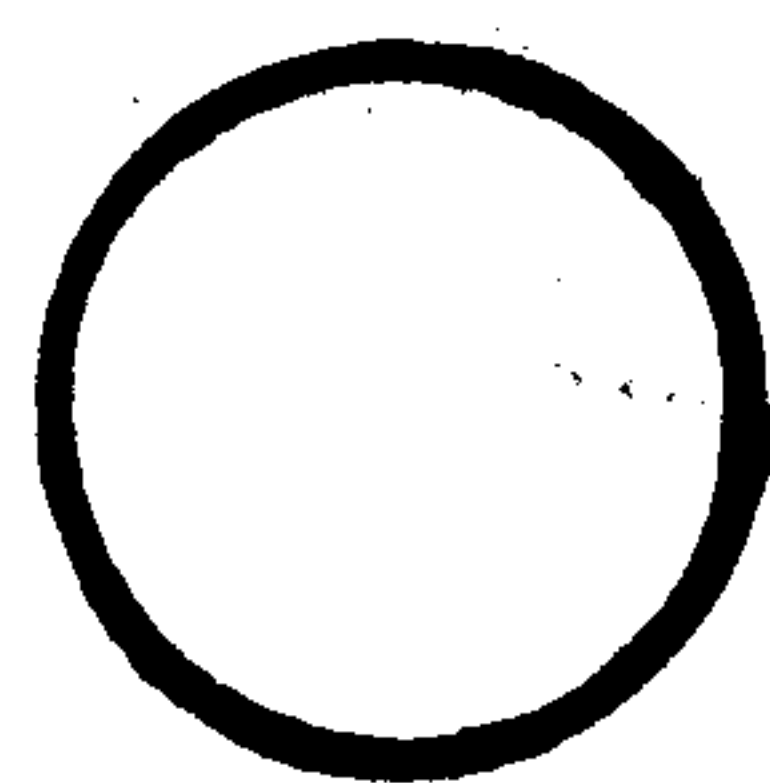
دانری ستاسوپه وړاندی به نور پیری

بنستونه د شروندون په یوه حال وی

ادا پنی مکرله وخت سره نور پیری

تپول بدلون یانه بدلون شروندانه ندی

خوار هغه دی چې یولورته خنکوز پیری

په شونکار د اباسین چپی شوی پورته

ولې چپ پی د مانگی سندرو نه کپره

۱- زبیری = زهرا.

تا رها کونه دخزان نهر گونه تېر شول

خود سر و پا شنه جامه پي زړه نه کړه

چې رېښتيا ويل دکومو خولو تودوه

برپه دار پي له رېښتيا و بله نه کړه

راغلل دېر انقلابونه دلې هوري

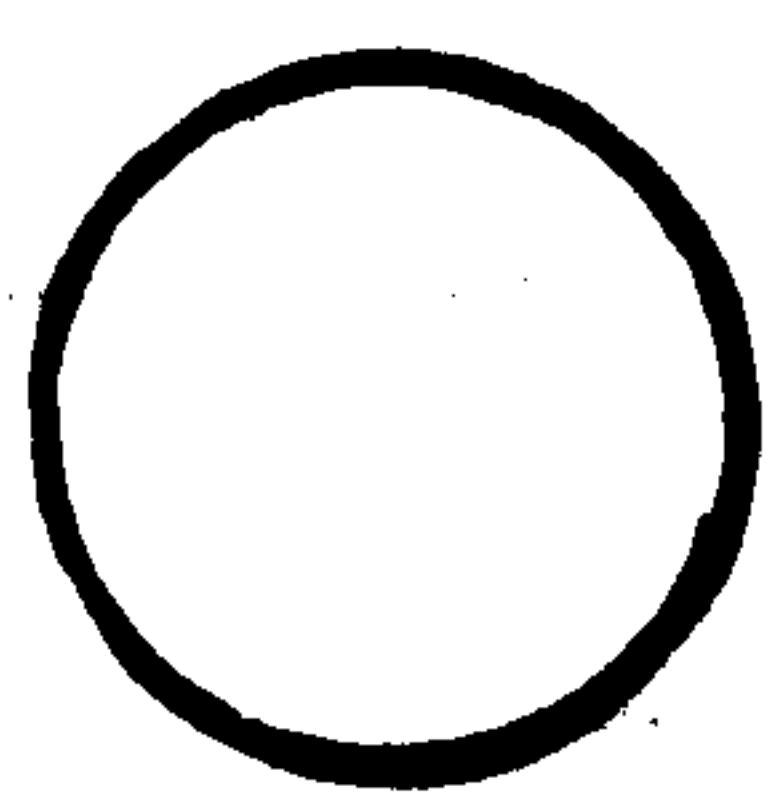
ولي درستته يوسا لار کليمه نه کړه

مېرني په مېرني پسې لوگي شه

خو باطل سره توده پي سره نه کړه

تېر و تېر و، ته متونو او خونې هم

هېڅ کچه د پتيا لوعقیده نه کړه

چې د سرو وینو پياشې پکې حلېږي

شاه حلېي هم په هغولارو چلېږي

سر سجده د جماتونو په پوره وینو

د مېر په یوه هڅه نه ارزېږي

ککړی دکليمانووي تل هسکې

بنکرو وړې ککړی ورته تیتېږي

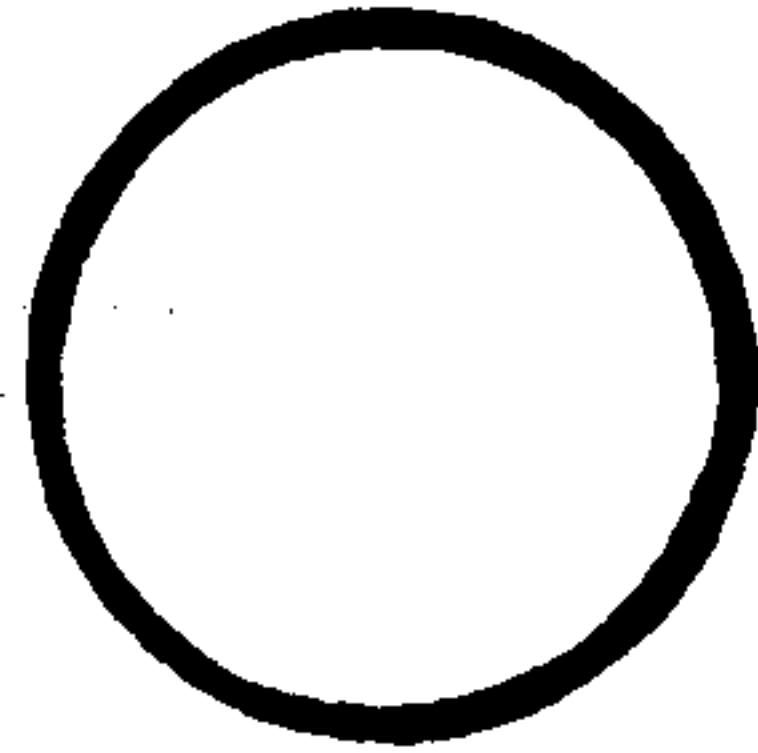
حتملان له زمانې وي پېرې غنکې

خلق نور زمانې پردود تېرېږي

کليمہ دکائنات سر جنگر نبردی

غل درغل بہلہ جنک غالی پشاکبری

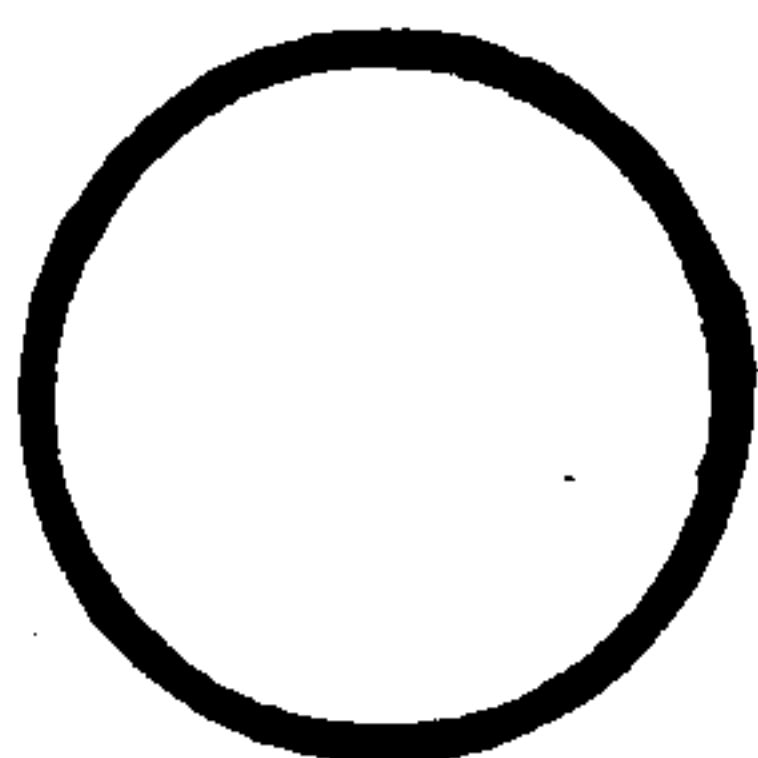
تہ دہی خیلہ غارہ خلاصہ بہ مردی کا
دہی تہ مہ گورہ چہ کلہ صباکبری

دمبرہ لہ متو پاخشہ دناحق جہان نسکور کا
بہ چینجنور وستو کرگو بود ہیرہ پوری اور کا
دا خدایان دتینگی نہدی ولی تہ سترگی دبور کا
دقامونونندی حکمکہ دآدم تہالیزہ کور کا
دادغوبنوqtش لوتونہ بہ خلقا دجسونور کا

دخبتن بہ کسبیدوکی

خیلی چاری دہی انخور کا

بہ تیروتور و برغندہ خی

ننگیالی خی بہ خیل منداہ خی

دمبرہ دخول و ورم

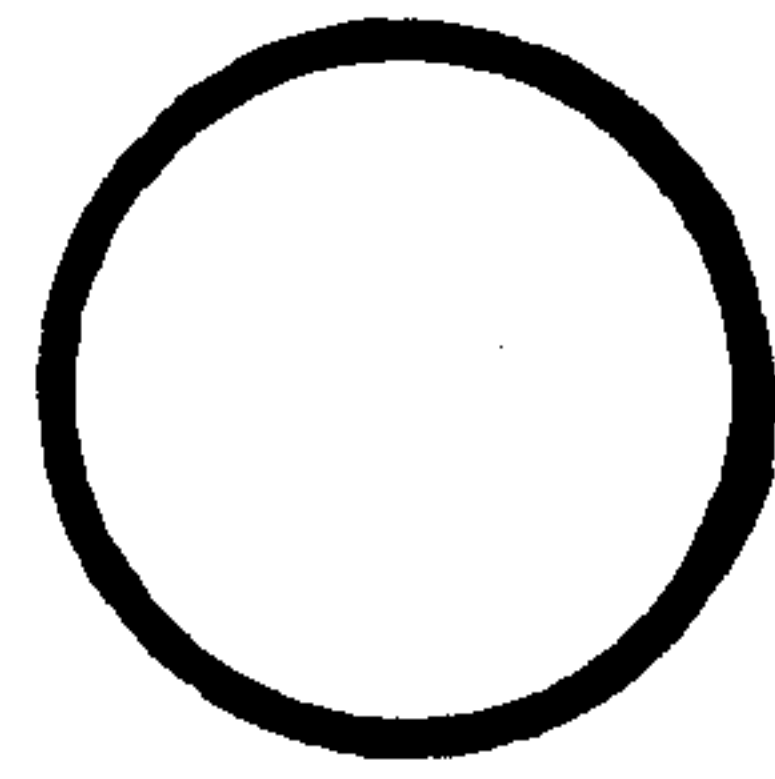
دسپرلولہ کردہ وندہ خی

له خښتنه چې هم غږ وي
هغه کار هم کله شنډ ځي؟

هغه پښې پرې کړې بويه
چې د خلقو په مرگندو ځي
د تسپو خاوند ته خيروي

که ځي دارلره، لوند ځي
وسپنيزې خټې راوړه
د گلپانو آخر گند ځي

چې په خانگه کې پخه شي
هغه ځمکې له بې شنډ ځي

چې له اوره لاشه موي
خښې ويړه بيا له اوره

زړې مات وړوکی کور کړي
شي همغاړې له شه کوره
په چرسو به ترخو سود کړي

کائنات ځني پلن پسوره
د زړې ځای پکې ورک شي

چې ژوندون کړي جامه نوره

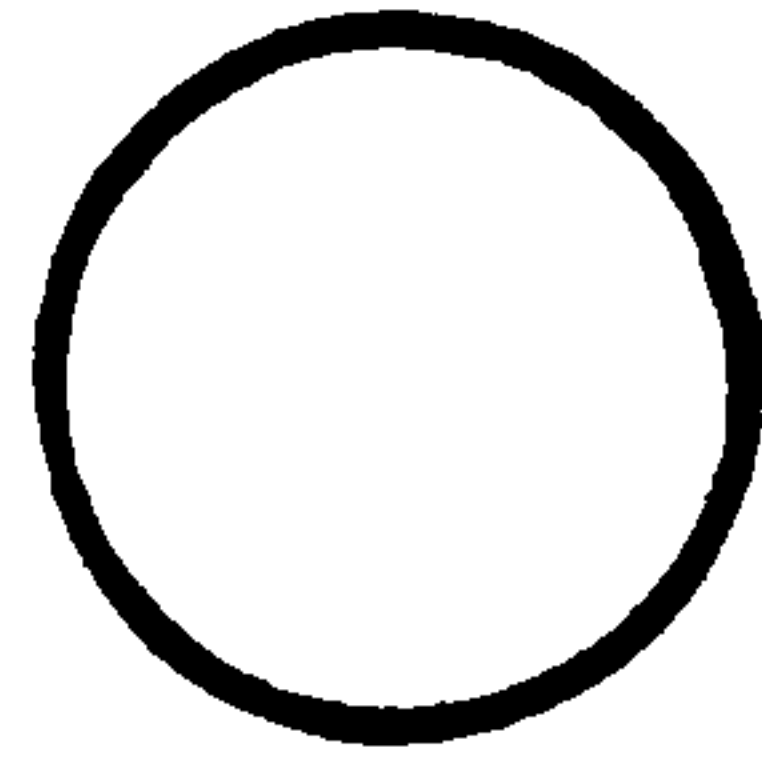
۱. خټ - کميس - پښې، ۲. چرسو - تنگ ځای

سرڀخيره تل پائڻڀري

خير دڀ نشته سرڀخوره!

دفطرت په هنداره ڪڀي

له څښتنه ځان ته ڪوره

چي ڄانمن دي هغه ڪس دي

چي ناڄانه دي ناڪس دي

په سيلاب غرونه لڙڀري

څه ارزښت دلڀ دځس دي

يو په لس، هم يو په سل دي

پياوڙي چي په جس دي

دهوسو دغڙالڀ نه

دزمري ورتڀره وس دي

په زرگونو دلو سڙه له

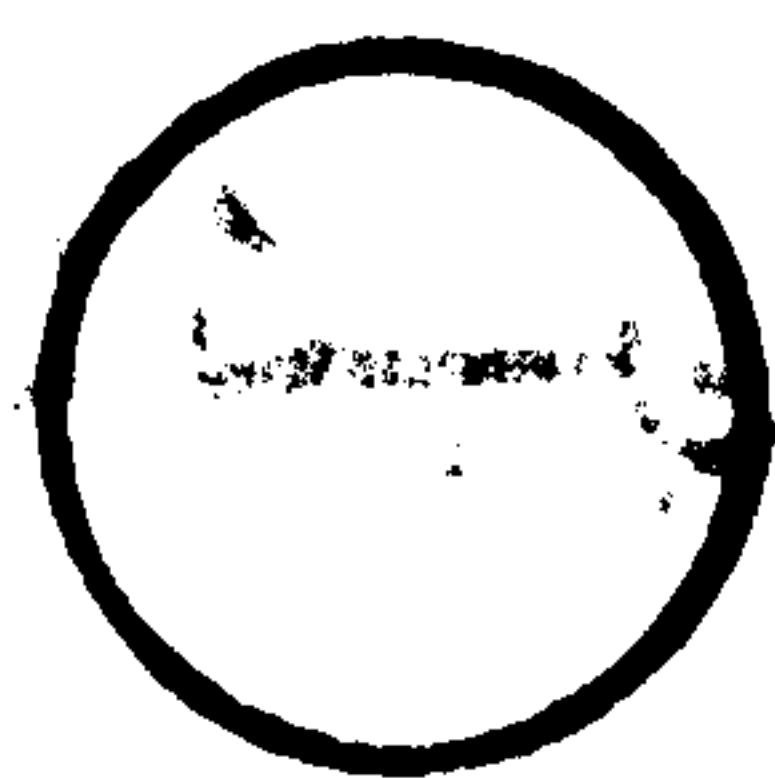
يو بڅري داوڙيس دي

گهڻو پڙي بڙيره گل ڪڙه

دمته وڪاروان پس دي

۱- غزاله = دھوسوسيل

۲- سرڀ = يواڻنه

زرداران خوري مدام غونبې

د خپل قام لکه کرکس

په درست قام پې لگولی

له پېروراسې کرکس

دوی رېښمېن له سره واخلي

قام له پاتې شي يکرس

روزي دېب کاندې ولس ته

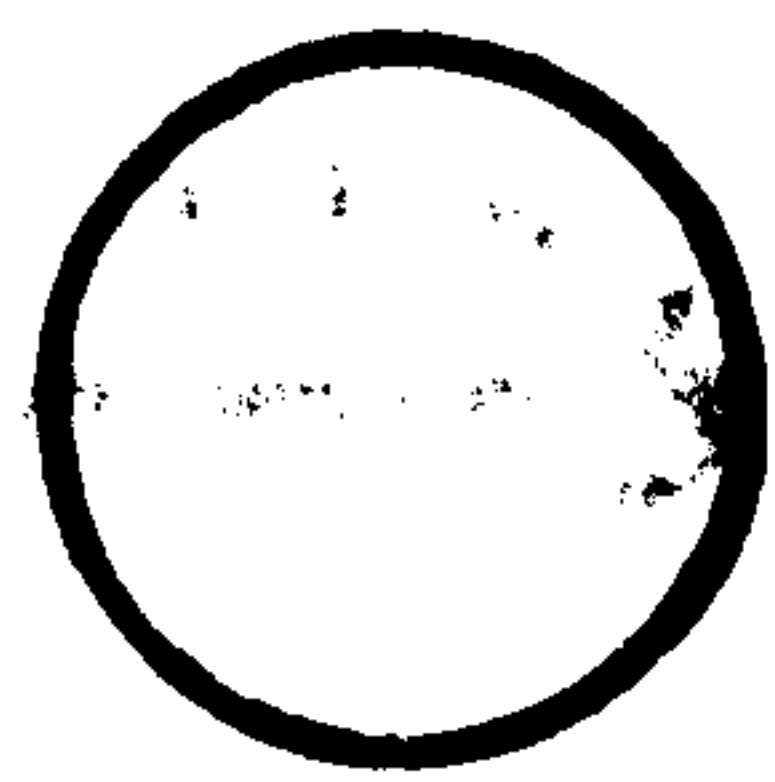
بياکوی مانځه او دس

دې وېس ونډې کورونکو!

وي ترخوبه ستاسو وېس

د «لا ترکضوا» وخت لنډ دی

لاکوی هوا هوس

چې ختکوری ظالمان شي

سینه یخه د جهان شي

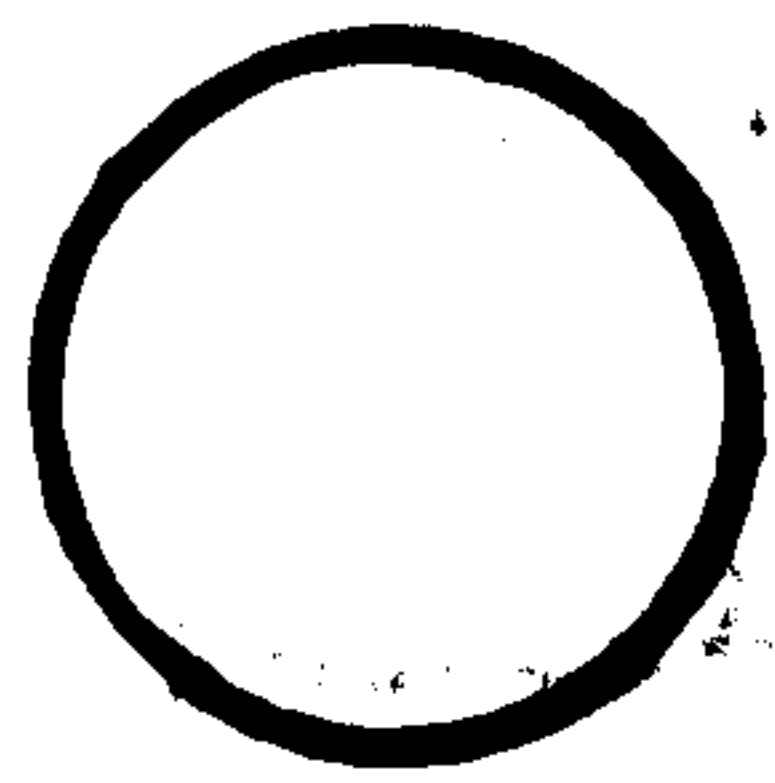
چې خدايان پر مخی پرېوځي

راوچت بنيادمان شي

چي خانگري دوترورڪ شي
په توبنه لولنگران شي
کليمه هله په پنبوشي
د باطل بورجل چي وران شي
زرداري کي خاناهان وي
کليمه کي ٽول يوحان شي

پدي شخرو پرکنوڪ
هرهغه حلبي انخور دي
چي د ٽول نوغي دخيره
همه چاروڪ حقطور دي

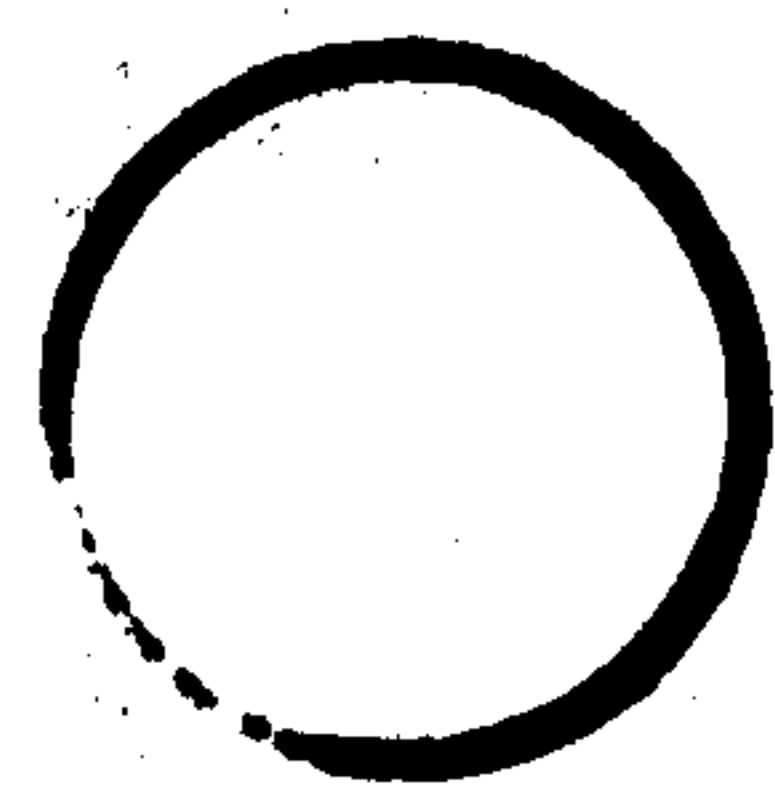
پورپه جسوشه بياگوره
چي يوتن خنکه لښکر شي
دمپره له چارو بريښي
په تندي اخستي غوشي
هردهغو برخنرتيا ده
چي خردڪ پاڅي لښتر شي
له تني زوخ چي اوچت شي
لکه نريري تل سحر شي

چې شروندی وی د بنکار خله

تودی وینی خود شهر شي

زمین کواينه شاه خلمو ته

سلاهی سنگر سنگر شي

خوانان خه کزې دورې دي

خکه یې غشی یې پلي دي

چې له باز چتو ته ناست دي

پيخالونه یې ولجې دي

ولسات لکه تنزري

د بنکاریانو په نچې دي

د بل مخه یې پتوله مخه

پرکني نه دي سرامي دي

د نمرود ویلی وایي

له آذریپ عقیدایي

چې نومری په سرودي

د سرو تشې پېنې دي

د باتور نخبني یې نشته

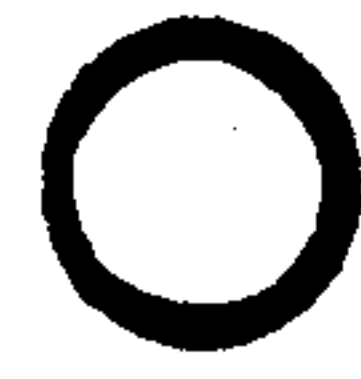
لا ملخی تړلې جوړې دي

ديوشرق نرغملونه دي

داپترې دومره اومسې دي

پکې زهيم بوده نه شه

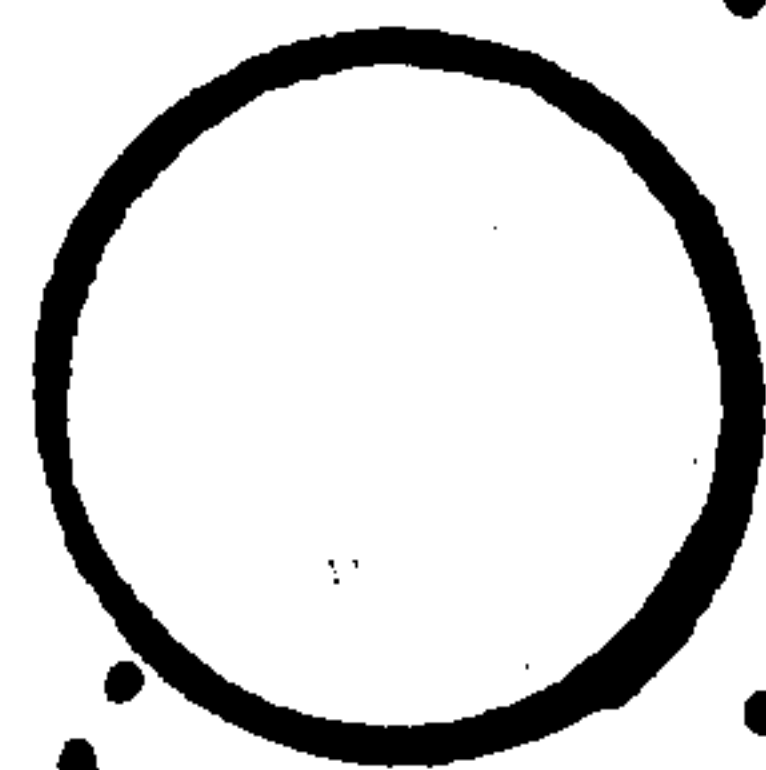
وجود تشې تنسې دي

د آدم خانگري «زهيم» لکه حق صمدا حد دی
تن نرازه دی ولې زهيم لَمْ يَلِدْ لَوْلَمْ يُولَدْ دی

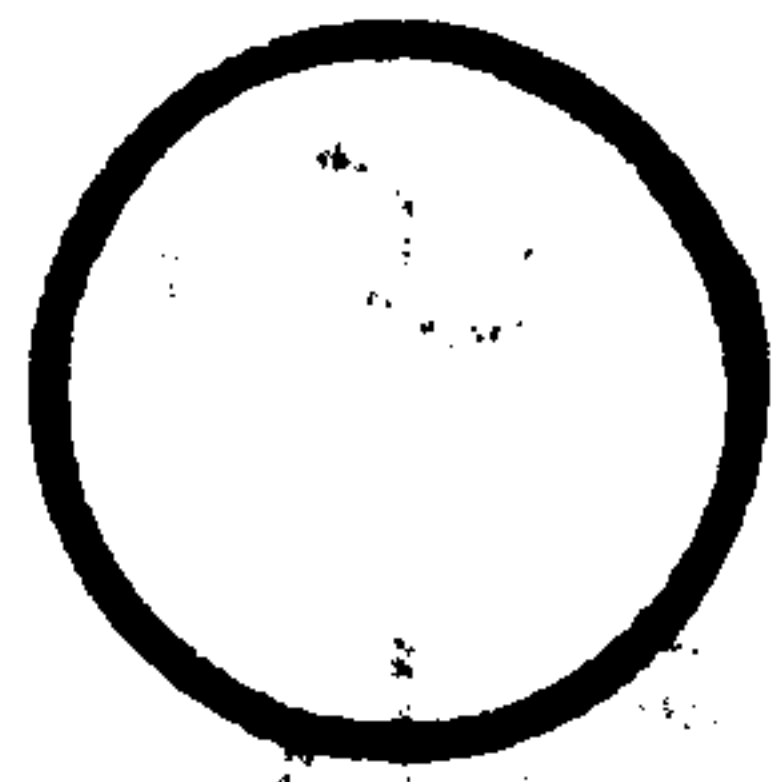
د هر زلاري په درون کې دخپل سترو جودان خوروي
تبع، تنه خانگي کلونه يې هم کلامونه په خپل لوروي

ديکړنگه برید مېرونه نيسي نور نور سنگرونه
د فطرت خوايزه لېونه دي که ساره نه شي متونونه
لمن څه چې، څادر خور کا د سپرلي ډېر دي کلونه
ته لا مېشت په سر پړاوي شرونه دې شخړې پړاونه
خونې خونې ستور تليزې تازره نه کړه يو خونونه
که تناکووته کښېنې شي کوته به منزلونه
قدم تېر کړه، چې غريزي ستور تلوکې جرسونه

يوه ورځ به درته راشي

ستور کزونه بېلکونه

چي په يوهسته پيوست شي
 ذري غوندي شي تورغري شي
 وړانگه گده شي په وړانگي
 رادبره نوي نرشي
 چي حجري غبتي پاخي
 نود هگ خاندرو سحر شي
 ننگ له ننگه چي کوشير شي
 هم لنگر شي، هم سنگر شي
 چي سپنگر سره صف تر شي
 هله الله اکبر شي
 هخي هخي چي په گواين شي
 نوحونغي نوي په سر شي
 شهسواران چي يک جلب شي
 د برونو لوي اختر شي
 تور په تور باندې شي پوري
 سترگي سترگي يونظر شي
 لاري لاري هر آسمان شي
 چي همت همت وزر شي

«ا» برهونه، ولجي، مال، غنيمت.

دشروندي پته شي مخ لسوڅي

چي شوگيرتېره نشتر شي

چي گټل بڅنبل توره شي

بيا آدم جنت ته ورشي

چي د عقل سپاره وينن شي

پوچ خدايان هله ډبر شي

د وجود تور زيرون دي اود "زه يم" نوښتون دي

نوښتون كره دشروندي شپه نوښت "زه يم" له پاڅون دي

يوغورڅي دي اباسين دي غرونه غرونه دي يونين دي

يوه هڅه دي سپوږمي ده يو يرغل دي ستور تيلين دي

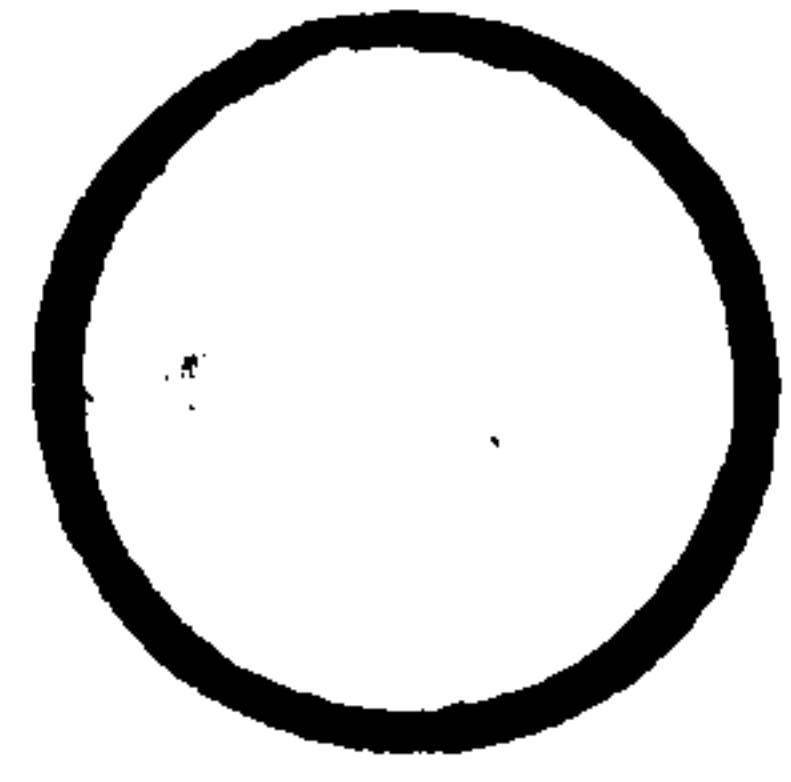
له تش شور لاس اوچت شوي اوس دهوره غورين دي

ستا دتوري له تڪوره كائنات ټول سندرين دي

غره راغه دي له همته گل لمني گل مخين دي

لادشروندي غرمه ده لري

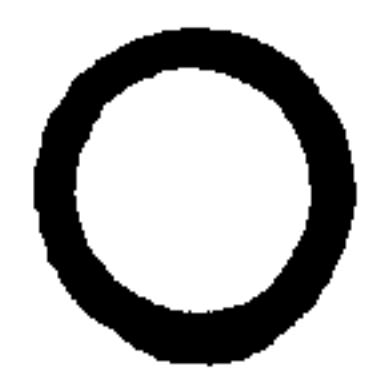
داخو اوس لاسوړ كهين دي

ڪه دٿرونڊ نقشونہ ڊپردي
ته د وارہ ٿرونڊان ڇوريپ
نور ٿرونڊون دي همه پلي
هم يو ته بي چي شھسوريپ
وارہ توي يويورنگ دي
ته لدرنگه سپرلي طورپ
دهوسي په سترگه دنند
هم باتور ڪسي د بسوريپ
د ذري په ڄاندره نمرپ
په قطره سمندر سپوريپ
ته په ڄمڪه ڪي آسمان بي
په سڀرو اوبو ڪي اوريپ
دلشي سره پياڻه بي
لاشه توره هم ٿوريپ
چي راغونڊ شي موتي ڄاوري
ڪائنات شي چي ورڇوريپ
د حجرو په ارونڱه ڪي
له ظاهر ليده ڄه نورپ

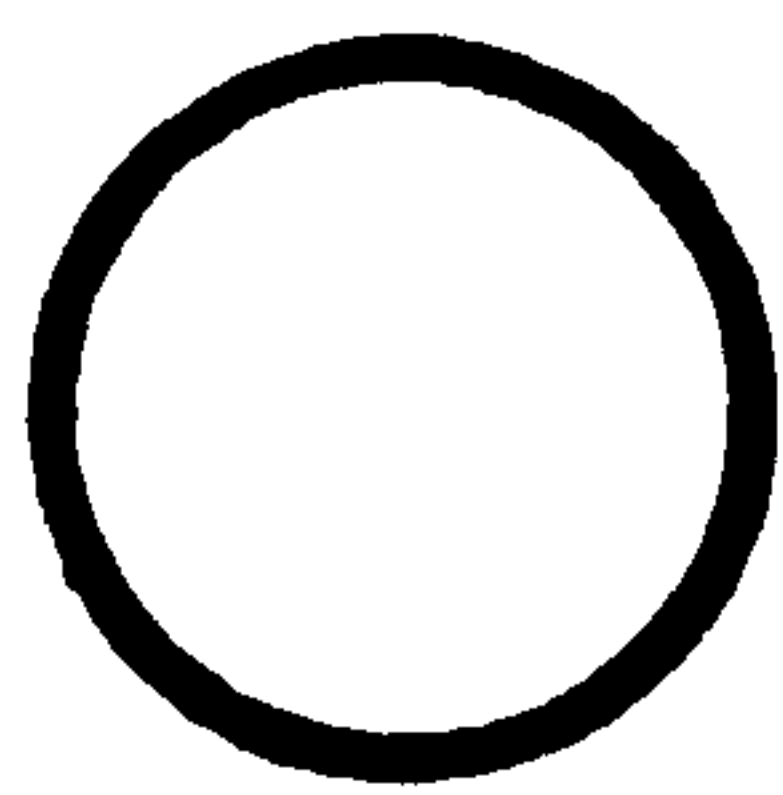
۱- پياڻه = دشانوڊڪ گبين

نور کورونه په تاتنگ دې
ته هم سیال د خدای د کور پي

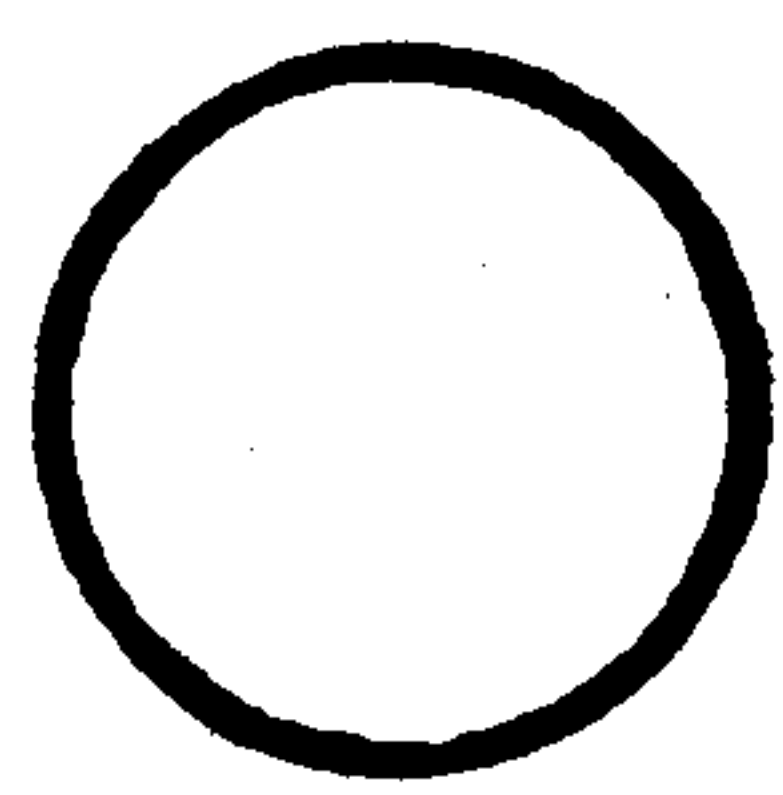

مفکورې به دېرې پوچ شي
ددې یو کلیمې وړاندې

چې پي نن سندرې وايي
په صبا پي وايي سا ندې

په تېلورکې نرغونه	دا د یوې او مشالونه
د سرهنگو شاه خلمو دی	د خولو وینو رانگونه
د شاه متو الامې یې	اسمانکه سنگرونه
کښېدی پي د کراو دي	ویر سپرلي شالینزارونه
د ناغوس تر کوشو کيو پي	شه علمونه، حکمتونه
په نهره د جنګر پز یې	خوړي او کړي شولانونه
د عقلي مینو د رښه یې	هڅو بونه، تهذيبونه

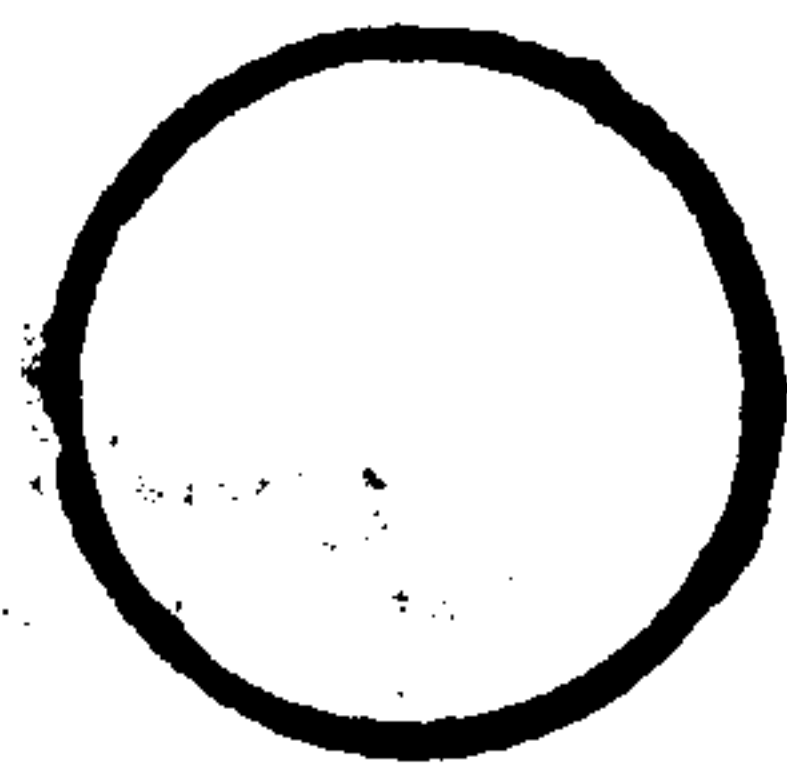

د خېلې د نرګس غښ دی	پسرلي پي تانګه راتلی شي
په اړکه چاپېریال هم	انقلاب زرغونېدی شي
عکسونه پرکښو نه	مله د لارې ټولېدی شي

مېړه مل که د خښتن دی له خښتن مخکې کېدی شي
د تیرو ازغوله تخرگه نوی شروندرا ستر کېدی شي

د فرعون له خپله درنده

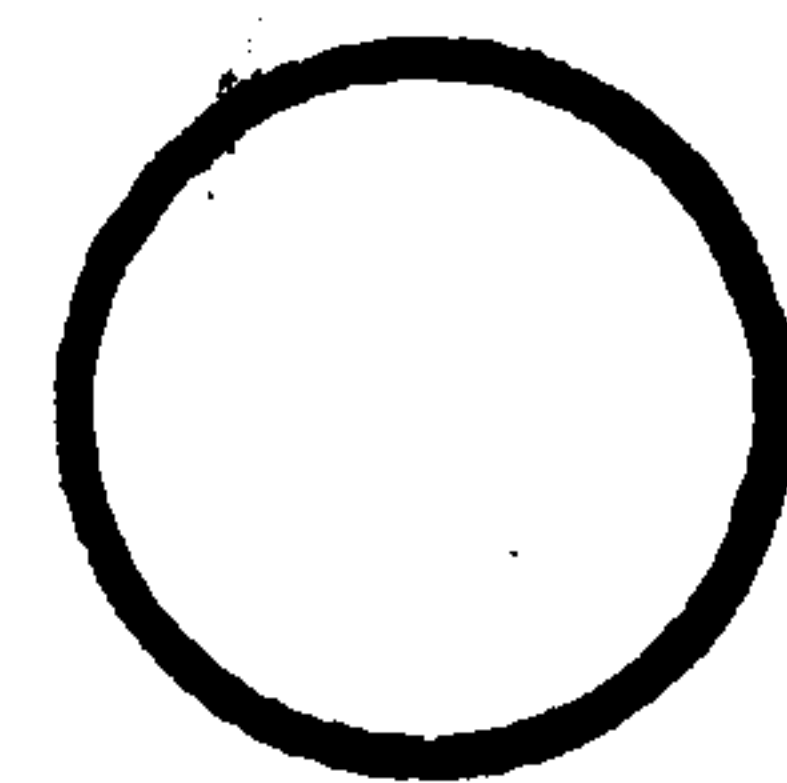
کلیان را پاشېدی شي

آدمزاد لا لښتیک دی
که په تومنه باتوران دی
فلسفیان یې هلک فکره
په دې ویرلوی کائنات کې
که خپلواکه دېر خان بولي
د شپانه څار یې لانه نرده
لا یې عقل دېر کچبه دی
د سرښوره نفوتکو
لا دېر لری له خپل دک دی
لا په چاروکې لوک دی
لا له زره یو یې درک دی
په یو ځمکه، نمر تاوک دی
چې یې گوری لابل وک دی
شرمخان دخپل کنوک دی
لا په دېر جهلونو کلک دی
په لاسونو کې لیتزک دی

نر بېښا کیان یې په جوش کې

هغه شان په امبولک دی

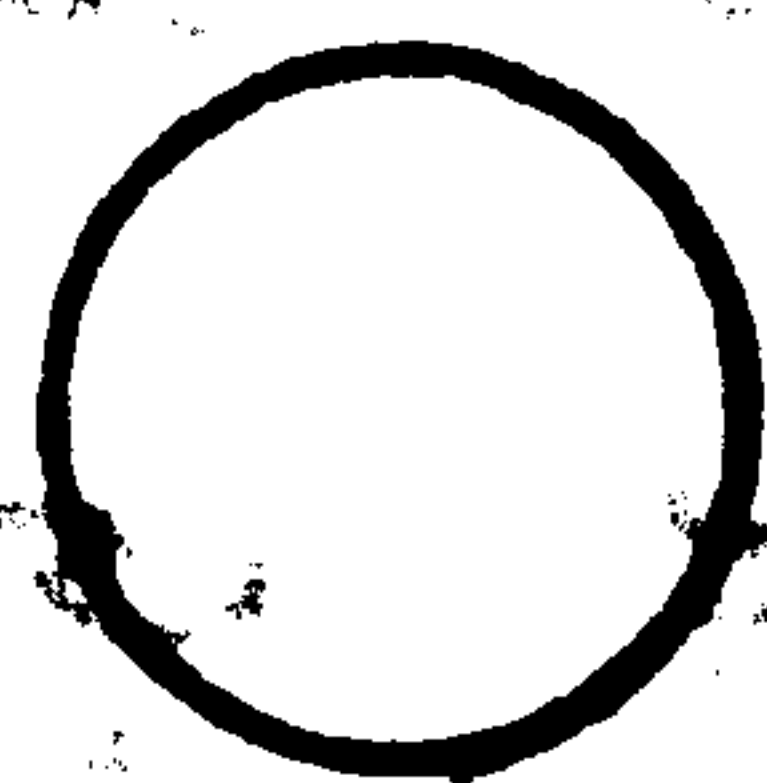

لا په سر یې فرعونان شته
آدمزاد چې ریزکی دی
د ولاړې حُکه نه شول
لا قارون شته، لاهامان شته
لا دو چې دېر خدايات شته
چې پرې پت سلمان سلمان شته

لا په دار مسيحا خپري لاند پاري مذهبان شته
خليلان شروني کسري د آذر لا لنيکريان شته
هرنوښت ته کفر وايي لامخ تختی نرناريان شته
قلمونه په اور سوخي لا د علم عليان شته
آدمتاله لا يو خوب دی لا د قام، خاورې بتان شته

سپېتوب ته لوکا منزل دی

لا د دوو پېسو حيوان شته

وخت به اخلي، ادمزی چې

له خپل خانه آشنا کېږي

د خښتن او دخپل زړه بيم

په اړيکو چې هر سپري

وخت به اخلي دا حيوان چې

د سړي په پښو پاڅېږي

وخت به اخلي پوچ خدايان چې

د برېږي، نسکوره برې

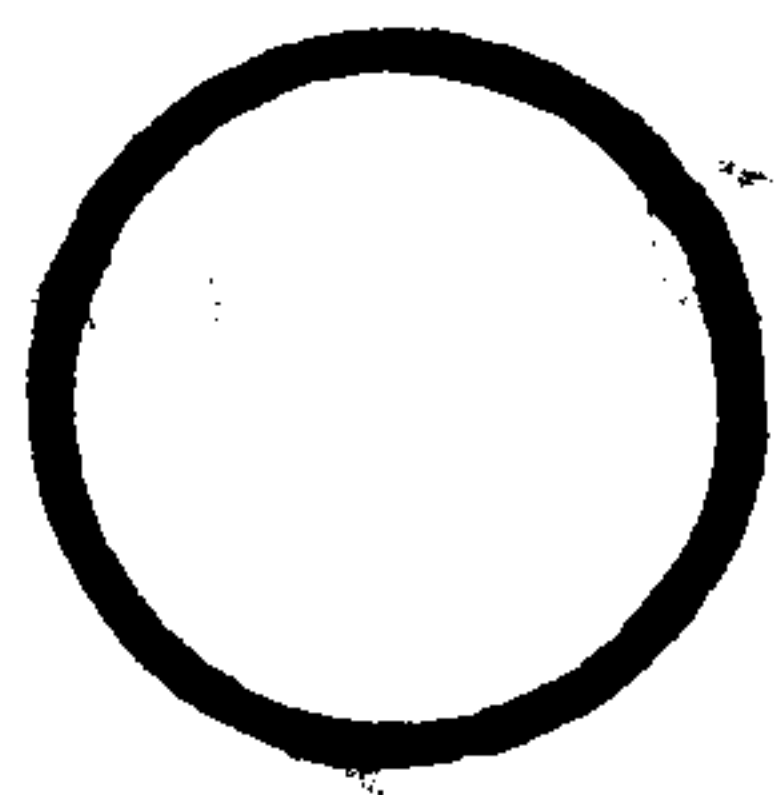
او د جهل کتابونه

د خندا توکي جوړېږي

وخت به اخلي کا سُناک چې

ستر آدم ته بيا ته پېږي

د آدم په پاڅېدو کې
 لاد د پېرو پېرو وځنډ دی
 د دې دوو پېرو څاروی ته
 لایه ختې کې لوی کولنډ دی

خوله ځانه بې خبریې	ته په بتول کائنات بریې
که سپی په تن بهریې	ملغلر ویې په زه یم
په ذری دننه غریې	په یو څاڅکی کې توپان یې
چې په جس شي نو سره زریې	بر سپرنه که لاک بنکاري
هر په "زه یم" ولجه کریې	ستا توبری توره دې "زه یم"
خود واره کاروان سریې	که ورستی راغلی کاروان کې
د بهر هستی په چریې	مینځ هستی ته دې پام نه دی
لاد نیم ځان روزن کریې	لانیچه آدم یې ځکه

انځاره کې حق ته تلیه!

دنا حقو انځور کریې

منکور وپوچو او خوشو

کوچنی کړې آدم زری دی

که یې ستر کتاب په لاس شي

د خښتن د برش سرې دی

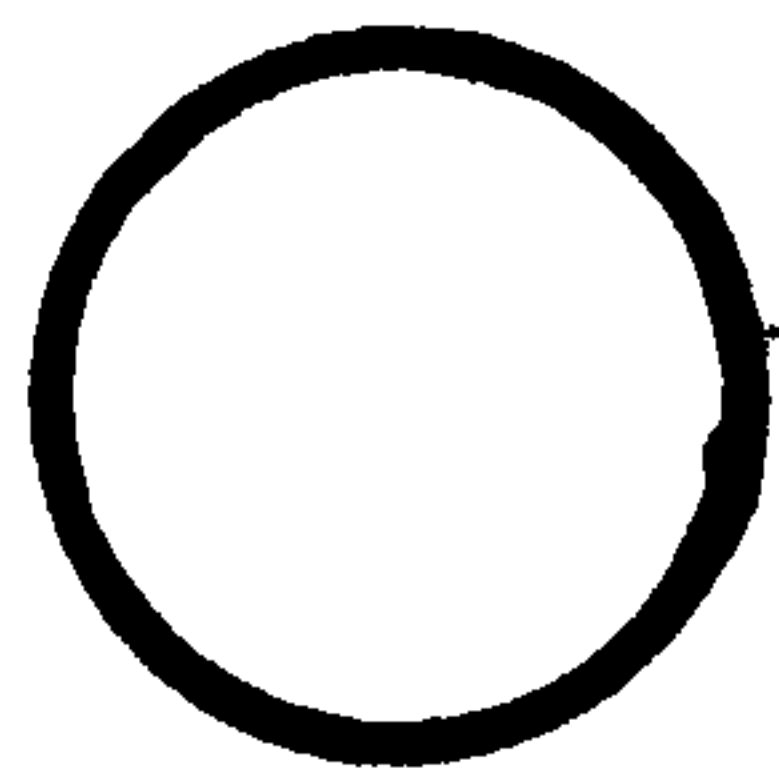

الکتاب په ادم نرونی

لارینودن آخرنی دی

که هر خوره لرغونی دی

خوهرنن کي صبانی دی

حق لا اوس هم ناویلی

که ویلی دندی دی

فرعونی دی په خمار کي

ناز پیره کلیمی دی

چرک پر پوتی سېلاب زوخی

نوح پلوی بی پیره دی

د کعبی سپایان جوت نه دی

آتیوان بیا په غدی دی

یومذهب دگتې نه دی

دالیندی وارو بی ژی دی

خلق خبنتی دبتکور دی

خکه بنخې آذری دی

ناپوهی دهر وگړی

په وگړی په غدی دی

مفکورې پوچې نیمکړې
بکلیکونه، تیزندی دی

چې خوندي دې کړو روږه شه

چې دې و بازه خوندي شه

لاس په ظلم پورته شوی

بپورته شرق په خپل تندي شه

د باتور و جس پي بايلل

چې د چتو وهندي شه

پوپي پاخي آدم و خوري

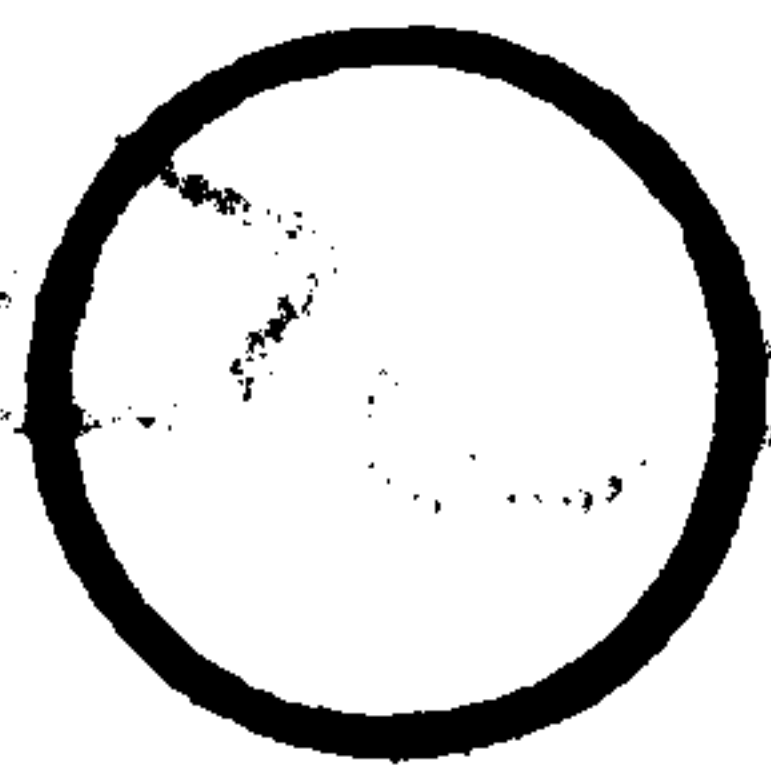
چې د پولو خای بندي شه

د خلیل پري ته وتی

د بتانو وهندي شه

چا تونگ د اسمان و خور

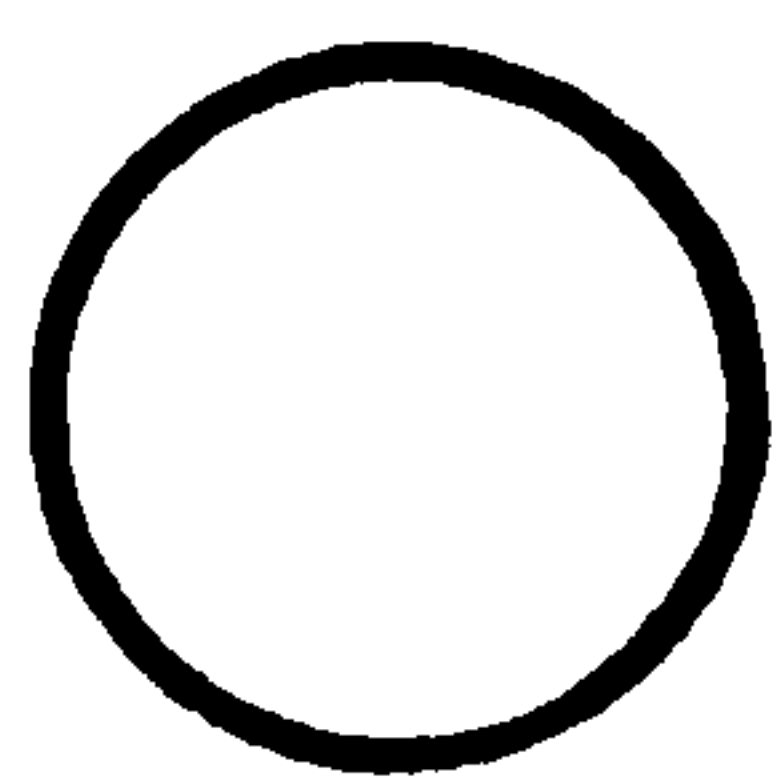
خوک پخلا په کړیندي شه

شوندانه ټول یو خانیز دی

که هر خومره گن رنگیر دی

مخ دتولو په یو مخه
که هر توکی بل مخین دی
په یو بدم په زیر جبار وځی
دار باب که زرتارین دی
لارې لارې یوشه لاره
تسل تلی یوشه تلیز دی
ستور تلیز ستور تلیز کور
کائنات یوشه کورین دی
پدې دومره هک خاندیره کې
خمکه ناشې غونډې څیز دی
خو خمکزی په شونی تیاو
دهمه شروند د توزین دی

په تنگومت کیر او کره
شیش بیا واخله ویرجهان ته
چې ذره په ولکه واخلی
متی رابنکه بیا سلمان ته
ستا تقدیر څه خمکه نه ده
لارې ویا سه آسمان ته

له بېلې درياب ته واوړه
له تنگي نه پلن دامان ته
غورکمنه په لينده کسره
بيا ورکښيوزه ښخ کبان ته
له سپرغودي ډېر شروند وکړه
لاس کړه او بډنمره وښان ته
پوهه بوځه خيړکتيا له
خيړکي راښکده ايمان ته
په نړۍ ورځور پدوځي
گرځېدلی اوسه ځان ته

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**